

*Luonnos***Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräiden muiden lakien muuttamisesta****ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki tulotietojärjestelmästä. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi useita lähinnä teknisluonteisia muutoksia muihin lakeihin.

Tulotietojärjestelmä muodostuisi tulorekisteristä ja siihen liittyvistä sähköisistä palveluista. Tulorekisteri tulisi sisältämään luonnollisten henkilöiden palkka- eläke- ja muut etuustulot sekä niihin liittyvät muut tiedot reaaliaikaisesti työnantajan tai muun suorituksen maksajan ilmoittamina. Ehdotetussa laissa ei säädettäisi suorituksen maksajan tiedonantovelvollisuudesta, vaan siitä säädettäisiin muualla laissa.

Rekisteriin talletettavat tiedot olisivat pakollisia, vapaaehtoisia tai näihin tietoihin liittyviä rinnakkaisia tietoja. Pakollisten tietojen sisältö vastaisi pääosin niitä tietoja, jotka suorituksen maksaja on velvollinen antamaan Verohallinnolle, eläkelaitokselle, tapaturmavakuutusyhtiölle ja työttömyysvakuutusrahastolle vuosittaisina niin sanottuina vuosi-ilmoitustietoina. Tulorekisteriin tapahtuva ilmoittaminen korvaisi voimassa olevat vuosi-ilmoitukset.

Tiedot tulisi ilmoittaa pääsääntöisesti viiden päivän kuluessa suorituksen maksusta ja lähtökohtaisesti tiedot annettaisiin sähköisesti. Erityisestä syystä tiedot voitaisiin antaa paperilomakkeella.

Tulorekisterin tietoja välitettäisiin ainoastaan viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitaville tahoille, jotka lueteltaisiin laissa. Tiedot olisivat tulorekisteriyksikössä salassa pidettäviä. Tulotietojärjestelmän avulla voitaisiin luovuttaa myös muita kuin tulorekisteriin talletettavia tietoja eri toimijoiden välillä.

Tulorekisterin rekisterinpitäjänä toimisi Verohallintoon perustettava uusi Tulorekisteriyksikkö.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Tulotietojärjestelmästä annettua lakia sovellettaisiin palkkatulojen osalta vuoden 2019 alusta ja etuustulojen osalta 2020 alusta. Vuoden 2019 alusta tulorekisterin tietoja käyttäisivät Verohallinto, eläkelaitokset, Kansaneläkelaitos sekä Työttömyysvakuutusrahasto. Muut tahot ryhtyisivät käyttämään tulorekisterin tietoja vuoden 2020 alusta.

Sisällys

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kansallisen tulorekisterin (Katre) perustaminen liittyy laajempaan kansallisen kokonaisuinfrastruktuurin kehittämishankkeeseen. Kansallisen tulorekisterin perustamista on ehdotettu muun muassa ICT2015-ryhmän loppuraportissa 21 polkua kitkattomaan Suomeen, joka julkaistiin maaliskuussa 2013. Tulorekisteri oli yksi työryhmän keskeisistä ehdotuksista yritysten vaatiman reaaliaikaisen talouden rakentamisesta Suomeen. Kansallisen tulorekisterin keskeisenä tavoitteena on vähentää työnantajien hallinnollista taakkaa sekä yksinkertaistaa palkkatietoihin liittyviä ilmoittamismenettelyjä ja -velvoitteita. Tarve tähän on lähtenyt liikkeelle yritysten palkkahallinnosta vastaavilta henkilöiltä sekä tilitoimistoilta, jotka kokevat nykyiset palkkatietoihin liittyvät tiedonanto- ja raportointivelvoitteet työläiksi, menettelyiltään vanhentuneiksi sekä ajallisesti liian voimakkaasti tammikuuhun keskittyviksi. Tällä hetkellä yritykset joutuvat antamaan palkanmaksuja koskevia tietoja usealle eri taholle, epäyhtenäisellä tietosisällöllä, erilaisissa teknisissä formaateissa ja epäyhtenäisessä aikataulussa. Monissa etuuskäsittelyyn ja kunnallisten tulosidonnaisten asiakasmaksujen määrittämiseen liittyvissä tilanteissa tiedot joudutaan edelleen antamaan paperilla. Jatkossa työnantaja ilmoittaisi tiedot vain yhteen kertaan ja yhdellä ilmoituksella kansalliseen tulorekisteriin kaikkien rekisterin tietoja käyttävien tahojen tarpeisiin. Tulorekisteri tulisi sisältämään myös lakisääteisten etuuksien maksamiseen vaikuttavat jo maksetut eläkkeet ja muut sosiaalietuudet. Ehdotetussa laissa ei säädettäisi työnantajan tai muun suorituksen maksajan tietojenantovelvollisuuden sisältöä, vaan se määräytyisi muun lainsäädännön perusteella. Ehdotettu laki sisältäisi säännökset tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta niin sanottujen pakollisten tietojen osalta. Pakollisten tietojen sisältö on puolestaan määritelty Verohallinnon, eläkelaitosten, tapaturmavakuutusyhtiöiden ja työttömyysvakuutusrahaston niin sanottujen pakollisten vuosi-ilmoitustietojen perusteella. Ehdotetussa laissa näin ollen viitattaisiin näiltä osin voimassa oleviin säännöksiin tiedonantovelvollisuudesta ja niissä säädettyihin tietoihin.

Tulorekisteri tukee osaltaan hallitusohjelman mukaisia tavoitteita julkisen hallinnon tuottavuuden parantamiseksi, julkisten tietojärjestelmien yhteensopivuuden ja yhteen toimivuuden edistämiseksi sekä harmaan talouden torjumiseksi. Samalla tulorekisteri tarjoaa ajantasaisen tietovaraston kansalaisten ansiotulojen tietoja omassa toiminnassaan tarvitsevien viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien tahojen käyttöön. Myös kansalaisen mahdollisuudet ajantasaisesti varmistaa omia tietojaan koskevien raportointivelvollisuuksien toteutumista oikeansisältöisenä paranevat olennaisesti. Kansalainen voi tarkistaa häntä itseään koskevat tulorekisterissä olevat tulotiedot milloin tahansa kansalaisen palvelunäkymän avulla. Tällä hetkellä tällaista mahdollisuutta ei ole olemassa ja puutteet tulevat kansalaisen itsensä tietoon pahimmillaan vasta yli vuoden kuluttua laiminlyönnin tapahtumisesta. Tulorekisteri myös yhtenäistää ilmoittamiseen liittyviä käytäntöjä ja poistaa eri toimijoiden nykyisiä päällekkäisiä toimintoja tietojen ilmoittamisessa, niiden vastaanottamisessa sekä sisällöllisen oikeellisuuden tarkistamisessa.

2. Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Yleistä

Työnantajan tai muun suorituksen maksajan tulee ilmoittaa maksamansa palkka tai muu suoritus usealle eri viranomaiselle. Tiedonantovelvollisuuksista on säädetty useissa erityislaeissa. Näiden lisäksi työntekijän tai muun suorituksen saajan tulee toimittaa palkka- tai muita työn tekemiseen liittyviä todistuksia eri viranomaisille tai julkista tehtävää hoitaville tahoille eri hakemusten käsittelyyn liittyen. Myös tältä osin tietojenantovelvollisuudesta on säädetty useissa erityislaeissa. Eri viranomaisille annettavat tiedot eroavat sisällöllisesti ja niiden antamisen ajankohta ja tapa myös vaihtelee merkittävästi.

2.1.2 Palkan maksaminen ja siihen liittyvien laskelmien antaminen

Työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 16 §:n mukaan palkka on maksettava työntekijän osoittamalle pankkitilille. Palkan on oltava työntekijän käytettävissä sen erääntymispäivänä. Palkka voidaan maksaa käteisenä vain pakottavasta syystä. Työnantaja vastaa palkanmaksutavasta aiheutuvista kustannuksista. Maksaessaan palkan työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet. Mainitun lain 2 luvun 13 §:n mukaan palkka on maksettava palkanmaksukauden viimeisenä päivänä, jollei toisin sovita. Jos aikapalkan perusteena on viikkoa lyhyempi aika, palkka on maksettava vähintään kaksi kertaa kuukaudessa ja muussa tapauksessa kerran kuukaudessa. Suorituspalkkaustyössä palkanmaksukausi saa olla enintään kahden viikon pituinen, ellei suorituspalkkaa makseta kuukausittain tulevan palkan yhteydessä. Jos suorituspalkkaustyö kestää yhtä palkanmaksukautta pitempään, on kultakin palkanmaksukaudelta maksettava työhön käytetyn ajan mukaan määräytyvä osa palkasta. Jos osa palkasta määräytyy voitto-osuutena, provisiona tai muulla vastaavalla perusteella, saa tämän osan maksukausi olla edellä säädettyä pitempi, enintään kuitenkin 12 kuukautta.

Vuosilomalain (162/2005) 6 luvun 28 §:n mukaan maksaessaan lomapalkan tai lomakorvauksen työnantaja on velvollinen antamaan työntekijälle laskelman, josta ilmenevät lomapalkan tai lomakorvauksen suuruus ja määräytymisen perusteet. Jos työnantaja antaa työntekijälle kunkin palkanmaksun yhteydessä palkkatodistuksen tai -laskelman, josta käyvät ilmi myös vuosilomapalkan ja -korvauksen suuruus ja niiden määräytymisen perusteet, erillisen vuosilomapalkkalaskelman antaminen ei ole tarpeen. Jotta työntekijä voisi tarkistaa saamansa lomapalkan tai lomakorvauksen oikeellisuuden, lomapalkkalaskelmasta on käytävä ilmi lomapalkan tai lomakorvauksen suuruuden ohella myös sen määräytymisperusteet.

Suomen standardoimislautakunta on vahvistanut palkkalaskelmaa koskevan standardin vuonna 1991. Palkkalaskelmasta käytettiin ennen nimitystä palkkatodistus. Standardin mukaan laskelmaan tulee merkitä työntekijän nimen, ammatin ja syntymäajan sekä työnantajan nimen ja toimipisteen sijaintikunnan ohella seuraavat tiedot:

- maksettu ennakonpidätyksen alainen palkkakertymä edelliseltä kalenterivuodelta, kuluvalta kalenterivuodelta sekä viimeiseltä palkanmaksukaudelta

- palkanmaksukausi
- viimeisenä palkanmaksukautena toimitettu ennakonpidätys
- vuoro- ja kausityöstä maksetut lisät viimeiseltä palkanmaksukaudelta
- lomarahat ja lomakorvaukset
- palvelussuhteen alkamispäivä ja mahdollinen päättymispäivä.

Suomen standardoimislautakunnan laatiman standardin mukaan palkkatodistukseen on sisällytettävä muiden palkkaerien ohella tiedot vuosilomaetuuksista kuten lomarahoista ja lomakorvauksista.

Standardin noudattaminen on vapaaehtoista, mutta varsin yleistä, joten palkkalaskelmien sisältö on käytännössä vakiintunut sen mukaiseksi. Vuonna 1991 määritellyn sisällön lisäksi palkkalaskelmassa ilmoitetaan nykyään ennakonpidätyksen lisäksi myös muut työntekijän bruttotulosta tehtävät vähennykset kuten työntekijän eläkemaksu ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu.

2.1.3 Verohallinto

Verohallinnon tehtävät

Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 2 §:n mukaan Verohallinnon tehtävänä on muun muassa verotuksen toimittaminen, verovalvonta, verojen ja maksujen kanto, perintä ja tilitys. Lisäksi Verohallinnon tehtävänä on sairausvakuutuslain (1224/2004) 34 §:n mukaisesti tilittää vakuutetun sairausvakuutusmaksu Kansaneläkelaitokselle. Samoin työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/1963) 9 §:ssä on annettu Verohallinnon tehtäväksi työnantajan sosiaaliturvamaksun valvonta.

Sivullisen tiedonantovelvollisuus

Sivullisen tiedonantovelvollisuudesta on säädetty verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 3 luvussa. Henkilöverotus perustuu merkittävältä osaltaan sivullisilta, kuten suorituksen saajilta ja maksajilta saataviin tietoihin. Verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuutta on voitu vähentää sitä mukaa kuin verotuksen toimittamiseksi tarvittavat tiedot on voitu luotettavasti saada muulta kuin verovelvolliselta itseltään. Vuosi-ilmoitustietojen perusteella Verohallinto toimittaa verovelvolliselle esitetyt veroilmoituksen täydennettäväksi ja tarkistettavaksi.

Vuosi-ilmoitusten antamisaika ja tiedonantotapa

Pääsääntöisesti vuosi-ilmoitukset on annettava tammikuun loppuun mennessä edelliseltä kalenterivuodelta. Vuosi-ilmoituksen antamisaikaan voidaan hakea lykkäystä. Ilmoitus on pääsääntöisesti annettava sähköisesti. Tietyissä tilanteissa vuosi-ilmoitus voidaan antaa paperilomakkeella. Osa lomakkeista on vain paperisena.

Annettavat tiedot

Työnantajan tai suorituksen maksajan vuosi-ilmoitus (lomake 7801)

Työnantajan tai muu suorituksen maksajan on annettava vuosi-ilmoitus maksamistaan palkoista, työkorvauksista, luontoiseduista, kustannusten korvauksista ja muista suorituksista suorituksen maksuvuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Kotitalouden on annettava vuosi-ilmoitus maksamistaan palkasta vain silloin, jos samalle saajalle maksettu palkka on yli 200 euroa kalenterivuoden aikana. Vuosittain ilmoittajia on noin 250 000 ja tietoja noin 4,4 miljoonaa riviä. Vuosi-ilmoituksista 96 prosenttia annetaan sähköisesti. Ilmoituksen voi antaa myös tulostettavalla

paperilomakkeella. Työnantajan on ilmoitettava tiedot sähköisesti, jos vuosi-ilmoitus koskee viittä tai useampaa työntekijää. Velvollisuus ilmoittaa sähköisesti ei koske luonnollista henkilöä eikä kuolinpesää.

Rajoitetusti verovelvolliselle maksetut suoritukset (lomake 7809)

Rajoitetusti verovelvollisten osalta tulo- ja yksilöintitiedot ilmoitetaan rajoitetusti verovelvollisen vuosi-ilmoituksella. Vuosi-ilmoituksella ilmoitettujen tietojen pääasiallinen käyttötarkoitus on kansainvälinen tietojenvaihto palkansaajan kotivaltiolle Suomesta saadusta tulosta. Työnantajan tai suorituksen maksajan vuosi-ilmoituksen osalta edellä mainittu ilmoittamisaikataulu ja ilmoittamistavat koskevat myös rajoitetusti verovelvollisille maksetuista suorituksista annettavaa vuosi-ilmoitusta. Vuosittain ilmoittajia on noin 6 100. Palkkoja ja työkorvauksia, ilmoitetaan noin 47 700 riviä. Ilmoituksista noin 80 prosenttia annetaan sähköisesti.

Rajoitetusti verovelvolliset vuokratyöntekijät (lomake 6147a)

Ulkomaisen työnantajan, joka vuokraa ulkomailta tulevan työntekijän Suomessa olevalle työn teettäjälle, on annettava ilmoitus Suomessa työskentelevistä työntekijöistään. Ilmoitus on annettava jokaisesta työntekijästä tämän työskentelyn aloittamista seuraavan kuukauden loppuun mennessä. Ilmoitus annetaan kaikista Suomessa työskentelevistä ulkomaisista vuokratyöntekijöistä työskentelyn kestosta riippumatta. Tämän lisäksi työnantajan on annettava maksamastaan palkasta vuosi-ilmoitus lomakkeella 7809.

Ulkomaan työskentelyistä ilmoittaminen (NT2-lomake)

Jos työnantaja arvioi tuloverolain (1535/1992) 77 §:ssä tarkoitetun niin sanotun kuuden kuukauden säännön soveltuvan eikä toimita Suomeen varsinaista ennakonpidätystä, työnantajan on annettava Verohallinnolle NT2-lomake. Ilmoitus on annettava kuukauden kuluessa siitä, kun pidätys ensimmäisen kerran jätetään toimittamatta. Ilmoitus voidaan antaa vain paperilomakkeella.

Ulkomaan työskentelyistä ilmoittaminen (NT1-lomake)

Kansainvälinen niin sanottu TREKK-sopimus edellyttää, että Pohjoismaisissa työskentelytilanteissa työnantajan on annettava Verohallinnolle NT1-lomake. Verohallinto toimittaa lomakkeen työntekovaltion veroviranomaiselle sekä kopion työnantajalle ja työntekijälle. Todistuksella osoitetaan työskentelyvaltiolle, että palkasta kertynyt vero maksetaan Suomeen, eikä työskentelyvaltio verota tuloa kahdenkertaisesti.

Työnantajan ilmoitus ulkomaan palkasta (lomake 5053a)

Työnantajan on annettava vuosi-ilmoituksen lisäksi ilmoitus yleisesti verovelvolliselle maksetusta tuloverolain 77 §:ssä tarkoitetusta ulkomaantyötulosta. Lomakkeella annetaan tarkempaa tietoa ulkomaan tulosta sekä oleskelusta. Lomakkeella ilmoitetaan muun muassa työskentelyvaltio ja -paikkakunta sekä työskentelyjakso. Lisäksi lomakkeella ilmoitetaan työntekijän oleskeluajat Suomessa ja työskentelyvaltioissa sekä ulkomaan työskentelystä sovittu palkka eriteltynä sekä tieto siitä, rasitetaanko palkalla työnantajan työskentelyvaltiossa olevan kiinteän toimipaikan tulosta.

Edellä mainitut ilmoitukset NT1, NT2, 5053a ja 6147a voidaan antaa vain paperilomakkeella.

Vuosi-ilmoitus eläkkeistä ja etuuksista (lomake 7803)

Verohallinto saa vuosi-ilmoitustietoja eläkkeistä ja etuuksista sekä takautuvista eläkkeistä. Rajoitetusti verovelvollisia koskevat tiedot eläkkeistä ja etuuksista ilmoitetaan vuosi-ilmoituksella rajoitetusti verovelvollisille maksetuista suorituksista. Eläketiedot saadaan eläkeyhtiöiltä.

Etuustietojen luovuttajatahoista merkittävin on Kansaneläkelaitos. Muita etuustietojen luovuttajia ovat kunnat, työttömyys-, tapaturma- ja sairaspäivärahojen maksajat, esimerkiksi työttömyyskassat ja työeläkeyhtiöt. Vuosi-ilmoituksen eläkkeistä ja etuuksista antaa noin 340 ilmoittajaa. Tietoja ilmoitetaan vuosittain noin 4,6 miljoonaa riviä. Takautuvia eläkkeitä ilmoittaa noin 50 ilmoittajaa, vuosittain noin 28 000 riviä.

Työttömien korvauspäivät

Työttömyyskassan, Kansaneläkelaitoksen ja työvoimaviranomaisen on annettava vuosi-ilmoitus työttömien korvauspäivistä. Tieto koskee niiden verovuoden korvauspäivien lukumäärää, joilta verovelvolliselle on maksettu tuloverolain 93 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaisesti korvausta. Korvauspäiviin luetaan ne päivät, joilta verovelvollinen on saanut työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea, koulutuspäivärahaa, työllistämistukea työelämävalmennukseen, koulutustukea tai julkiseen työvoimapalveluun kuuluvista etuuksista annetun asetuksen (1346/2002) 12 §:n mukaista päivärahaa toimeentulon turvaamiseksi. Ilmoittajia on noin 40 ja tietoja ilmoitetaan noin 340 000 riviä.

Kausiveroilmoitus

Verotililain (604/2009) 3 luvussa on säädetty kausiveroilmoituksen antamisesta. Tiedot esimerkiksi työnantajasuorituksista annetaan joko kalenterikuukausittain tai neljännesvuosittain. Tiedot työnantajasuorituksista on ilmoitettava viimeistään palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 7 tai 12 päivä. Kausiveroilmoituksen antajia on noin 240 000, joista noin 130 000 säännöllisiä työnantajia ja 110 000 satunnaisia. Kausiveroilmoituksia palkoista, etuuksista ja eläkkeistä annetaan noin 4 miljoonaa riviä vuodessa. Kausiveroilmoituksella työkorvauksia ilmoittaa noin 2 500 ilmoittajaa ja tietoja ilmoitetaan noin 8 300 riviä. Ilmoituksista 93 prosenttia annetaan sähköisesti.

Tiedonsaantioikeus sekä tietojen käyttö ja luovuttaminen

Verotusmenettelystä annettuun lakiin sisältyvät keskeiset säännökset Verohallinnon oikeudesta saada tietoja verotuksen toimittamista varten. Lain 22 §:n mukaan kolme luvussa tarkoitettua tietoa on annettava Verohallinnolle salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä. Myös muissa verolaeissa kuten perintö- ja lahjaverolaissa (378/1940) sekä arvonnisäverolaissa (1501/1993) on tiedonsaantioikeutta koskevia säännöksiä.

Verotustietojen käsittelystä säädetään muun muassa verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 10 §:ssä. Säännöksen mukaan Verohallinto saa käyttää ja käsitellä tiettyä verotusasiaa varten saamiaan ja laatimiaan verotustietoja muidenkin Verohallinnosta annetun lain 2 §:n mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

Verotustietojen julkisuudesta, tietojen käytöstä ja luovuttamisesta säädetään verotustietojen julkisuutta ja salassapitoa annetussa laissa. Verotusasiakirjat ja -tiedot ovat pääsääntöisesti salassa pidettäviä. Mainitun lain 3 luvussa säädetään salassa pidettävien verotustietojen luovuttamisesta yksityisille tahoille ja viranomaisille. Salassa pidettävien verotustietojen luovuttaminen perustuu pääosin tietojen tarvitsevan tahon erityislainsäädäntöön.

2.1.4 Eläkeala

Lakisääteinen tehtävä

Yksityinen työnantaja

Yksityisellä alalla työskentelevien työntekijöiden eläketurvasta on säädetty työntekijän eläkelaisissa (395/2006), yrittäjien eläketurvasta yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006), maatalousyrittäjien sekä apurahansaajien eläketurvasta maatalousyrittäjän eläkelaisissa (1280/2006) ja merenkulkijan eläketurvasta merimieseläkelaisissa (1290/2006).

Työntekijän eläkelain 141 §:n mukaan työnantajan on järjestettävä työntekijänsä eläketurva joko työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) mukaisessa työeläkevakuutusyhtiössä, vakuutuskassalain (1164/1992) mukaisessa eläkekassassa tai eläkesäätiölain (1774/1995) mukaisessa eläkesäätiössä, jos työnantaja on maksanut työntekijälle työansiota vähintään 57,51 euroa kuukaudessa (vuoden 2016 ind.). Työnantajan on järjestettävä työntekijälleen eläketurva palkanmaksua seuraavan kuukauden aikana.

Työnantajat jaetaan työntekijän eläkelain mukaisesti sopimustyönantajiin ja tilapäisiin työnantajiin. Työeläkeyhtiön on vahvistettava eläkevakuutus työnantajan hakemuksen mukaisesti, jos laissa säädetty vakuuttamisen edellytykset täyttyvät.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos hoitaa viljelijöiden, metsätilallisten, kalastajien ja poronhoitajien sekä heidän perheenjäsentensä työeläkevakuuttamisen. Myös tieteen ja taiteen apurahansaajat vakuutetaan maatalousyrittäjän eläkelain mukaan Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa.

Merimieseläkelain piiriin kuuluvat pääasiassa työntekijät, jotka työskentelevät ulkomaanliikenteeseen käytettävissä suomalaisissa kauppa-aluksissa ja jäänmurtaajissa. Lain piiriin kuuluvat työntekijät eläkevakuutetaan Merimieseläkekassassa.

Työnantajan laiminlyödessä vakuuttamisvelvollisuutensa vakuutussopimus voi syntyä Eläketurvakeskuksen antaman pakkovakuutus päätöksen perusteella.

Julkinen työnantaja

Keva huolehtii kuntien, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan toimeenpanosta. Näiden alojen eläketurvasta säädetään 1 päivästä tammikuuta 2017 lähtien julkisten alojen eläkelaisissa (81/2016). Lisäksi Keva huolehtii jäsenyhteisöidensä palveluksessa olevan henkilöstön eläketurvan rahoituksesta sekä valtion eläketurvasta annetun lain sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetun lain mukaisten eläkemaksujen keräämisestä.

Ulkomaantyö

Työnantaja on velvollinen järjestämään työntekijälleen työeläkelakien mukaisen eläketurvan Suomessa tehdystä työstä. EU-/ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaasta Suomeen tulevalle työntekijälle tulee ottaa työeläkevakuutus, jos hänellä ei ole lähetetyn työntekijän todistusta eli todistusta sovellettavasta sosiaaliturvalainsäädännöstä (A1 tai vastaava) lähtömaasta. Myös Suomesta EU-/ETA- tai sosiaaliturvasopimusmaahan lähetetty työntekijä säilyy työeläketurvan piirissä, jos työntekijällä on Eläketurvakeskuksen myöntämä lähetetyn työntekijän todistus. Jos suomalainen työnantaja lähettää työntekijänsä työkomennukselle maahan, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturvasopimusta on työnantajan vakuutettava työntekijä Suomen työeläkelainsäädännön mukaan ilman aikarajaa.

Ansaintajärjestelmä

Työeläkejärjestelmässä on käytössä ansaintajärjestelmä, johon kerätään ja tallennetaan eläkevakuustustoiminnan ja eläkkeen määräytymisen perusteena olevat työeläkejärjestelmässä vakuutettuina olevien henkilöiden ansaintatiedot. Ansaintajärjestelmässä olevat tiedot ovat eläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen omistamia ja ylläpitämiä. Ansaintajärjestelmään tallennetut ansaintatiedot ovat keskeisessä asemassa työeläkejärjestelmässä määrättäessä työnantajien TyEL-vakuutusmaksua sekä laskettaessa eläkkeitä.

Ilmoitettavat tiedot

Yksityinen työnantaja

Vakuutussopimuksen tehneen työnantajan on ilmoitettava työeläkevakuutusyhtiölle vakuutussopimuksen mukaisessa määräajassa tunnistetietonsa, työsuhteessa työskentelevien työntekijöidensä nimet, henkilötunnukset ja palkkatiedot vakuutusnumerokohtaisesti. Vastaava ilmoitusvelvollisuus koskee myös työnantajaa, joka on järjestänyt työntekijöidensä eläketurvan eläkekassassa tai eläkesäätiössä. Työnantajan on ilmoitettava vakuutushakemuksessa, hoitaako hän työeläkelakien mukaisen työntekijöitä koskevien palkkatietojen ilmoittamisen työeläkevakuutusyhtiölle vuosittain vai kuukausittain.

Työnantajan, joka ilmoittaa palkkatiedot vuosittain, on ilmoitettava eläkelaitokselle sen ilmoitusmenetelmiä käyttäen kalenterivuoden päättyessä jatkuvien työsuhteiden vuosityöansiot seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä. Työnantaja ilmoittaa jatkuvien työsuhteiden vuosiansiot maksuperusteisesti niin sanotulla vuosi-ilmoituksella. Vuosi-ilmoituksen voi tehdä sähköisesti eläkelaitoksen verkkopalvelussa sähköisellä lomakkeella tai lähettämällä vuosi-ilmoituksen suoraan palkkajärjestelmästä tiedostonsiirtona. Ansiotiedot voi ilmoittaa sähköisesti myös Tyvi-palveluiden tai palkka.fi:n kautta. Vuosi-ilmoituksia lähetetään eläkelaitokseen myös esimerkiksi optisilla lomakkeilla, puhelimitse, sähköpostitse ja paperilomakkeella tai muilla tallennusvälineillä.

Työnantajan on ilmoitettava eläkelaitokselle päättyneen työsuhteen palkkatiedot ja muut vakuutuksen hoitamiseen tarvittavat tiedot viipymättä tai työnantajan eläkelaitoksen kanssa erikseen sopimassa tietojen ilmoittamisen määräajassa. Kunkin kalenterivuosineljänneksen tiedot on kuitenkin ilmoitettava viimeistään sitä seuraavan kalenterikuukauden kuluessa. Usein työnantajat ilmoittavat päättyneen työsuhteen tiedot vuosi-ilmoituksessa. Ulkomailta työskentelevän työntekijän työsuhteen palkkatiedot on ilmoitettava vastaavasti. Eläkettä varten tarvittavat työntekijää ja hänen palkkaansa koskevat tiedot on ilmoitettava viipymättä. Vakuutuksen päättämiseksi välttämättömät työntekijää ja hänen palkkaansa koskevat tiedot on ilmoitettava kahden kuukauden kuluessa vakuutuksen päättymisestä.

Kuukausi-ilmoitustekniikan valinneen työnantajan tulee ilmoittaa eläkelaitokselle tunnistetiedot, työntekijöiden nimet, henkilötunnukset ja eläkkeeseen oikeuttavat ansiot kuukausittain palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 20. päivään mennessä. Kuukausi-ilmoitusliikenne on pääasiassa sähköistä ilmoittamista.

Työnantaja, jonka palveluksessa ei ole jatkuvasti työntekijää ja jonka määräaikaisessa työsuhteessa oleville työntekijöille kuuden kuukauden ajalta maksamat palkat yhteensä ovat alle 8 238 euroa (vuoden 2016 ind.), voi järjestää työntekijänsä eläketurvan työeläkevakuutusyhtiössä tekemättä vakuutushakemusta. Työnantajan on tällöin ilmoitettava tunnistetietonsa, työntekijänsä nimi, henkilötunnus ja palkkatiedot valitsemaansa työeläkevakuutusyhtiöön ja maksettava palkkaan

perustuva työeläkevakuutusmaksu palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden 20. päivään mennessä (tilapäinen työnantaja). Ilmoitusliikenne on pääasiassa sähköistä ilmoittamista.

Merimieseläkelain 138 ja 139 §:ssä säädetään eläketurvan järjestämisestä MEL:n piiriin kuuluville työntekijöille. Työnantajan on ilmoitettava tunnistetietonsa ja järjestettävä työntekijälleen eläketurva Merimieseläkekassa viimeistään työskentelykuukautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä. Työnantajan on kuukausittain tehtävä Merimieseläkekassalle kunkin työntekijän osalta kuukausi-ilmoitus, josta ilmenee työntekijän nimi ja henkilötunnus, työntekijän kalenterikuukauden työansio, työntekijän MEL 224 a §:ssä tarkoitettujen palveluaikaa laskettaessa huomioon otettavien palkkapäivien lukumäärä kalenterikuukaudelta ja työntekijän palveluasema kalenterikuukauden päättyessä Liikenteen turvallisuusviraston pitämässä merimiesrekisterissä (toimikoodi). Kuukausi-ilmoitukset on tehtävä Merimieseläkekassalle sähköisessä muodossa viimeistään työskentelykuukautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä.

Julkinen työnantaja

Työnantaja ilmoittaa Kevalle tiedot alkaneista ja päättyneistä julkisten alojen eläkelain 4 §:n mukaisista eläkkeeseen oikeuttavista palvelussuhteista neljännesvuosittain. Palvelussuhdeilmoitus sisältää tiedot työnantajasta ja työntekijästä sekä siitä, milloin palvelussuhde on alkanut tai päättynyt ja muita palvelussuhteeseen liittyviä tunnistetietoja.

Työnantaja ilmoittaa kunakin vuonna maksetut julkisten alojen eläkelain 85-86 §:n mukaiset eläkkeeseen oikeuttava ansiot Kevalle kerran vuodessa maksuvuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Vuosiansioilmoitus sisältää tiedot suorituksen maksajasta ja suorituksen saajasta sekä suoritukseen liittyviä muita tunnistetietoja.

Palvelussuhde ja vuosiansiotiedot ilmoitetaan pääsääntöisesti sähköisesti käyttäen Tyvi-palveluita ja suoria linjasiirtoja. Ilmoitukset ja virheellisten ilmoitusten korjaukset on mahdollista tehdä sähköisesti myös verkkopalvelujen kautta. Ilmoitukset voi poikkeustapauksissa tehdä myös lomakkeella.

Tietojen antaminen ja saaminen

Eläketurvan toimeenpanossa tarvittavien tietojen antamisesta ja saamisesta on säädetty työntekijän eläkelain 14 luvussa. Työntekijän eläkelain 198 § mukaan eläkelaitoksella, Eläketurvakeskuksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan vakuuttamis-, eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten, tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä tai Eläketurvakeskuksesta annetussa laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa taikka sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa. Vastaavat säännökset ovat merimieseläkelain 20 luvussa ja maatalousyrittäjän eläkelain 13 luvussa.

Työntekijän eläkelain 199 §:n mukaan Eläketurvakeskuksella ja on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon

julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi. Tiedot on oikeus saada joukkotietona ja myös silloin, kun valvontakäsittely ei vielä ole vireillä.

Kevalla on julkisten alojen eläkelain 151 §:n mukaan oikeus saada työnantajalta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tiedot eläkeasian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi. Julkinen työnantaja on velvollinen antamaan Kevalle julkisten alojen eläkelain 153 §:n mukaiset palvelussuhde- ja ansiotiedot sekä muut vastaavat työnantajalta saatavissa olevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämiseksi ja käsiteltävänä olevan eläkeasian ratkaisemiseksi tai jotka muutoin ovat välttämättömiä julkisten alojen eläkelain mukaisten tehtävien toimeenpanossa.

2.1.5 Tapaturmavakuuttajat

Tehtävät

Työntekijän oikeudesta korvaukseen työtapaturman ja ammattitaudin johdosta säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015). Työnantaja on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta siten kuin mainitussa laissa säädetään. Lain toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä huolehtivat vakuutusyhtiöt, joilla on oikeus harjoittaa vakuutusyhtiölain (521/2008) tai ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) mukaan tätä vakuutustoimintaa. Lisäksi näistä tehtävistä huolehtivat Valtiokonttori ja Tapaturmavakuutuskeskus. Vakuutusyhtiöt, Valtiokonttori ja Tapaturmavakuutuskeskus ovat työtapaturma- ja ammattitautilain määritelmän mukaisia vakuutuslaitoksia.

Vakuutuslaitoksille kuuluu työtapaturma- ja ammattitautilain toimeenpanossa muun muassa vakuutus-, korvaus- ja valvontatehtäviä. Laissa on säännökset, joiden perusteella vakuutuslaitoksilla on oikeus saada näiden tehtävien hoitamisessa tarvittavia tietoja muilta toimijoilta.

Annettavat tiedot

Vakuutusta otettaessa vakuutuksenottajan on ilmoitettava vakuutusyhtiölle tietoja vakuutusmaksun määrittämistä varten. Koska kullakin vakuutusyhtiöllä on vakuutusmaksujen määrittämistä varten omat maksuperusteensa, vakuutusyhtiölle on ilmoitettava tämän määrittelemät tiedot. Laissa on esimerkinomainen luettelo annettavista tiedoista, joita ovat muun muassa työnantajan teettämän työn määrä ja laatu. Työn määrää kuvaa yleisimmin palkkasumma, joka koostuu työnantajan teettämästään työstä maksamista työansioista. Työn laatua kuvaa puolestaan työntekijän ammattiluokka, joka määräytyy Tilastokeskuksen käyttämän ammattiluokituksen mukaisesti.

Vakuutusmaksun perusteena olevaan palkkasummaan luettavat työansiot määräytyvät siten kuin työtapaturma- ja ammattitautilain 81 §:ssä säädetään ansionmenetykskorvauksen perusteena käytettävistä työansioista: työansioita määrättäessä otetaan huomioon palkka, tulospalkkio tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Vastike katsotaan työansioiksi myös silloin kuin sen on maksanut sijaismaksaja. Säännöksessä luetellaan erikseen työansioina huomioon otettavat suoritukset, joilla vastike on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi, sekä esimerkinomaisesti suoritukset, joita ei pidetä vastikkeena. Kun kyseessä on lähetetty työntekijä tai sellainen ulkomailta palvelukseen otettu henkilö, joka kuuluu työtapaturma- ja ammattitautilain soveltamisalaan, työansiona pidetään kuitenkin sitä palkkaa, jota vastaavasta työstä olisi Suomessa maksettava. Jos tällaista työtä ei ole Suomessa, työansiona pidetään palkkaa, jonka voi muutoin katsoa vastaavan tätä työtä.

Vakuutuksenottajan on työtaturma- ja ammattitautilain mukaan ilmoitettava vakuutusmaksuun vaikuttavat tiedot vakuutusta haettaessa tai viimeistään 14 päivän kuluessa vakuutuksen alkamisesta. Silloin kun vakuutus on voimassa toistaiseksi, vakuutuksenottaja on velvollinen ilmoittamaan edellä mainitut vakuutusyhtiön pyytämät tiedot yhtiölle vuosittain (niin kutsuttu vuosi-ilmoitus) vakuutuskauden lopullisen vakuutusmaksun määrittämistä varten. Ilmoitus on lain mukaan tehtävä tammikuun loppuun mennessä. Tälle vuosittaiselle ilmoitukselle kukin vakuutusyhtiö määrittelee tietosisällön ja tietojen toimittamistavan. Tietoja voidaan antaa esimerkiksi paperilomakkeella tai sähköisesti verkkopalvelussa. Lisäksi laissa on säännös, joka velvoittaa vakuutuksenottajaa ilmoittamaan vakuutusyhtiölle näissä tiedoissa tapahtuneista olennaisista muutoksista viipymättä, kuitenkin viimeistään 30 päivän kuluessa muutoksesta. Tiedot on näin ilmoitettava myös vakuutuksen päättyessä.

Työtaturma- ja ammattitautilain 35 luvun säännökset säätelevät muun muassa vakuutuslaitosten oikeutta saada mainitun lain mukaisten tehtäviensä hoitamisessa tarvittavia tietoja muilta tahoilta. Säännösten perusteella vakuutuslaitoksilla on oikeus saada käsiteltävänä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot. Näitä tietoja ovat muun muassa työnantajan työntekijälle maksamat vastikkeet ja niiden perusteet sekä työntekijälle maksetut etuudet. Tahoja, joilta vakuutuslaitoksella on oikeus näitä tietoja saada, ovat muun muassa työnantaja, lakisääteistä vakuutusta toimeenpaneva vakuutus- ja eläkelaitos sekä viranomainen ja muu taho, johon sovelletaan julkisuuslakia. Esimerkiksi korvausasiassa tarvitaan ansionmenetykskorvauksen määrittämistä varten tietoja kyseisen henkilön saamista työansioista.

Työtaturma- ja ammattitautilaille säädetään sekä vakuutusyhtiöille että Tapaturmavakuutuskeskukselle valvontatehtävä. Tämä tehtävän hoitamisessa tarvittavia tietoa varten on laissa erikseen säännös, joka oikeuttaa saamaan valvontavelvollisuuden täyttämässä välttämättömiä tietoja. Tahoja, joilta vakuutusyhtiö ja Tapaturmavakuutuskeskus ovat oikeutettuja saamaan tietoja, ovat työnantaja, lakisääteistä vakuutusta toimeenpaneva vakuutus- ja eläkelaitos sekä viranomainen ja muu taho, johon sovelletaan julkisuuslakia.

Tiedonsaantioikeus sekä tietojen käyttö ja luovutus

Säännökset, joiden perustella työtaturma- ja ammattitautilakia toimeenpanevilla vakuutuslaitoksilla on oikeus saada tietoja muilta tahoilta, sisältyvät mainittuun lakiin. Vakuutusmaksun määrittämistä varten vakuutuksenottajan on ilmoitettava vakuutusyhtiön määrittelemät tiedot vakuutusta otettaessa ja sen jälkeen vuosittain lain 159 ja 160 §:n perusteella. Lain 252 §:ssä säädetään vakuutuslaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä käsiteltävä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten pykälässä mainituilta tahoilta välttämättömät tiedot. Verohallinnolta vakuutuslaitoksella on oikeus saada mainitun pykälän 3 momentin perusteella tiedot työntekijän työansioista, vaikka verotusta ei ole vielä vahvistettu. Tietoja on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tapaturmavakuutuskeskuksen ja vakuutusyhtiöiden oikeudesta saada tietoja valvontaa varten säädetään työtaturma- ja ammattitautilain 260 §:ssä. Laissa ei säädetä valvontatehtävän toimeenpanotavasta. Tällainen valvontatoimi voi olla esimerkiksi palkkasummatietoa koskeva massavalvonta. Lain 260 §:ssä on erikseen säännökset oikeudesta saada valvontaa varten veroviranomaisilta joukkotietoja, oikeudesta saada joukkotietoja, vaikka verotusta ei ole vahvistettu, sekä oikeudesta saada tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla.

Työtaturma- ja ammattitautilain 35 luvussa säädetään myös siitä, kenelle ja mihin tarkoitukseen vakuutuslaitokset voivat luovuttaa tietoja ja mitä tietoja voidaan luovuttaa.

2.1.6 Työttömyysvakuutusrahasto

Tehtävät

Työttömyysvakuutusrahasto (TVR) on vuonna 1999 toimintansa aloittanut työmarkkinaosapuolten hallinnoima itsenäinen laitos, jota valvoo Finanssivalvonta. TVR:n päätehtävänä on työttömyysetuuksien rahoittaminen. Työttömyysvakuutusrahasto määrää ja perii työttömyysvakuutusmaksut sekä valvoo työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien velvoitteiden täyttämistä. TVR myös perii työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksun sekä myöntää koulutuskorvausta koulutuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen työnantajalle, jolla ei ole oikeutta koulutusvähennykseen elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 56 § :n 6 momentin tai maatilatalouden tuloverolain (543/1967) 10 f §:n 6 momentin perusteella. TVR:n toiminta perustuu lakiin työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun lakiin (555/1998), työttömyysetuuksien rahoituksesta annettuun asetukseen (1176/1998) ja Työttömyysvakuutusrahaston ohjesäännöstä annettuun asetukseen (862/1998).

Annettavat tiedot

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 21 b §:n mukaan työnantajan on ilmoitettava työttömyysvakuutusrahastolle vakuutusvuonna maksamistaan palkoista vakuutusvuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä. Ilmoitusta ei tarvitse antaa, jos työnantaja ei ole maksanut vakuutusvuonna palkkoja eikä ennakkoa ole määrätty. Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus määrätä työttömyysvakuutusmaksujen ennakko työnantajaa kuulematta siten, että ennakko perustuu työnantajan kuluvan ja edellisten vuosien työttömyysvakuutusmaksujen perusteena oleviin palkkasummiin, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 22 ja 22 a §:n nojalla saatuihin palkkatietoihin, yleiseen palkkakehitykseen ja työnantajan ilmoittamiin tietoihin.

Työttömyysvakuutusrahasto voi lisäksi määrätä työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun arvioimalla, jos työnantaja ei ole ilmoittanut palkkasummaa 21 b §:n mukaisesti tai jos työnantajan ilmoittama palkkasumma on liian pieni käytettäessä perusteena työttömyysvakuutusrahaston 22 tai 22 a §:n perusteella saamia ja sen käytössä olevia muita, työnantajan palkanmaksua ja muuta toimintaa koskevia tietoja.

Ennakkomenettelyn ohella työttömyysvakuutusrahasto määrää lopullisen työttömyysvakuutusmaksun kalenterivuositain vakuutusvuotta seuraavan lokakuun loppuun mennessä. Jos vakuutusvuodelta määrättävä työttömyysvakuutusmaksu on suurempi kuin peritty ennakko, työttömyysvakuutusrahasto perii työnantajalta työttömyysvakuutusmaksun ja perityn ennakon välisen erotuksen. Jos taas vakuutusvuodelta määrättävä työttömyysvakuutusmaksu on pienempi kuin peritty ennakko, työttömyysvakuutusrahasto maksaa työnantajalle työttömyysvakuutusmaksun ja perityn ennakon välisen erotuksen.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 19 §:n mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevana palkkana pidetään työ- tai virkasuhteessa saatua palkkaa, tulospalkkiota tai muuta vastiketta, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Työnantajan tulee ilmoittaa palkat työttömyysvakuutusrahastolle jos työnantajan kalenterivuoden aikana maksamat palkat ovat yhteensä enintään 1200 euroa. Työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuus koskee 17 - 65 -vuotiaita työntekijöitä. Työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuus koskee myös työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 6

§:n 2 momentissa tarkoitettua yrityksen osaomistajaa. Lähtökohtana on, että työnantajalla ja työntekijällä on velvollisuus maksaa työttömyysvakuutusmaksu kaikesta Suomessa tehdystä työstä, jollei työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa toisin säädetä.

Tietojensaantioikeus

Työttömyysvakuutusrahastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada työttömyysvakuutusmaksun määräämistä, perintää ja valvontaa varten tietoja;

- 1) väestörekisteriviranomaiselta henkilötunnuksen perusteella yksilöityjen työnantajien nimeä, osoitetta, henkilötunnuksen muuttumista ja kuolemaa koskevat tiedot;
- 2) Eläketurvakeskukselta ja työeläkelaitokselta työnantajakohtaiset tiedot maksetuista palkoista ja tiedot yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukaisesti vakuutetuista henkilöistä ja ajanjaksoista, joina henkilöt ovat vakuutettuja edellä mainittujen lakien mukaisesti sekä henkilöille maksetut palkat ajanjaksoilta;
- 3) tarpeelliset tiedot työnantajalta;
- 4) välttämättömät tiedot viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1-7 kohdassa tarkoitettulta viranomaiselta sekä 2 momentissa tarkoitettulta yhteisöltä ja laitokselta.

Lisäksi työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä työttömyysvakuutusmaksun määräämistä, perintää ja valvontaa varten työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 22 a §:ssä mainitut tiedot Verohallinnolta.

Tietojen käyttö ja luovutus

Työttömyysvakuutusrahasto käyttää työnantajalta sekä työttömyysetuuksien rahoituslaissa annetussa laissa mainituilta muilta tahoilta saatavia tietoja työttömyysvakuutusmaksujen määräämistä, perintää ja valvontaa varten.

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 22 b §:n mukaan työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa omasta aloitteestaan palkkasumma- ja työttömyysvakuutusmaksutietoja työttömyysvakuutusmaksuvelvollisista työnantajaa koskevina tunnistetietoina:

- 1) lakisääteisen tapaturmavakuutuksen toimeenpanosta huolehtivalle vakuutuslaitokselle ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle (nykyisin Tapaturmavakuutuskeskus) niiden laissa säädettyjen tapaturmavakuutusta koskevien tehtävien hoitamiseksi;
- 2) Eläketurvakeskukselle ja lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalle eläkelaitokselle sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi;
- 3) Verohallinnolle, jos tiedot ovat välttämättömiä sille ennakkoperintälaissa (1118/1996) säädetyn valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

Mainitun pykälän 22 b §:n nojalla saatuja salassa pidettäviä tietoja voidaan antaa edelleen rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten.

2.1.7 Kansaneläkelaitos

Tehtävät

Kansaneläkelaitoksen tehtävistä on säädetty Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa (731/2001). Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvaa koskevista tehtävistä säädetään etuuksia koskevissa eri laeissa. Kansaneläkelaitos voi sopimuksen perusteella hoitaa muutakin sosiaaliturvan toimeenpanoa sekä muita palveluja. Kansaneläkelaitoksen tehtävänä on lisäksi tiedottaa etuuksista ja palvelutoiminnastaan, harjoittaa etuusjärjestelmien ja oman toimintansa kehittämistä palvelevaa tutkimusta, laatia tilastoja, arvioita ja ennusteita sekä tehdä ehdotuksia toimialaansa koskevan lainsäädännön kehittämisestä.

Kelan toimeenpanemista etuuksista säädetään muun muassa seuraavissa laeissa:

- 1) kansaneläkelaki (568/2007)
- 2) laki takuueläkkeestä (703/2010)
- 3) sairausvakuutuslaki (1224/2004)
- 4) laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista (566/2005)
- 5) opintotukilaki (65/1994)
- 6) työttömyysturvalaki (1290/2002)
- 7) vuorotteluvapaalaki (1305/2002)
- 8) laki yleisestä asumistuesta (938/2014)
- 9) laki eläkkeensaajan asumistuesta (571/2007)
- 10) laki vammaisuuksista (570/2007)
- 11) sotilasavustuslaki (781/1993)
- 12) elatustukilaki (580/2008)
- 13) laki toimeentulotuesta (1412/1997)
- 14) laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996)
- 15) laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta (1573/1993)
- 16) laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta (1201/2013)
- 17) laki työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä (738/2009)

Annettavat tiedot

Kela saa tietoja eri etuuksien myöntämisestä ja maksamista varten esimerkiksi valtion ja kunnan viranomaisilta, Verohallinnolta, eläke- ja vakuutuslaitoksilta sekä työnantajilta. Lisäksi Kela saa tietoja muun muassa oppilaitoksilta, päivähoidon tuottajilta ja vuokranantajilta.

Tiedonsaantioikeus sekä tietojen käyttö ja luovuttaminen

Kansaneläkelain 85 §:ssä säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta Kansaneläkelaitoksen toimeenpantavaksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten. Lisäksi kaikissa etuuslaeissa on säännökset Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja yksittäisen etuuden ratkaisemista varten. Tiedot on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus luovuttaa muille viranomaisille tietoja etuuslaeissa tarkemmin määrätyin perustein. Tietoja käytetään Kelan etuuksien ratkaisutoiminnan lisäksi tutkimuksessa ja tilastoinnissa.

*2.1.8 Potilas- ja liikennevakuuttaminen**Tehtävät*

Liikennevakuutus (liikennevakuutuslaki 460/2016) ja potilasvakuutus (potilasvahinkolaki 585/86) ovat pakollisia vakuutuksia.

Potilas- ja liikennevakuutuksesta korvataan vahinkoa kärsineelle ansionmenetyksen vahingonkorvauslain perusteella. Korvaus määrätään ottamalla lähtökohdaksi arvio ansiotulosta, jonka vahinkoa kärsinyt olisi ilman vahinkotapahtumaa saanut. Tästä vähennetään ansiotulo, jonka vahinkoa kärsinyt vahinkotapahtumasta huolimatta on saanut tai olisi voinut saada taikka jonka hänen arvioidaan vastaisuudessa saavan ottaen huomioon hänen työkykynsä, koulutuksensa, aikaisempi toimintansa, mahdollisuutensa uudelleen kouluttautumiseen, ikänsä, asumisolosuhteensa ja näihin verrattavat muut seikat. Korvaus määritetään niin sanotun täyden korvauksen periaatteen mukaisesti sen perusteella, mitä vahinkoa kärsinyt olisi ilman potilas- tai liikennevahingon sattumista ansainnut.

Jatkuva ansionmenetyksen korvaus (työkyvyttömyyseläke) maksetaan, mikäli vahinkoa kärsinyt on pysyvästi estynyt ansaitsemasta tuloja työskentelemällä. Liikenne- ja potilasvakuutuksesta korvataan myös vahingon vuoksi surmansa saaneen elatuksen varassa olleelle elatuksen menetystä (perhe-eläke). Ansionmenetyksen korvaus, työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke ovat verollisia, kulu-, haitta- sekä kivun ja säryn korvaukset verottomia. Korvaukset yhteensovitetaan muiden lakisääteisten järjestelmien kanssa. Yleiseen sosiaalivakuutukseen (esimerkiksi sairausvakuutuslaki, työeläkelait) nähden liikennevakuutus on ensisijainen korvausjärjestelmä. Potilasvakuutus on toissijainen muihin sosiaalivakuutusetuksiin ja -korvauksiin nähden.

Annettavat tiedot

Vakuutuskorvausten maksamista tarvitaan tiedot muun muassa työnantajien maksamista palkoista ja palkanluonteisista etuuksista, tieto yritystoiminnan ansio- ja pääomatuloista ja tilinpäätöstiedot, tieto sosiaalivakuutuksesta ja lakisääteisistä vakuutuksista maksetuista ja maksettavista veronalaisista etuuksista (päivärahat, eläkkeet, ansionmenetyksen korvaukset yms.), tieto vastuuvakuutuksen perusteella maksettavista ansionmenetyksen korvauksista, ETK:n rekisteriote ja työnantajan palkkailmoitus korvattavalta työkyvyttömyysajalta aiheutuneesta ansionmenetyksestä.

Korvaustoimintaa varten tarvitaan sekä historiatiedot 3–5 vuodelta ennen vahingon sattumista että ajantasaiset tiedot ansioista ja etuuksista korvattavalta työkyvyttömyysajalta. Yhteensovitusta varten tarvitaan tiedot kaikista lakisääteisistä korvauksista ja etuuksista.

Tiedonsaantioikeus

Liikennevakuutuslain 82 §:n mukaan vakuutusyhtiöllä on oikeus salassapitovelvollisuutta ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan vakuutus- tai korvausasian ratkaisemista varten ja muiden laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot lakisääteisistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan sekä työnantajalta. Tietoja saa hakea teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

Potilasvahinkolain 5d §:n mukaan Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus saada maksutta korvauksen perusteen ja korvausvelvollisuuden laajuuden määrittämiseksi tarpeelliset tiedot viranomaiselta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, vahingonkärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, eläkesäätiöltä sekä

työttömyyskassalta sen estämättä, mitä salassapitovelvollisuudesta tai henkilökisteritietojen luovuttamisesta muualla säädetään.

Tietojen käyttö ja luovutus

Lakisääteisissä vakuutuksissa korvaustoiminta katsotaan julkisen tehtävän hoitamiseksi. Tulorekisterin tietoja käytetään ansionmenetykskorvausten laskemiseen ja tulotietojen valvontaan. Vakuutusyhtiön työntekijöillä on vakuutusyhtiölain mukaan salassapitovelvollisuus muun muassa asiakkaan taloudellista asemaa koskevien tietojen osalta. Vakuutusyhtiöllä on oikeus vakuutusyhtiölain 30 luvun 3 §:n mukaan luovuttaa salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja laissa määritetyille tahoille.

2.1.9 Koulutusrahasto

Tehtävät

Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) 1 §:n mukaan Koulutusrahasto on työmarkkinaosapuolten hallinnoima rahasto, jonka tarkoituksena on edistää työssä tarvittavia valmiuksia myöntämällä tukea ammatilliseen koulutukseen ja kehittymiseen. Etuutena Koulutusrahasto myöntää muun ohessa aikuiskoulutustukea, jonka maksamisesta ja muusta toimeenpanosta Koulutusrahasto aikuiskoulutustukea koskevan lain (1276/2000) 4 §:n mukaisesti vastaa.

Annettavat tiedot

Aikuiskoulutustukea koskevan lain 27 §:n mukaan opiskelija on velvollinen ilmoittamaan Koulutusrahastolle etuuden myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Tällaisia tietoja ovat muun ohessa opiskelijan työ- tai muita ansioita ja etuuksia koskevat tiedot sekä työsuhdetta koskevat tiedot. Aikuiskoulutustukea haetaan Koulutusrahastolta siihen tarkoitettulla lomakkeella ja hakemukseen on liitettävä selvitykset tuen myöntämisen edellytysten täyttymisestä. Hakemuslomakkeella on myös työnantajaosio, jolla työnantaja vahvistaa muun ohessa hakijan työsuhdetta ja ansioita koskevat tiedot.

Tiedonsaantioikeus, tietojen käyttö ja luovuttaminen

Aikuiskoulutustukea koskevan lain 28 ja 29 §:n mukaan Koulutusrahastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten lain mukaisen tehtävän täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot muun ohessa valtion ja kunnan viranomaiselta ja muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Kansaneläkelaitokselta, eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, työttömyyskassalta sekä työnantajalta. Tietojen saamiseen, luovuttamiseen ja salassapitoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) ja henkilötietolain (523/1999) säännöksiä, jollei aikuiskoulutustukea koskevassa laissa ole säädetty toisin.

2.1.10 Muut tahot

Toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997), jäljempänä *toimeentulotukilain* mukaan kyseisen lain mukaisia tehtäviä hoitaa kunnassa kunnan määräämä monijäseninen toimielin, kuten sosiaalilautakunta taikka muu vastaava toimielin. Toimeentulotukilain 2 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada toimeentulotukea, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien muiden etuuksien avulla, muista tuloistaan tai

varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla. Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992), jäljempänä *asiakasmaksulain*, 1 §:n mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalouksista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voidaan periä henkilön maksukyvyyn mukaan.

Asiakasmaksulain 14 a §:ssä sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000), jäljempänä *asiakaslain*, 20 §:ssä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä asiakkaan taloudellista asemaa koskevat asiakasmaksun suuruuden määrittämistä varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset sekä asiakassuhteeseen olennaisesti vaikuttavat tiedot ja selvitykset, jotka viranomaiselle laissa säädetyn tehtävän vuoksi ovat välttämättömiä asiakkaan sosiaalihuollon tarpeen selvittämiseksi, sosiaalihuollon järjestämiseksi ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi sekä viranomaiselle annettujen tietojen tarkistamista varten.

Sosiaalihuollon asiakkaan tietojen luovuttamisesta säädetään asiakaslain 16-18 §:ssä. Lain mukaan sosiaalihuollon asiakkaan tietoja voidaan luovuttaa muun muassa asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai jos tiedot ovat välttämättömiä asiakkaan hoidon, huollon tai koulutuksen tarpeen selvittämiseksi, hoidon, huollon tai koulutuksen järjestämiseksi tai toteuttamiseksi taikka toimeentulon edellytysten turvaamiseksi.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 12 luvun 8 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) maksaa työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimiston) myöntämät tuet ja korvaukset. Työ- ja elinkeinotoimiston myöntämiä tukia ja korvauksia ovat muun muassa edellä mainitun lain 7 luvun mukainen työnantajalle maksettava palkkatuki ja 8 luvun mukainen henkilöasiakkaalle maksettava starttiraha.

Palkkatuen määrä on prosentuaalinen osuus työnantajalle tuella palkatusta aiheutuvista palkkauskustannuksista. Palkkatuella katettavat palkkauskustannukset on määritelty 7 luvun 7 §:ssä. KEHA-keskus tarvitsee palkkatuen maksamiseksi tiedot työnantajalta edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitetuista palkkauskustannuksista.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 8 luvun 3 §:n mukaan starttirahaa ei makseta, jos henkilöasiakas saa samalta ajalta: 1) palkkaa tai korvausta tekemästään yritystoimintaansa liittymättömästä työstä, jolloin palkkana pidetään myös vuosiloma-ajan palkkaa ja irtisanomisajan palkkaa sekä sellaista työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua taloudellista etuutta, jonka on katsottava turvaavan kohtuullisen toimeentulon; 2) julkista tukea omiin palkkakustannuksiinsa; 3) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta, työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua sosiaalietuutta taikka opintotukilain (65/1994) mukaista opintotukea.

Valtionavustuslain (688/20019) 10 §:n mukaan valtionavustuksen hakijan tulee hakemuksen yhteydessä antaa valtionapuviranomaiselle oikeat ja riittävät tiedot valtionavustuksen

käyttötarkoituksesta sekä niistä muista seikoista, joita valtionapuviranomainen tarvitsee hakemuksen ratkaisemiseksi. Valtionavustuslain 12 §:n mukaan valtionavustuksen saajan tulee antaa valtionapuviranomaiselle valtionavustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot. Palkkatukea hakeva työnantaja ilmoittaa toteutuneet palkkauskustannukset KEHA-keskukselle palkkatuen maksatushakemuksessa. Starttirajan saajan ilmoittaa starttirahan maksatushakemuksessa KEHA-keskukselle, onko hän saanut starttirahan maksamisen estävää palkkaa tai etuutta.

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 6 §:n ja valtionavustuslain 31 §:n tietojen saamista koskevat säännökset oikeuttavat tietojen saamiseen muilta viranomaisilta.

2.2 Kansainvälinen vertailu

2.2.1 Tanska

Tulorekisterin kokeilu aloitettiin vuonna 2002 Easy Pay-mallilla. Varsinainen päätös rekisterin käyttöön otosta tehtiin vuonna 2005, ja käyttö aloitettiin vuonna 2008. Pilottivaihe osoittautui tärkeäksi, mutta siitä huolimatta järjestelmää on jouduttu korjaamaan useamman kerran sen käyttöönoton jälkeen.

Tulorekisteriin raportoi kuukausittain 170 000 yritystä, joista noin 100 000 raportoi muutaman välittäjäyhtiön (payroll agencies) kautta. Raportoijina on myös eläkeyhtiöitä ja yliopistoja. Joka kuukausi saadaan 10 miljoonaa raporttia.

Lakisääteisesti järjestelmän kautta raportoidaan palkat, palkkaan liittyvät sosiaalietuudet ja tuet esimerkiksi oppilaitoksilta, ja pääsääntöisesti palkkatiedot raportoidaan maksupäivänä. Suuret yritykset raportoivat maksukuukauden viimeisenä päivänä. Pienet yritykset raportoivat maksukuukautta seuraavan kuun 10 päivänä, mutta voivat raportoida kaikki tiedot myös vuosiluonnitelmalla. Laki velvoittaa palkansaajaa raportoimaan kuuden kuukauden jälkeen tulot, joita ei ole maksettu. Raporttiin merkitään yleensä henkilötunnuksen lisäksi se, miltä ajalta maksu maksetaan, työtunnit, lomapäivät, maksupäivä, tulotyyppi, peritty vero sekä maksun saajan osoitetiedot. Vain harva pienyritys raportoi paperilla.

Verohallinto vastaa järjestelmän toimivuudesta veroministeriön ohjauksessa. Tietojen käyttäjiä on noin 150, ja määrä kasvaa koko ajan. Verohallinto käyttää tietoja muun muassa veropäätöksiin ja verokortteihin ja rahoitussektori luottotietoihin. Julkinen sektori käyttää tietoja sosiaalietuuksien, työttömyysturvan, lapsilisien ja asumistuen maksatukseen samoin kuin tilastoihin ja koulutukseen. Toisaalta esimerkiksi poliisi ei käytä järjestelmää sen kalleuden vuoksi.

Järjestelmä hylkää automaattisesti raportin, jossa on selviä virheitä. Verohallinto ilmoittaa raporttoijalle virheestä sähköpostilla, mutta raporttoija voi myös korjata virheen omatoimiseksi. Raportoinnin ongelmia ovat myöhässä tehdyt raportit, virheiden korjaaminen sekä varastetut sähköiset verokortit ja petokset.

Verohallinto vastaa järjestelmässä olevien tietojen oikeellisuudesta ja käyttäjien neuvonnasta. Käyttäjät tekevät sopimuksen verohallinnon kanssa, minkä jälkeen järjestelmä antaa käyttäjälle automaattisesti ne tiedot, joihin sopimus oikeuttaa. Ongelmia on esiintynyt jonkin verran sosiaalietuuksien osalta. Kun tiedot on luovutettu käyttäjälle, vastuu tietojen oikeellisuudesta siirtyy käyttäjälle. Standardisoidut tiedot ovat käyttäjille maksuttomia.

Kaikki tieto säilytetään Tanskassa, ja laissa säädetyn mukaisesti tiedot säilytetään sähköisesti 10 vuotta.

Kansalaisten käytössä on e-vero-portaali. Vuodesta 2008 lähtien kansalaisten on ollut pakko käyttää yhtä sähköistä verokorttia.

Käyttökokemusten mukaan järjestelmän toiminta ja kehittäminen edellyttää ajantasaista lainsäädäntöä. Koska muutosten tekeminen maksaa noin 250 000 euroa/muutos, verohallinto vaatii muutosten kustannusvaikutusten arviointia etukäteen.

Vaikka laki mahdollistaa sanktioiden määräämisen, niitä ei ole määrätty.

Kahden tutkimuksen mukaan tulorekisteriin ollaan laajasti tyytyväisiä ja se on pienentänyt kustannuksia. Muita todennettuja hyötyjä ovat tehokkaampi sosiaalietuuksien valvonta, yritysten hallinnollinen helppous ja kansalaisten paremmat palvelut.

2.2.2 Iso-Britannia

Tulorekisterin käyttöön siirryttiin asteittain vuodesta 2011 lähtien. Vuonna 2012 käynnistettiin pilottihanke, johon osallistui 60 000 työnantajaa ja ohjelmistojenkehittäjiä. Pilottivaihe nähtiin tärkeäksi tulorekisterin toimivuuden varmistamiseksi, mutta keväällä 2013 laajasti käyttöön otettuun rekisteriin on jouduttu tekemään suuria muutoksia. Vaikeimmin läpivietävissä ovat olleet ne muutokset, jotka ovat edellyttäneet myös lainmuutoksia.

Tulorekisteriin raportoi 1,9 miljoonaa työnantajaa ja eläkkeenmaksajaa, joista yli 99 prosenttia raportoi ajantasaisesti. Raportointivelvollisuuden rajanvedoista, kuten esimerkiksi siitä, raportoidaanko alle 10 punnan tuloja, käydään edelleen keskustelua. Pieni joukko yrityksiä eli noin 2 000 yritystä ja kotitaloutta on saanut luvan raportoida paperilla.

Lain mukaan tulorekisteriin raportoidaan tulo- ja verotiedot sekä etuudet maksupäivänä. Eräille ryhmille on säädetty oikeus raportoida tiedot 7 päivää maksupäivän jälkeen tai maksukuukautta seuraavan kuun 12 päivänä. Tulonsaajan on raportoitava veronalaiset tulot. Poliittisesti hankaliksi ovat osoittautuneet rajatapaukset, kuten lasten tai vanhusten hoitopalvelut.

Yli 39 miljoonaa työntekijää ja eläkkeensaajaa käyttää tulorekisteriä, jossa kuukausittain on yli 100 miljoonaa tapahtumaa ja vuosittain yli 1,6 miljardia.

Raportoija voi korjata virheet seuraavan raportin yhteydessä tai lisäilmoituksella 120 päivän ajan. Tarvittaessa raportoijalle voidaan määrätä 40 – 500 euron suuruinen sakkorangaistus. Raportoinnin laiminlyönti oikeuttaa verohallinnon tekemään arvioon perustuvan päätöksen.

Vero ja Tulli hallinto (HM Revenue&Customs) vastaa järjestelmästä, tietojen oikeellisuudesta ja neuvonnasta. Tieto siirretään maksuttomasti, mutta lain nimenomaisen säädöksen nojalla vain julkisen hallinnon eli valtion ja kuntien sisällä. Osa tiedosta siirretään automaattisesti, osa tiedosta annetaan pyydettyä manuaalisesti. Tietopyyntöjen määrä on kasvanut merkittävän suureksi.

Enimmäkseen järjestelmässä liikkuu pelkästään raakadataa, jota säilytetään 6 vuotta. Raportoituja asiakirjoja säilytetään 20 vuotta. Kaikki tieto säilytetään Iso-Britannian alueella.

Tulorekisterin kehittämisessä keskeisiä periaatteita ovat olleet asiakkaiden tarpeiden huomioiminen, yhteistyö eri osapuolten kanssa, käyttäjien informointi etukäteen, muutosten perustelevuus, saumaton yhteys maksujärjestelmään ja kustannusten suhteuttaminen pitkän aikavälin säästöihin.

Tulorekisteriin ollaan laajasti tyytyväisiä. Tutkimuksen mukaan 67 prosenttia pitää sitä helppokäyttöisenä ja 91 prosenttia uskoo sen muuttuvan jatkossa vielä helppokäyttöisemmäksi. Tulorekisterin käyttöönotto oli jonkin verran vaikeampaa pienille, alle 10 henkilöä työllistävillä yrityksillä. Tulorekisterin todennettuja hyötyjä ovat sen tehokkuus sekä hallinnon että työnantajien kannalta. Kustannukset pienenevät, koska verot voidaan maksaa suoraan lopullisina ilman korjauksia tai palautuksia. Myös veropetokset ovat vähentyneet. Järjestelmä myös tukee hallinnon hyvinvointiuudistusta, ja hallinto saa lisäksi nopeasti ja luotettavan tiedon, kun verovelvollinen vaihtaa työnantajan. Tulorekisterin toiminta ja kehittäminen edellyttää ajantasaista lainsäädäntöä.

2.2.3 Norja

Tulorekisterin käyttöönotto aloitettiin vuonna 2012 yhtenäistämällä ensin lainsäädäntö ja kokeilemalla toimivuutta piloteilla. Vasta vuonna 2015 koko järjestelmä oli käyttökunnossa. Tulorekisteriä ei ole kilpailutettu, vaan se on räätälöity hallinnon tarpeisiin omana työnä. Sen kehittämiseen saatiin hyödyllistä tietoa pilotoinnista sekä kuuntelemalla yritysten ja välitysyriyten (Payroll Agencies) näkemyksiä.

Tulorekisterin suurimpia käyttäjäryhmiä ovat työnantajat ja eläkkeenmaksajat. Raportoijia on noin 200 000 ja välitysyriityksiä 36. Kaikilla on velvollisuus raportoida sähköisesti ja ajantasaisesti, myös etukäteisraportointi on mahdollista. Noin 1 000 yritykselle on myönnetty erivapaus raportoida paperilla. Raportointipäivä on joka kuukauden 5 päivä, mutta raportointi on mahdollista myös kerran vuodessa. Suurin osa, 85 prosenttia, raportoi määräajassa.

Tulorekisteriin raportoidaan muun muassa palkat mukaan lukien tuntipalkat sekä etuudet, bonukset, ylityökorvaukset, hoivamaksut ja lomatalpaluurahat. Kunnat käyttävät kahta erilaista maksujärjestelmää, mistä on aiheutunut jonkin verran ongelmia. Edelleen avoimena olevia kysymyksiä on muun muassa se, onko äitiyslomalla oleva työsuhteessa.

Tulorekisteristä vastaavat työ- ja hyvinvointihallinto (NAV), tilastokeskus ja verohallinto, jolla on päävastuu kokonaisuudesta. Tarvittavat lainmuutokset tehdään kaikilla kolmella sektorilla. Nämä hallinnot voivat jakaa tietoja edelleen, verohallinto muun muassa tuloista ja vähennyksistä. Yhteisessä kontaktipisteessä on töissä noin 10 henkilöä.

Tulorekisteri on mahdollistanut viiden erilaisen lomakkeen korvaamisen yhdellä sähköisellä raportilla. Lisäksi viranomaisten vaatimukset on yhdenmukaistettu, ja yksi väylä lisää raportoinnin turvallisuutta. Tulorekisterin avulla varmistetaan sen, että raportoidut tiedot menevät oikeaan paikkaan.

Tulorekisteristä hyötyvät myös työssä käyvät sekä eläkeläiset ja etuuksien saajat, joista jokaisella on sähköinen verokortti. Kansalaiskanavaa kehitetään edelleen ja tarjolla on myös puhelinneuvontaa.

Tulorekisterin budjetti oli noin 70 miljoonaa euroa. Sen rakentamiseen haettiin mallia Tanskasta. Jatkossa on mietitty mahdollisuutta määrätä sakkorangaistus raportoinnin laiminlyönnistä. Raportin myöhästymistä ei ole tarkoitus sanktioida.

Datan arkistoinnista vastaa Kansallinen arkistointilaitos, mutta se ei pysty teknisesti käsittelemään sähköistä dataa. Arkistointiajasta säädetään laissa, mutta asiassa on silti epäselvyyksiä. Kaikki tieto säilytetään Norjassa.

2.2.4 Viro

Työantaja raportoi sähköisesti vero- ja tullihallinnolle työntekijää koskevia tietoja. Vero- ja tullihallinto jakaa rekisteristä edelleen tietoja vain työttömyydestä, terveystakuusta, sosiaalivakuutuksesta, rajavalvonnasta ja työturvallisuudesta vastaavalle julkiselle hallinnolle.

Työantaja raportoi sähköisesti vero- ja tulliverohallinnolle myös perityistä veroista sekä sosiaali-, työttömyys- ja eläkemaksuista. Paperilla voi ilmoittaa vain lyhyitä, enintään 5 rivin viestejä.

Vero- ja tullihallinto vastaa rekisteristä, joka on käyttäjille maksuton. Raportointi ja tietojen vaihtoprosessit on automatisoitu, ja pääosin jaetaan raakadataa. Tietoja voidaan raportoida ja veroja maksaa myös etukäteen. Rekisteröinti perustuu työnantajan tunnukseseen, eikä työnantaja voi nähdä työntekijän henkilötunnusta.

Kansalaisilla on käytössään nettipalvelu, jossa voi nähdä rekisterissä olevat omat tiedot.

Työnantajille voidaan tarvittaessa määrätä sanktioita.

2.2.5 Ruotsi

Käytössä on vahva, hallinnon oma sähköinen järjestelmä, jossa tulotietoja käsitellään sähköisesti automatisoidussa prosessissa. Viranomaisten välillä tietojenvaihto alle kahden tunnin palveluista on maksutonta.

Tulorekisterin käyttöönotto vaatisi lainmuutoksia, mutta poliittisia päätöksiä ole vielä tehty. Lähivuosien tavoitteena on kuitenkin yksi yhteinen tietojärjestelmä.

2.2.6 Yhteenvetona muiden maiden järjestelmistä

Erityisesti Tanskan, Iso-Britannian ja Norjan kokemukset ovat Suomen järjestelmän kehittämisen kannalta hyödyllisiä. Yhteistä järjestelmissä on se, että verohallinnolla on siinä keskeinen rooli. Tehokkuushyödyt ovat syntyneet prosessien automatisoinnista ja yhden sähköisen viestin käytöstä. Hyödyt ovat olleet selvät ja mitattavat. Kriittisiä tekijöitä ovat olleet riittävä tieto käyttäjien tarpeista ja palvelujen tarjoajista.

On ilmeistä, että aloitettaessa on ollut tarkoituksenmukaista kerätä vain välttämätön tieto olemassa olevassa ja tutussa muodossa. Pääosin voidaan siirtyä sähköiseen raportointiin ja rajata paperiset raportit vain niihin tapauksiin, jolloin sähköinen raportointi ei ole mahdollista. Mahdolliset ongelmat ovat liittyneet pieniin yrityksiin ja rajatapauksiin sekä menettelyihin virheiden korjaamisessa.

Käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä, ja ongelmat ovat keskittyneet muutosten hallintaan ja tiedon laatuun.

Tiedon edelleen jakamiseen on kaksi mallia, eli joko jaetaan tietoa kaikille käyttäjille (Tanska ja Iso-Britannia) tai jaetaan vain kolmelle käyttäjälle, jotka jakavat tietoja edelleen (Norja). Kaikissa maissa käyttäjien tietojen saanti on kuitenkin rajattu vain käyttäjän kannalta relevantteihin tietoihin.

2.3 Nykytilan arviointi

Työnantajan palkkalaskelmat voivat erota toisistaan Suomen standardoimislautakunnan laatimasta standardista huolimatta, mutta työnantajalla on kuitenkin velvollisuus antaa työntekijälle työ sopimuslain mukainen palkkalaskelma jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Tulorekisteriin ehdotetut pakolliset tiedot ovat suurelta osin valmiiksi eritelty yleisesti käytetyissä palkkalaskelmissa.

Viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan tahon tiedonsaantioikeudet on määritelty laissa kyseisen toimijan lakisääteisten tehtävien perusteella. Eri tilanteissa tietosisällöt voivat erota merkittävästi tai niissä on vain hyvin pieniä eroavaisuuksia. Joissain tilanteissa eri viranomaisten tietosisällöt on määritelty yhtenevästi. Eri sääntelytavoista ja sääntelyn hajanaisuudesta johtuen viranomaisten tarvitsema tietomäärä on kasvanut suureksi ja vaikeasti hallittavaksi. Näin ollen suorituksen maksajan tai saajan tiedonantovelvollisuus on tosiasiallisesti hyvin laaja ja sen oikea täyttäminen edellyttää usein erityisosaamista.

Viranomaisesta ja tilanteesta riippuen suorituksen maksaja tai saaja on velvollinen toimittamaan viranomaistoiminnassa tai julkisen tehtävän hoitamisessa tarvittavat tiedot joko oma-aloitteisesti tai pyynnöstä. Tietojen antamisen aika voidaan tietyissä tilanteissa määritellä etukäteen ja joissakin tilanteissa tiedot tulee antaa esimerkiksi hakemuksen tai muun asian vireille tulon yhteydessä ilman ennalta säädettyä määräaikaa. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, että suorituksen maksajan ja saajan on saattanut joutua antamaan samaa tai lähes samaa tietoa useampaan kertaan eri viranomaisille.

Joissakin tilanteissa tietojen antamisen aika on säännelty siten, että antaminen ruuhkaantuu tiettyyn aikaan vuodesta. Tyypillisesti edellistä vuotta koskevat tiedot annetaan seuraavan vuoden tammikuussa, mikä on aiheuttanut töiden kasautumista suorituksen maksajissa tai niitä palvelevissa asiantuntijaorganisaatioissa kuten tiloimistoissa. Joissakin tilanteissa tarvittava tieto on puolestaan vanhaa, mikä on aiheuttanut jälkikäteistä selvittelytyötä.

Joissain tilanteissa tietojen antamisen tapa on erikseen säännelty ja osassa tilanteita tiedot on voitu antaa haluamallaan tavalla sähköisesti, paperilla tai suullisesti. Joissain tilanteissa tieto on annettava ennalta määritellyssä muodossa, kun taas joissain tilanteissa tieto on voitu antaa vapaamuotoisesti.

3. Esityksen keskeiset tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen keskeisenä tavoitteena on yritysten ja muiden suorituksen maksajien hallinnollisen taakan keventäminen. Suorituksen maksaja voisi ilmoittaa tulorekisteriin talletettavan tiedon yhteen kertaan kaikkien tiedon käyttäjien käyttöön. Suorituksen maksajan ei tarvitse ilmoittaa samaa tietoa

useampaan kertaan eri viranomaisille tai eri tavalla yhdistettynä tai muuna yhteenvedotietona kalenterivuoden päätyttyä. Tulorekisteriyksikkö vastaanottaisi pakolliset ja vapaaehtoiset tiedot keskitetysti ennalta määriteltyjen standardien mukaisesti ja välittäisi ne kaikkien tiedon käyttäjien käyttöön nykyisten tiedonsaantioikeuksien perustella. Esityksen tavoitteena on myös vähentää viranomaisten tai muiden julkista tehtävää hoitavien tahojen erillisiä tiedonpyyntötarpeita. Tämä vähentää sekä suorituksen maksajan että suorituksen saajan hallinnollista taakkaa.

Esityksen tavoitteena on myös tulorekisteriin talletettavien tietojen reaaliaikainen hyödynnettävyys laissa mainittujen viranomaisten tai muiden tietoa käyttävien toiminnoissa. Viranomaispäätös voi perustua tulorekisteristä saatavaan reaaliaikaiseen tulotietoon, mikä vähentää virheellisiä viranomaispäätöksiä tai etuuksien takaisinperintää.

Esityksen tavoitteena on myös tehostaa viranomaisten ja muiden lakisääteisten toimijoiden tiedonsaantitapaa. Rekisteriin talletettavat suorituksen maksajan ilmoittamat tai toisen viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan tahojen käyttämät tulotiedot olisivat kaikkien tiedonkäyttäjien käytettävissä keskitetysti tulorekisteristä nykyisin tiedonsaantioikeuksin. Viranomaisen ja julkista tehtävää hoitavien tahojen erilliset tietopyynnöt suorituksen maksajilta, suorituksen saajilta, toisilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta tahoilta vähenisivät. Samoin viranomaisten tai muiden tiedon käyttäjien tiedonsaanti ja sen perusteella myös päätöksenteko nopeutuvat.

Esityksen tavoitteena on myös harmaan talouden torjunta. Esitys mahdollistaa reaaliaikaisen viranomaisneuvonnan ja -valvonnan, mikä edistää harmaan talouden torjuntaa. Samoin tulorekisteriin ilmoitettu tulotieto olisi kaikkien tietoa käyttävien käytössä samanaikaisesti ja samanlaatuisesti. Tulorekisteri estää käytännössä eri tulotietojen ilmoittamisen eri viranomaisille ja julkista tehtävää hoitaville tahoille.

Esityksen tavoitteena on myös edistää yksityisyyden suojaa. Virheellisen tulotiedon korjaaminen on helpompaa, kun se tapahtuu ajallisesti lähellä suorituksen maksua ja kertaalleen tapahtunut virheen korjaantuminen välittyy kaikkien tiedon käyttäjille reaaliaikaisesti.

Esityksen tavoitteena on myös helpottaa kansalaisen asiointia eri viranomaisissa tai julkista tehtävää hoitavissa tahoissa. Kansalaisen tulorekisteriin talletettavat tiedot olisivat käytettävissä reaaliaikaisesti kaikilla tiedon käyttäjillä sekä kansalaisella itsellään. Näin kansalaisen ei tarvitse itse kerätä tulotietoja useasta eri paikasta. Suorituksen saaja voisi myös valtuuttaa muun tahon käyttämään omia tulorekisteriin talletettuja tietoja. Valtuutus voisi tapahtua kansalliseen palveluväylään kuuluvan asiointivaltuutuspalvelun kautta sen mukaisesti kuin palvelu olisi käytettävissä. Rooli- ja valtuutuspalvelussa luodaan sähköisesti valtakirja, jolla voidaan valtuuttaa henkilö tai yritys hoitamaan erikseen määriteltyjä asioita rajatuin ehdoin. Valtakirja tallennetaan valtuutusrekisteriin, josta valtakirjan tai valtuudet voi tarkistaa.

Esitys yksinkertaistaa myös viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien tahojen teknisiä ratkaisuja. Mainitut tahot voisivat luopua muihin järjestelmiin tehdyistä liittymistä ja tietyistä tietovirroista. Tulotietojärjestelmä selkeyttää myös tietoteknisiä käytäntöjä.

3.2 Keskeiset ehdotukset

3.2.1 Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tulotietojärjestelmästä. Ehdotuksen mukaan tulotietojärjestelmä muodostuisi tulorekisteristä ja siihen liittyvistä sähköisistä palveluista. Esityksen tarkoituksena olisi korvata työnantajien ja muiden suorituksen maksajien (jäljempänä myös *suorituksen maksaja*) eri viranomaisille tai julkista tehtävää hoitaville tahoille (jäljempänä myös *tiedon käyttäjä*) tapahtuva päällekkäinen, eri aikaan ja eri tavalla tapahtuva tietojen ilmoittaminen. Suorituksen maksaja ilmoittaisi ennalta määriteltyjen standardien mukaiset tiedot yhteen kertaan tulorekisteriin kaikkien tiedon käyttäjien käyttöön. Tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin tapahtuisi reaaliaikaisesti eli pääsäännön mukaan viiden päivän kuluessa suorituksen maksamisesta. Tiedot ilmoitettaisiin vain kertaalleen rekisteriin, josta ne välitettäisiin tiedon hyödyntäjille voimassa olevien tiedonsaantioikeuksien mukaisesti. Rekisteriin tallettavat tiedot olisi määritelty kaikkien tiedon käyttäjien tietotarpeiden perusteella, jolloin jälkikäteiset suorituksen maksajaan tai suorituksen saajaan kohdistuvat tietopyynnöt poistuisivat jo rekisteriin talletettujen tietojen osalta.

3.2.2 Rekisterinpitäjä

Tulorekisterin rekisterinpitäjänä toimisi esityksen mukaan Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö. Tulorekisteriyksikkö vastaisi näin henkilötietolain rekisterinpitäjälle kuuluvista tehtävistä ja velvoitteista. Koska Tulorekisteriyksikkö olisi osa Verohallintoa, tulotietojärjestelmän ja siinä olevan tulorekisterin teknisestä toimivuudesta ja tietoturvasta vastaisi Verohallinto. Valmistelun yhteydessä oli esillä myös vaihtoehto, jossa suorituksen maksaja olisi toiminut henkilötietolain tarkoittamana rekisterinpitäjänä ja Verohallinto olisi toiminut tulotietojärjestelmän ylläpitäjänä. Vaihtoehto olisi vastannut pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain (658/2004) mukaista palvelujärjestelmää. Vaihtoehtoa ei pidetty kuitenkaan toimivana, sillä pelkona oli työnantajan vastuun laajentuminen nykytilaan nähden. Rekisterin käyttötarkoitus olisi kuitenkin puoltanut esillä ollutta vaihtoehtoa. Vaihtoehtoisessa mallissa tieto olisi siirtynyt suoraan suorituksen maksajan rekisteristä tiedon käyttäjän rekisteriin ilman erillistä ja väliaikaista tallennusta viranomaisen ylläpitämään rekisteriin.

3.2.3 Rekisterin käyttötarkoitus

Tulorekisterin käyttötarkoitus olisi ehdotuksen mukaan vastaanottaa, tallettaa ja välittää tulorekisteriin talletettavia tietoja tiedon käyttäjille. Tulorekisteriyksikkö ei itse käyttäisi vastaanottamiaan tietoja sen omassa viranomaistoiminnassa. Tulorekisteriyksikön tehtävänä ja tulorekisterin käyttötarkoituksena olisi näin ollen vain vastaanottaa, tallettaa ja välittää sille annetut tiedot muiden viranomaisten tai julkista tehtävää hoitavien tahojen käyttöön. Tiedot välitettäisiin voimassa olevien tiedonsaantioikeuksien perusteella ja ennalta sovitulla tavalla. Tietyissä tilanteissa rekisteristä välitettäisiin lähes kaikkiin tulorekisterin tietoihin, koska osalla tiedon käyttäjistä on laaja tiedonsaantioikeus työnantajan ilmoittamiin tietoihin. Osassa tilanteita välitettävät tiedot olisivat rajallisemmat, johtuen tiedon käyttäjän tiedonsaantioikeuksista.

Tietojen välittäminen voidaan käytännössä toteuttaa Tulorekisteriyksikön ja tiedon käyttäjän välisellä sopimuksella, jonka perusteella käyttäjän tiedonsaantioikeuksien rajoissa tulorekisteristä välitetään tiedot tiettyinä ennalta sovittuina hetkinä tai reaaliaikaisesti. Tiedon välittäminen voisi käytännössä tapahtua myös sopimuksen ja sopimuksen mukaisen erillisen tiedon käyttäjän ilmoituksen perusteella esimerkiksi etuushakemuksen vireille tulon jälkeen. Esimerkiksi Kansaneläkelaitokselle tiedot välitettäisiin vasta tuon tietyn hakemuksen vireille tulon jälkeen.

Kaikissa tilanteissa tiedon käyttäjällä tulee olla salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus välitettävään tietoon.

Koska kaikkia Tulorekisteriyksikön vastaanottamia tietoja ei välitetä tiedon käyttäjille, olisi tiedot talletettava tulorekisteriin mahdollisesti myöhäisempää tapahtuvaa välittämistä varten. Samoin tietoihin mahdollisesti kohdistuvien korjaustarpeiden arvioimiseksi tieto tulee tallettaa tulorekisteriin. Suorituksen maksaja tai saaja voisi jälkikäteen tarkastaa, että tulorekisteriin talletettu tieto vastaa suorituksen maksajan ilmoittamaa tietoa.

Tieto talletettaisiin ja välitettäisiin aina suorituksen maksajan, suorituksen saajan tai tiedon toisen käyttäjän ilmoittamana. Tulorekisteriyksikkö ei arvioisi vastaanotetun ja rekisteriin talletettavan tiedon juridista luonnetta. Esityksen valmistelun yhteydessä ei nähty mahdolliseksi luoda Tulorekisteriyksikölle sellaista kaikkien tietoa käyttävien tahojen yhteistä toimivaltaa, jolla se olisi voinut ottaa kantaa tiedon tosiasialliseen tai juridiseen luonteeseen. Näin ollen tiedon oikeellisuuden ja juridisen luonteen arvioisi aina tiedon lopullinen käyttäjä omissa prosesseissa. Esimerkiksi Verohallinto arvioisi oman toimivaltansa puitteissa tulon veronalaisuuden verotuksen toimittamisen yhteydessä, ja tähän päätökseen voisi hakea oikaisua tai muutosta valittamalla siten kuin siitä erikseen on säädetty. Samoin eläkelaitos arvioisi omien toimivaltasäännösten perusteella, mitä tuloa on pidettävä eläkkeen perusteena olevana työansiona. Myös tämän osalta muutoksenhaku määräytyisi omien erityissäännösten perusteella. Koska Tulorekisteriyksiköllä ei olisi toimivaltaa arvioida tulon luonnetta, tulorekisteriin talletettava tieto vastaanotettaisiin, talletettaisiin ja välitettäisiin suorituksen maksajan, saajan tai toisen tiedon käyttäjän ilmoittamana.

3.2.4 Tietosisältö

Tulorekisterin tietosisältö on keskeisessä asemassa tulorekisterille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tietosisällön määrittelyssä on otettava huomioon yhtäältä suorituksen maksajan hallinnollisen taakan lisääntyminen ja toisaalta tiedon käyttäjän tietotarpeet. Valmistelun yhteydessä oli esillä useita eri vaihtoehtoja tietosisällön määrittelemiseksi.

Lähtökohtana kaikissa vaihtoehtoissa pidettiin sitä, ettei suorituksen maksajan hallinnollinen taakka saanut kokonaisuutena ja pidemmän aikavälin tarkastelussa lisääntyä. Vaihtoehtojen arvioinneissa oli kuitenkin huomioitava, että viranomaisten ja muiden julkista tehtävää hoitavien tahojen lakisääteisten tehtävien hoitaminen edellyttää suorituksen saajan tuloon, tulon kertymiseen tai työskentelyyn liittyviä tietoja. Samoin tietosisältöä arvioitaessa oli huomioitava, että eri tiedon käyttäjien tulokäsite ja tietotarpeet eroavat toisistaan. Osa tiedon käyttäjistä arvioi esimerkiksi tuloa maksuhetken ja osa ansaintahetken mukaisesti ja osalla tulokäsite on toisen tiedonkäyttäjän tulokäsitettä laajempi. Samoin suorituksen maksajan valmiudet tiedon tuottamisessa eroavat. Osa maksajista huolehti itse suorituksen maksamiseen liittyvistä viranomaisvelvoitteista ja osa käyttää apunaan asiantuntijatahoa kuten tilitoimistoa. Myös suorituksen maksajan ilmoitettavien tietojen määrät eroavat merkittävästi toisistaan.

Tietosisällön määrittelyssä talletettavat tiedot jaettaisiin esityksen mukaan pakollisiin, vapaaehtoisiiin ja rinnakkaisiin tietoihin.

Vaikka ehdotetussa laissa ei säädettäisi suorituksen maksajan varsinaisesta ilmoittamis- tai tiedonantovelvoitteesta, tallettaisiin tulorekisteriin aina suoritukseen liittyvät pakolliset tiedot, jos muualla laissa säädetyn velvollisuuden perusteella suorituksen maksaja olisi velvollinen antamaan tiedot ehdotetussa laissa tarkoitettulle tiedon käyttäjälle. Tietosisällön osalta ilmoittamis- ja tiedonantovelvollisuudesta säädettäisiin muualla laissa. Jos muualla lainsäädännössä suorituksen maksajalle on asetettu pakollisten tietojen osalta ilmoittamis- tai tiedonantovelvollisuus, tulisi mainitut tiedot ilmoittaa tulorekisteriin ehdotetussa määräajassa tai ehdotetulla tavalla. Vapaaehtoiset tiedot tallettaisiin tulorekisteriin, jos suorituksen maksaja niin haluaa. Tällöin Tulorekisteriyksikölle annettua tietoa ei tarvitse antaa erikseen tiedon käyttäjälle, vaan tiedon käyttäjä on velvollinen pyytämään tiedon tulorekisteristä. Tarkoituksena on vähentää suorituksen maksajan hallinnollista taakkaa tilanteessa, jossa sillä on valmiudet vapaaehtoisen tiedon antamiseen pakollisten tietojen antamisen yhteydessä. Rinnakkaiset tiedot tallettaisiin poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa suorituksen maksajan tieto olisi suorituksen saajan tai tiedon käyttäjän käsityksen mukaan virheellinen. Rinnakkaisen tiedon tarkoituksena on ensinnäkin lisätä tulorekisterin tietojen oikeellisuutta ja näin yksityisyyden suojaa. Toisekseen rinnakkaisen tiedon tarkoituksena on vähentää virheellisiä viranomaispäätöksiä ja esimerkiksi etuuskien takaisinperintää. Lisäksi rinnakkaisen tiedon tarkoituksena on edistää harmaan talouden torjuntaa. Rinnakkainen tieto ei missään tilanteessa korvaisi suorituksen maksajan tietoa, vaan se tallettaisiin suorituksen maksajan tiedosta riippumatta sen rinnalle. Tiedon käyttäjä arvioisi omassa viranomaistoiminnassa rinnakkaisen tiedon merkityksen, eikä rinnakkainen tieto olisi merkityksellisempi suorituksen maksajan ilmoittamaan tietoon nähden. Rinnakkainen tieto osoittaisi tulorekisteriin talletettuun suorituksen maksajan ilmoittamaan tietoon kohdistuvasta näkemuserosta.

Esityksen mukaan tietosisältö määräytyisi suorituksen maksuhetken mukaan. Tulorekisteriin tallettaisiin vain maksetut suoritukset. Maksuhetki olisi myös keskeinen ilmoittamisen ajankohtaa määriteltäessä. Maksettuun tuloon liittyvä ansainta-aika olisi vapaaehtoinen tieto, sillä tietoa ei olisi

kaikissa tilanteissa helposti saatavissa ja tiedon käyttö olisi maksutietoa rajatumpaa. Maksuperusteista tietoa käytetään yleisesti, ja se on esimerkiksi verotuksen ja eläkkeiden toimeenpanossa välttämätön tieto.

Pakolliset tiedot

Pakollisten tietojen tietosisältö on esityksessä määritelty keskeisten toimijoiden tietotarpeista huomioiden kuitenkin suorituksen maksajan hallinnollinen taakka. Pakolliset tiedot on määritelty siten, että niiden perusteella ainakin Verohallinto, eläkelaitokset, työttömyysvakuutusrahasto ja tapaturmavakuuttajat voisivat luopua nykyisistä palkkoihin ja sosiaalietuuksiin liittyvistä vuosiluonnitustiedoista. Pakolliset tiedot tulisivat näin ollen kaikissa tilanteissa käytettäväksi viranomaistoiminnassa tai julkisen tehtävän hoitamisessa. Lähtökohtaisesti suorituksen maksajan tulisi ilmoittaa pakollisina tietona vähintään seuraavat tiedot: maksajan ja saajan y- tai henkilötunnus, palkanmaksukausi, palkan maksupäivä, palkan euromäärä yhteensä, ennakonpidätyksen määrä, työntekijän eläkevakuutusmaksu, työntekijän työttömyysvakuutusmaksu, ammattiluokka, mahdollisesti palkkajaksoon sisältyvien poissaolopäivien lukumäärä, eläkevakuutuksen laji sekä eläke- ja tapaturmavakuutusten vakuutusnumerot tai näiden puuttuessa tieto, ettei maksaja ole eläke ja tapaturmavakuutuksen osalta sopimustyönantaja. Kotitalouden ei tarvitse toimittaa ja näin ollen ilmoittaa ennakonpidätystä, jos työntekijälle kalenterivuoden aikana maksettu palkka on enintään 1 500 euroa.

Vapaaehtoiset tiedot

Vapaaehtoisiin tietoihin sitä vastoin sisältyisi tietoja, joiden käyttötarve ilmenisi vasta myöhemmin. Vapaaehtoisen tiedon käyttötarve voi ilmetä muun muassa etuus- tai korvaushakemuksesta tai määrättävästä asiakasmaksusta. Olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista tallettaa pakollisen tiedon tallettamisen yhteydessä sellainen pakolliseen tulotietoon liittyvä muu tieto, jota saatetaan tarvita tiedon käyttäjän toimeenpanemisiin lakisääteisiin etuuksiin tai asiakasmaksuihin.

Vapaaehtoiset tiedot kattaisivat kuitenkin lähes kaikki tiedon käyttäjien tietotarpeet, mikä vähentäisi jälkikäteisiä tietopyyntöjä suorituksen maksajilta, jos suorituksen maksaja on ilmoittanut tiedot tulorekisteriin. Rekisteriin ei kuitenkaan talletettaisi tietoa, joka ei ole tarpeen tiedon käyttäjän viranomaistoiminnassa tai julkisen tehtävän hoitamisessa.

Vapaaehtoiset tiedot kattaisivat kuitenkin suurimman osan tiedon käyttäjien tietotarpeista, mikä vähentäisi jälkikäteisiä tietopyyntöjä suorituksen maksajilta, jos suorituksen maksaja on ilmoittanut tiedot tulorekisteriin. Rekisteriin ei kuitenkaan talletettaisi sellaista tietoa, joka ei olisi tarpeen yhtenkään tiedon käyttäjän viranomaistoiminnassa tai julkisen tehtävän hoitamisessa. Valmistelun yhteydessä on päädytty etsimään sairausvakuutuslain työtulovakuutuksen päivärahaetuuksien määräytymisperusteiden osalta ratkaisua, joka mahdollistaisi etuuden määrittelyn tulorekisteristä saatavilla pakollisilla tiedoilla. Tarkoituksena on muutoinkin selvittää ennen tulorekisterin toiminnan aloittamista sosiaalivakuutuslainsäädännön säännökset etuuksien ja vakuutusmaksujen perusteena olevat tulokäsitteet ja pyrkiä löytämään mahdollisuudet etuuksien määräytymisperusteiden yksinkertaistamiseksi ja esimerkiksi poissaolotietojen tarpeen vähentämiseksi. Tästä annettaisiin tarvittaessa erillinen hallituksen esitys.

Rinnakkaiset tiedot

Tulorekisterin keskeisenä tavoitteena on korvata suorituksen maksajan eri tiedon käyttäjille useampaan kertaan tapahtuva tiedon ilmoittaminen yhdellä ilmoituksella. Näin ollen voidaan pitää lähtökohtana, että tulorekisteriin talletetaan tiedot suorituksen maksajan ilmoittamina ja suorituksen maksaja ilmoittaa tiedot oikein. Samoin pääsääntönä voidaan pitää sitä, että suorituksen maksaja

korjaa virheellisesti ilmoitetut tiedot joko oma-aloitteisesti taikka suorituksen saajan tai tiedon käyttäjän havaitseman virheen johdosta. Muodollisesti tarkasteltuna voidaan sanoa, että tulorekisterin tieto on rekisterin käyttötarkoitukseen näkökulmasta oikein, kun rekisteriin on talletettu tieto suorituksen maksajan ilmoittamana. Tosiasiassa tieto ei kuitenkaan välttämättä vastaa tiedon käyttäjän tai suorituksen saajan käsitystä asiasta.

Jos suorituksen maksaja ei poikkeustapauksessa korjaisi tulorekisteriin talletettua suorituksen maksajan ilmoittamaa tosiasiassa virheellisenä pidettävää tietoa, olisi mahdollista, että tulorekisteri välittäisi edelleen tosiasiassa virheelliseksi todettua tietoa muille tiedon käyttäjille. Tulorekisteriyksiköllä ei olisi toimivaltaa arvioida tiedon oikeellisuutta tiedon käyttäjän toimivaltuuksin. Koska tulorekisteriin talletetun tiedon todellinen virheellisyys voitaisiin todeta vain tiedon käyttäjän omassa toiminnassa, ehdotetaan säädettäväksi, että tulorekisteriin talletettaisiin tiedon käyttäjän ilmoittama rinnakkainen tieto, jota on käytetty muutoksenhakukelpoisen päätöksen perusteena tai lakisääteisen vakuuttamisen toimeenpanossa, jos käytetty tieto poikkeaa tulorekisteristä välitetyistä suorituksen maksajan antamasta tiedosta. Rinnakkaisen tiedon tallettamisen tarkoituksena on edistää suorituksen saajaa koskevan tiedon oikeellisuutta ja näin yksityisyyden suojaa, vähentää virheellisiä viranomaispäätöksiä ja sosiaalietuuksien takaisinperintätilanteita sekä torjua harmaata taloutta. Valmistelun yhteydessä on arvioitu, että merkittävä määrä rinnakkaisia tietoja ilmoitettaisiin ulkomaan tulosta, koska ulkomaisella maksajalla ei ole pääsääntöisesti velvollisuutta ilmoittaa tietoa tulorekisteriin. Tällöin on tarve mahdollistaa tulonsaajalle rinnakkaisen tiedon ilmoittaminen, koska tietoa tarvitaan tiedon käyttäjien omissa prosesseissa.

3.2.5 Tiedon käyttäjät

Esityksen keskeisenä tavoitteena on suorituksen maksajan hallinnollisen taakan keventäminen nykyisestä. Näin ollen tiedon käyttäjät on määritelty esityksessä sen perusteella, kenelle työnantaja tai muu suorituksen maksaja on velvollinen toimittamaan palkanmaksuun tai muuhun suorituksen maksuun liittyviä tulo- tai muita tietoja. Tämän johdosta ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena määrittellä tiedon käyttäjiksi kaikkia niitä viranomaisia, joilla olisi salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada tulorekisteriin talletettu tieto. Myös järjestelmän hallittu käyttöönotto on edellyttänyt tiedon käyttäjien rajaamista esityksen mukaisesti. On kuitenkin otettava huomioon, että muilla viranomaisille on nykyisten tiedonsaantioikeuksien puitteissa oikeus saada tulorekisteristä välitetty tieto tiedon käyttäjältä. Näin esimerkiksi poliisi, Tulli tai ulosottoviranomainen saisi tulorekisteristä välitetyt tiedot tiedon käyttäjiltä voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Koska tulorekisteriin talletetut tiedot välitettäisiin tiedon käyttäjille ja tietojen käyttäjien oikeudesta luovuttaa tulorekisterin kautta saatuja tietoja muuhun käyttöön säädettäisiin muualla laissa, tietoja ei missään tilanteessa luovutettaisi muuhun käyttöön tulorekisteristä. Tiedonsaantioikeus tulorekisterin tietoihin toteutettaisiin voimassa olevan lainsäädännön perusteella, koska tulorekisterin käyttötarkoituksena olisi vain vastaanottaa, tallettaa ja välittää ehdotetussa laissa tarkoitettut tiedot tiedon käyttäjälle.

3.2.6 Ilmoittamisen määräaika

Tulorekisteriin talletettavien tietojen ilmoittaminen olisi pääsäännön mukaan sidottu suorituksen maksamiseen. Ilmoittamisen määräajassa on otettu huomioon sekä suorituksen maksajan mahdollisuus ilmoituksen antamiseen että tiedon käyttäjien ajallinen tarve tietoon.

Suorituksen maksajan on lähtökohtaisesti ennen suorituksen maksamista tai suorituksen maksamisen hetkellä selvitettävä tulorekisteriin ilmoitettavat tiedot. Esimerkiksi työntekijälle on työ sopimuslain mukaan annettava palkanmaksun yhteydessä laskelma, josta käyvät ilmi palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet. Samoin työnantajan on viimeistään suorituksen maksamisen yhteydessä selvitettävä palkan maksamiseen liittyvät viranomaisvelvoitteet, kuten ennakonpidätyksen toimittaminen ja mahdollinen vakuuttamisvelvollisuus. Tämän johdosta voidaan pitää lähtökohtana, että suorituksen maksajalla on suorituksen maksuhetkellä tiedossaan tulorekisteriin ilmoitettavat pakolliset tiedot. Tulorekisteriin talletettua tietoa tarvittaisiin kiireellisimminkin toimeentulotukiasian käsittelyssä. Jotta tulorekisteriin talletettavat tiedot olisivat viranomaisten käytettävissä reaaliaikaisesti, olisi tiedot pääsäännön mukaan annettava viiden päivän kuluessa suorituksen maksupäivästä. Maksupäivä olisi lähtökohtaisesti suorituksen eräpäivä. Tietyissä tilanteissa, kuten kotitalouksien osalta, tiedot olisi annettava edellä mainitusta poiketen kuukausittain viimeistään maksukuukautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä.

Tulorekisterin reaaliaikaisuus edellyttää, että rekisteriin kertyy lähtökohtaisesti henkilön koko ansiotulotieto. Tämä on olennainen tieto esimerkiksi sosiaalietuuksia myönnettäessä ja rekisteriin tehtäviä poikkeustilanteita on tullut välttää rekisterin tosiasiallisen toimivuuden takaamiseksi.

3.2.7 Ilmoittamistapa

Ehdotuksen mukaan tiedot tulisi antaa lähtökohtaisesti sähköisesti. Sähköinen ilmoittaminen ei kuitenkaan koskisi kotitalouksia tai kuolinpesiä silloin, kun ne ilmoittaisivat muuhun kuin elinkeinotoimintaan taikka maa- tai metsätalouteen liittyviä tietoja. Koska sähköinen asiointi ei ole kaikissa tilanteissa mahdollista, ilmoitus voitaisiin antaa myös paperilomakkeella. Sähköinen asiointi olisi kuitenkin ehdotuksessa pääsääntö.

3.2.8 Tiedon säilyttäminen ja korjaaminen

Suorituksen maksajan olisi ilmoitettava tiedot tulorekisteriin sen mukaisesti, miten suoritus on maksettu. Jos ilmoitetussa tiedossa on virhe, eli se poikkeaa suorituksen saajalle maksetusta määrästä tai se on muutoin virheellinen, on suorituksen maksajan oma-aloitteisesti korjattava virheellisesti ilmoittamansa tieto. Lakiin ei ehdoteta tästä erillistä säännöstä vaan korjaamisvelvollisuuden katsotaan sisältyvän, viranomaisissa omaksutun käytännön mukaisesti, velvollisuuteen ilmoittaa oikeat tiedot. Jotta aiemmin ilmoitetun tiedon korjaaminen olisi käytännössä mahdollista, tulisi tieto olla tulorekisterissä. Kun arvioidaan tiedon säilyttämisaikaa tulorekisterissä, tulee arvioinnissa ottaa huomioon, kuinka vanhaan tietoon tapahtuvia korjauksia tiedon käyttäjä tarvitsee ja mikä on suorituksen maksajalle asetettu velvollisuus säilyttää palkkakirjanpito.

Ennakkoperintälain 36 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen suorituksen maksajan on pidettävä mainitun lain mukaisista suorituksista palkkakirjanpitoa. Muu suorituksen maksaja on velvollinen tekemään muistiinpanot. Kirjanpitovelvollisen on säilytettävä mainitun lain mukaisia suorituksia

koskeva palkkakirjanpitosensa kymmenen vuotta tilikauden päättymisestä noudattaen muutoin, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) kirjanpitoaineiston säilytysajasta säädetään. Muistiinpanot ja tositteet on säilytettävä kuusi vuotta sen vuoden lopusta lukien, jonka aikana suoritus on maksettu. Tällä perusteella ehdotetaan, että tulorekisteriin talletettu tieto on poistettava viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Jos rekisteriin talletettu tieto olisi tätä ennen tarpeeton, olisi se poistettava ennen ehdotettua määräaikaa.

3.2.9 Hallintomalli

Koska tulorekisteri vaikuttaa merkittävältä osin tiedon käyttäjien tiedonsaantitapaan, Tulorekisteriyksikössä olisi sen toiminnan tukena yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän tarkoituksena on turvata kaikkien tiedon käyttäjien sekä suorituksen maksajien ja suorituksen saajien tosiasiallinen vaikuttamismahdollisuus tulotietojärjestelmään liittyvissä asioissa. Yhteistyöryhmää koskevissa säännöksissä säädettäisiin yhteistyöryhmän tehtävistä ja sen kokoonpanosta.

3.2.10 Sanktiointi

Tulorekisteriyksiköllä ei olisi toimivaltaa määrätä hallinnollista tai muutakaan sanktiota tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnin perusteella. Esityksen valmistelun yhteydessä oli esillä myös malli, jossa Tulorekisteriyksikkö olisi määrännyt sanktion kaikkien rekisteriin talletettävien tietojen osalta tiedon käyttäjien mahdollisesti määräämien sanktioiden sijaan. Tällainen malli olisi kuitenkin aiheuttanut lisäkustannuksia ja valvonta olisi heikentynyt merkittävästi nykytilaan nähden.

Suurimpana ongelmana pidettiin kuitenkin sitä, ettei tiedonantovelvollisuuden valvontaa tarvittavaa toimivaltaa voitu siirtää tiedon käyttäjältä Tulorekisteriyksikölle. Valmistelun yhteydessä ei pidetty mahdollisena, että Tulorekisteriyksikkö olisi arvioinut tulon veronalaisuutta tai palkan luonnetta suhteessa työeläkelakien palkkakäsitteseen. Myös kansainvälinen vertailu puolsi valittua mallia. Tämän johdosta pakollisten tietojen antamiseen liittyvien hallinnollisten sanktioiden määräämisestä säädettäisiin muualla laissa. Ehdotetussa laissa kuitenkin säädettäisiin, että tulorekisteri olisi rikoslain (39/1889) 16 luvun 7 §:ssä tarkoitettu viranomaisen ylläpitämä yleinen rekisteri. Tulorekisterin tarkoituksena on tosiasiaassa toimia usean eri tiedon käyttäjän päätöksenteon perustana. Tehokas viranomaistoiminta edellyttää automatisoitua tietojen ja asioiden käsittelyä, minkä johdosta viranomaisen tulisi pystyä luottamaan Tulorekisteriyksikölle ilmoitettuun ja rekisteriin talletettuun tietoon. Tahallaan tehtyjen väärinkäytösten estämiseksi lakia esitetään aineellista viittausta rikoslain 16 luvun 7 §:ään.

3.2.11 Sähköiset palvelut

Tulotietojärjestelmä muodostuisi tulorekisteristä ja siihen liittyvistä sähköisistä palveluista. Tulorekisterin lisäksi laissa säädettäisiin niistä sähköisistä palveluista, joihin tulotietojärjestelmää voitaisiin käyttää. Sääntely on tarpeen, sillä Verohallinto tai Tulorekisteriyksikkö ei voisi ilman laissa olevaa toimivaltaa tarjota ehdotettuja sähköisiä palveluja. Sähköisten palveluiden

käyttäminen edellyttäisi osapuolten sopimusta tai erillistä lain säännöstä. Esitys ei siis muodostaisi kenellekään oikeutta yksipuolisesti määrätä palveluiden käyttämisestä.

Tulotietojärjestelmää voitaisiin ensinnäkin käyttää tiedon käyttäjien väliseen tietojen luovuttamiseen, kun kyse on sellaisen tiedon luovuttamisesta, mitä ei talleteta tulorekisteriin. Palvelun avulla esimerkiksi Kansaneläkelaitos voisi ilmoittaa eläkelaitokselle päätöstiedon, vaikka tätä tietoa ei talleteta tulorekisteriin. Palvelun käyttämisestä riippumatta osapuolten tulee keskenään sopia palvelun käytöstä, ja tietojen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta säädetään muualla laissa, eikä palvelun käyttö vaikuta luovuttamiseen. Lisäksi palvelua voitaisiin käyttää suorituksen maksajan ja suorituksen saajan väliseen tietojen luovuttamiseen, kun tarkoituksena olisi luovuttaa sellaisia tietoja, joita ei talletettaisi tulorekisteriin. Palvelun avulla työntekijä voisi esimerkiksi luovuttaa muutosverokortin tiedot suorituksen maksajalle, eikä verokortin toimittamiseen tarvitsisi käyttää muuta tapaa tai kanavaa. Myös tältä osin palvelun käyttäminen edellyttäisi osapuolten sopimista, eikä säännös olisi miltään osin velvoittava.

Jotta järjestelmän käyttöönoton alkuvaiheessa voidaan varmistaa tulorekisterin häiriötön käyttö, sähköisiä palveluita ei olisi tarkoitus ottaa välttämättä käyttöön ensimmäisten vuosien aikana. Esitys kuitenkin mahdollistaa palveluihin liittyvän kehitystyön jo järjestelmän hankinta- ja rakentamisvaiheessa. Verohallinto voisi rajoittaa palvelun käyttöä silloin, kun tulotietojärjestelmän tekninen toteuttaminen tai tehtävistä aiheutuvat kustannukset sitä edellyttäisivät. Valtuutussäännöksen antaminen olisi tarpeen tulorekisterin häiriöttömän toiminnan turvaamiseksi.

Tulorekisterin käyttöön oton yhteydessä tulotietojärjestelmä tarjoaisi kuitenkin kaikki tulorekisterin käyttämiseen liittyvät välttämättömät sähköiset palvelut, joita ovat muuan muassa tiedonsiirtopalvelut maksajilta rekisteriin ja rekisteristä käyttäjille sekä sähköiset asiointipalvelut osapuolille ja kansalaisille.

4. Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

[Vaikutusarviot täsmentyvät julkisen hankinnan ja määrittelytyön edetessä ennen esityksen antamista.]

Tulotietojärjestelmän hankintakustannukset olisivat arvioita noin x miljoonaan euroa. Järjestelmän vuotuinen ylläpitokustannus olisi arvioilta noin y miljoonaa euroa. Tulorekisteriyksikön aiheuttamat henkilöstö- ja muut kulut olisivat yhteensä x euroa vuodessa. Viranomaisten yhteenlasketut järjestelmän muutostöistä aiheutuvat kertakustannukset olisivat arviolta noin x miljoonaa euroa. Viranomaisten yhteenlasketut ylläpitokustannukset vähenisivät [/ lisääntyisivät] nykyisestä noin x euroa vuodessa.

Tulorekisterin käyttöönotto mahdollistaisi viranomaisten toiminnassa yhteensä arviolta noin x miljoonan euron vuotuiset säästöt. (x käyttöönottovuoden jälkeen).

Viranomaistoimintaan kohdistuvat taloudelliset hyödyt jakautuisivat tiedon käyttäjän käyttämän tiedon ja X:n perusteella. Suurimpia tietojen käyttäjiä olisivat Verohallinto, eläkelaitokset, työttömyys- ja tapaturmavakuuttajat sekä Kansaneläkelaitos ja tilastokeskus. Pienimmät tietotarpeet olisivat Valtionkonttorilla, työsuojeluviranomaisilla ja koulutusrahastolla.

Verohallinnon arvioin mukaan tulorekisterin käyttöönotto aiheuttaisi järjestelmän muutostöistä arviolta noin x miljoonan euron kertakustannukset.

Työttömyys- ja tapaturmavakuuttajille aiheutuisi tulorekisterin käyttöönoton johdosta järjestelmän muutostöistä arviolta noin x miljoonan euron kertakustannukset.

Eläkelaitoksille aiheutuisi tulorekisterin käyttöönoton johdosta järjestelmän muutostöistä arviolta noin x miljoonan euron kertakustannukset.

Kansaneläkelaitoksen arvion mukaan tulorekisterin käyttöönotto aiheuttaisi järjestelmän muutostöistä arviolta noin x miljoonan euron kertakustannukset.

Tilastokeskukselle aiheutuisi tulorekisterin käyttöönoton johdosta järjestelmän muutostöistä arviolta noin x miljoonan euron kertakustannukset.

Tulorekisterin aiheuttamat kertakustannukset muille viranomaisille olisivat yhteensä arviota noin x miljoonaa euroa.

Verohallinnon ylläpitokustannukset vähenisivät [/ lisääntyisivät] nykyisestä noin x euroa vuodessa. Vastaavasti eläkelaitosten ylläpitokustannukset vähenisivät [/ lisääntyisivät] nykyisestä noin x euroa vuodessa. Kansaneläkelaitoksen osalta ylläpitokustannukset vähenisivät [/ lisääntyisivät] nykyisestä noin x euroa vuodessa. Muiden viranomaisten ylläpitokustannukset vähenisivät [/ lisääntyisivät] nykyisestä yhteensä noin x euroa vuodessa.

Tulorekisterin aiheuttamat kertakustannukset suorituksen maksajille olisivat arviolta noin x miljoonaa euroa ja muut kertakustannukset x miljoonaa euroa. Suorituksen maksajien yhteenlasketut ylläpitokustannukset vähenisivät [/ lisääntyisivät] nykyisestä noin x euroa vuodessa.

Tulorekisterillä ei olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia suorituksen saajaan.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

[Vaikutusarviot täsmentyvät julkisen hankinnan ja määrittelytyön edetessä ennen esityksen antamista.]

Taloudellisten vaikutusten lisäksi viranomaisten ja muiden tiedon käyttäjien manuaalinen työ vähenisi, mikä vapauttaisi resursseja muihin tehtäviin. Tulorekisterin kautta tulevien tietojen virhemäärät vähenisivät vähentäen jälkikäteisesti tapahtuvaa virheiden selvittelyä, mistä aiheutuisi henkilöstökustannuksiin säästöjä. Tulorekisterin käyttöönotto vähentäisi tiedon käyttäjien välillä tapahtuvia tietoluovutuksia ja manuaalisia tietopyyntöjä, mikä säästäisi henkilöstöresursseja. Tietojen välittyminen tulorekisteristä jakaisi työmäärää nykyistä tasaisemmin, jolloin töiden ruuhkautumiselta vältytään. Tämä vähentää virheriskiä ja ylityötarvetta.

Taloudellisten vaikutusten lisäksi tulorekisteri mahdollistaisi Verohallinnossa nykyistä reaaliaikaisemman verovalvonnan ja nykyistä tehokkaamman harmaan talouden torjunnan vähemmällä resursseilla. Tulorekisteri mahdollistaa nykyistä nopeamman puuttumisen väärinkäytöstilanteisiin valvonnan tai ohjauksen keinoin. Ennakonpidätysten vastaavuutta pystyttäisiin parantamaan entisestään, mikä vähentäisi jäännösverojen ja veronpalautusten määriä.

Tulorekisteri nopeuttaisi hakemusten käsittelyä Kansaneläkelaitoksessa, eläkelaitoksissa, työttömyyskassoissa ja muissa tiedon käyttäjissä.

Tulorekisterin käyttöönotto edistää tiedon oikeellisuutta ja tosiasiallista tietojen hyödynnettävyyttä eri viranomaistoiminnoissa. Tulorekisteriin ilmoitettu tieto ja mahdollinen toisen viranomaisen rinnakkainen tieto olisi reaaliaikaisesti kaikkien tiedon käyttäjien käytettävissä nykyisten tiedonsaantioikeuksien mukaisesti.

4.3 Vaikutukset suorituksen maksajan ja saajan toimintaan

Valmistelun yhteydessä tehtiin toteutettavuusselvitys siitä, millaisella tietosisällöllä tulorekisteri voisi hyödyntää tiedon käyttäjiä lisäämättä kuitenkaan suorituksen maksaja hallinnollista taakkaa pidemmän aikavälin tarkastelussa. Selvityksen perusteella oli havaittavissa, että kaikkia etuuksien perusteena nykyisin käytettäviä tietoja ei voida hallinnollisen taakan kannalta kohtuudella säätää pakollisesti tulorekisteriin ilmoitettavaksi. Sen vuoksi tietosisältöä rajattiin alkuperäisestä suunnitelmasta ja toisaalta pelkästään etuuksia varten tarvittavat tiedot ehdotetaan säädettäväksi pääosin vapaaehtoisesti ilmoitettaviksi.

Toteutettavuusselvityksen lisäksi valmistelun yhteydessä teetettiin erillinen selvitys tulorekisterin vaikutuksista yritysten hallinnolliseen taakkaan. Tutkimuksen tulosten perusteella oli havaittavissa, että tilitoimistojen asiakasyritykset eivät pitäneet tulorekisterin vaatimia toimintamuutoksia kohtuuttomina. Niissä tilanteissa, jossa tilitoimisto laskee ja muodostaa palkkaan liittyvät raportit, tilitoimistolla tulee olla poissaolotietoja lukuun ottamatta kaikki pakollisiksi tiedoiksi ehdotetut tiedot, jotta palkan ja siihen liittyvien työnantajavelvoitteet voidaan suorittaa. Jossain tilanteissa palkanlaskennan tekee työnantaja. Tällöin työnantaja laskee palkan ja siihen liittyvien eri erien määrät ja antaa työntekijälle palkkalaskelman. Kaksi kolmasosaa tilitoimistojen asiakasyrityksistä arvioi toimittavansa jo nykyisin tulorekisteriin suunniteltavat pakolliset tiedot työntekijöistään palkanmaksukohtaisesti tilitoimistoille viranomaisvelvoitteiden hoitamista varten. Ne tilitoimistojen asiakasyritykset, jotka eivät nykyisin toimita tulorekisterin kannalta pakollisia tietoja palkanmaksukohtaisesti, arvioivat pystyvänsä melko helposti toimittamaan ne tarvittaessa. Noin viidennes tilitoimistoista ei saa nykyisin tulorekisteriin suunniteltuja pakollisia tietoja asiakasyrityksiltä lainkaan ja 10 prosenttia saa tiedot nykyisin paperilla. Pienemmissä yrityksissä tietoa ei aina ole tai sitä toimitetaan paperilla. Suorituksen maksajat ovat arvioineet, että eniten haasteita tuottaa päivärahojen ja poissaolotietojen ilmoittaminen. Tilitoimistot eivät saa välttämättä tietoa poissaoloista. Ryhmähaastattelussa olleet tilitoimistojen asiantuntijat näkivät tulorekisterin myönteisenä. Vuosi-ilmoituksen tekeminen on nykyisin työlästä ja aiheuttaa kiirettä. Myös eri viranomaisraportit tuottavat nykyisin työtä.

Yhteenvedona voidaan siis todeta, että tulorekisteri lisäisi jossain tilanteissa annettavien tietojen määrää, mutta toisaalta työnantajien ei tarvitsisi yhdistää vuoden aikana keräämiään tietoja ja antaa niin sanottuja vuosi-ilmoituksia eri viranomaisille, mikä puolestaan vähentäisi työnantajien hallinnollista taakkaa.

Tulorekisteri aiheuttaa enemmän haasteita työnantajayrityksille, jotka hoitavat palkkahallinnon kokonaan itse. Noin puolella itse palkkahallinnosta hoitavista työnantajayrityksistä tulorekisteriin suunnitellut pakolliset tiedot ovat nykyisin yritysten palkkalaskentaohjelmistossa. Noin viidenneksellä yrityksistä pakollinen tieto on työajanseurantajärjestelmässä tai erikseen Excelissä. Noin viidenneksellä yrityksistä tieto on pelkästään paperilla. Palkallisen ja palkattoman poissaolon

poissaolopäivämäärät ovat yleisemmin pelkästään paperilla. Pieni yritys käyttää usein paperia tietojen kirjaamisessa ja säilyttämisessä.

Niiden tietojen osalta, jotka tulee sisällyttää jo nykyisin työntekijälle annettavaan palkkalaskelmaan, työnantajan hallinnollisen taakan ei voida katsoa lisääntyvän merkittävästi. Tiedot kerätään jo nykyisin ja tiedot voidaan antaa tulorekisteriin teknisen rajapinnan kautta automaattisesti tai sähköisellä verkkolomakkeella manuaalisesti tiedoittain taikka erityisestä syystä paperilomakkeella. Tietojen antaminen tulorekisteriin poistaisi kuitenkin nykyiset vuosi-ilmoitukset. Tämä vähentäisi työnantajan hallinnollista taakkaa. Työnantajan ei tarvitsisi ensinnäkään koota vuoden aikana jo työntekijälle ilmoittamia tietoja yhteen. Toisekseen työnantajan ei tarvitse yhteen sovittaa viranomaisille jo kuukausittain annettuja tietoja myöhemmin annettavaan vuosi-ilmoitukseen. Tiedot annettaisiin kertaalleen ja tiedon käyttäjät hyödyntäisivät tulorekisterin tietoja nykyisten vuosi-ilmoitustietojen sijaan. Mahdolliset tietojen yhdistämiset tehtäisiin jatkossa tiedon käyttäjien toimesta.

Valmistelun yhteydessä on myös esitetty epäilyjä sen suhteen, että tulorekisteri ei vähennä yritysten hallinnollista taakkaa. Esille on nousut muun muassa huoli pienten yritysten ja muiden toimijoiden mahdollisuudesta siirtyä vuosi-ilmoittamisesta reaaliaikaiseen ilmoittamiseen. Tähän liittyen on esitetty huolia siitä, että pahimmassa tapauksessa tulorekisteri lisäisi pienten toimijoiden kustannuksia, sillä he joutuisivat ostamaan erilliset taloushallintopalvelut. Myös huoli kotitalouksien mahdollisuudesta selviytyä reaaliaikaisesta ilmoittamisesta on nousut valmistelun yhteydessä esille.

Pienten toimijoiden ja kotitalouksien hallinnollisen taakan keventämiseksi tulorekisteriin tapahtuva ilmoittaminen yhteen sovitetaan palkka.fi -palveluun. Palkka.fi -palvelussa suorituksen maksaja voi hoitaa palkan laskemisen ja palkanmaksuun liittyvät ilmoitukset. Käyttäessä palkka.fi -palvelua ei suorituksen maksajan tarvitse erikseen antaa tietoa tulorekisteriin, vaan Palkka.fi palvelu välittää tarvittavat palkanmaksuun liittyvät tiedot suoraan tulorekisteriin. Käytännössä pientyönantajan ja kotitalouden tulisi näin ollen antaa palkka.fi palveluun seuraavat tiedot palvelussa olevalle työntekijälle: palkanmaksukausi, maksupäivä ja palkan euromäärä. Näiden kolmen pakollisen tiedon perustella palvelu välittää tarvittavat pakolliset tiedot tulorekisteriin, kun suorituksen maksaja on ilmoittanut palveluun suorituksen saajan perustiedot. Perustiedot ilmoitetaan palveluun kerran ja ne tulee ilmoittaa ensimmäisen palkanmaksun yhteydessä. Perustietona palveluun ilmoitetaan: suorituksen saajan tunnus ja yhteystiedot, työsuhteen laatu, työaika, palkkausmuoto, työtehtävä, ennakonpidätysprosentti. Näiden lisäksi palvelussa valitaan tarvittavat eläke-, tapaturma-, ja työttömyysvakuuttamiseen liittyvät tiedot. Palvelu ohjaa annettujen tietojen perusteella suorituksen maksajaa eri työnantajavelvoitteiden osalta. Palvelu on jo käytössä ja se on maksuton. Tämän perusteella voidaan arvioida, ettei esitys lisää pientyönantajien tai kotitalouksien hallinnollista taakkaa nykyisestä.

Tulorekisteri parantaisi suorituksen saajan yksityisyyden suojaa ja helpottaisi hänen asiointia viranomaisissa tai muissa julkista tehtävää hoitavissa tahoissa. Tiedon käyttäjä saisi tarvittavat tulorekisteriin talletetut tiedot ilman erillisiä suorituksen maksajan toimittamia palkkatodistuksia. Suorituksen saajalla olisi oikeus tarkistaa omat tulorekisteriin talletetut tiedot kansalliseen palveluväylään kuuluvan kansalaisen palvelunäkymän kautta. Suorituksen saaja voisi myös valtuuttaa muun tahon tarkastamaan omia tulorekisteriin talletettuja tietoja. Valtuutus voisi tapahtua kansalliseen palveluväylään kuuluvan asiointivaltuutuspalvelun kautta sen mukaisesti kuin palvelu olisi käytettävissä. Rooli- ja valtuutuspalvelun salliessa suorituksen saaja voisi esimerkiksi valtuuttaa luottolaitoksen tarkastamaan omia rekisteriin talletettuja tietoja. Valtuutuksen johdosta

suorituksen saajan ei tarvitsisi toimittaa erillisiä selvityksiä tuloistaan, vaan ne olisivat nähtävissä tulorekisteristä.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmistelun vaiheet ja organisaatio

Valtiovarainministeriössä toimii Kansallisen tulorekisterin perustamishanke 1 päivästä marraskuuta 2014 31 päivään joulukuuta 2019. Hankkeessa on edustettuna valtiovarainministeriön lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä keskeiset viranomaiset ja julkista tehtävää hoitavat tahot tai näiden edustajat kuten työeläkeala, Kansaneläkelaitos, Työttömyysvakuutusrahasto, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö, Suomen kuntaliitto, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto sekä Tilastokeskus. Suorituksen maksajia hankkeessa ovat edustaneen muun muassa Elinkeinoelämän keskusliitto, Taloushallintoliitto ja Suomen Yrittäjät.

Hankkeen ohjausryhmä on ohjannut ja valvonut hankkeen etenemistä, ja sen kokouksissa on käsitelty hankkeen kannalta keskeisimmät kysymykset, kuten tulorekisterin käyttötarkoitus, rekisterin tietosisältö, tiedon käyttäjät ja tietojen säilyttämisen aika. Ohjausryhmä on myös linjannut tietojen antamisen tapaa ja aikaa koskevat kysymykset sekä hallintomallia ja sanktiointia koskevat kysymykset. Ohjausryhmä linjasi myös rekisterinpitoa ja rinnakkaisen tiedon antamista koskevan asian.

Ohjausryhmän lisäksi hankkeessa oli neljä eri alatyöryhmää ja niiden puheenjohtajista muodostunut hankeryhmä, mikä vastasi hankkeen asioiden valmistelusta. Alatyöryhmät jakautuivat tehtävittäin: 1. lainsäädäntö, 2. rekisterin toiminnallisuus ja liittymät, 3. teknologia, palvelut ja arkkitehtuuri sekä 4. tulokoodisto ja sanasto. Lainsäädäntötyöryhmä vastasi lainsäädäntötyön etenemisestä ohjausryhmän linjausten mukaisesti yhdessä kunkin hallinnonalan lainsäädännöstä vastaavien ministeriöiden tai viranomaisten edustajien kanssa. Lainsäädäntötyöryhmässä oli edustettuna kaikki tulorekisterin toiminnan kannalta keskeiset tahot.

Valtiovarainministeriö vastasi hankkeen järjestäytymisestä, rekisterin ja sen hallinnollisten vaatimusmäärittelyn sekä hankinnan valmistelusta. Lisäksi valtiovarainministeriö johti tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelua.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esityksestä ovat antaneet lausuntonsa [täsmentyy myöhemmin]

6. Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti tämä esityksen kanssa eduskunnan käsiteltävänä on [täsmentyy myöhemmin]

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustellut

1.1 Laki tulotietojärjestelmästä

1 §. *Sovellettamisala.* Ehdotuksen mukaan laissa säädettäisiin tulotietojärjestelmästä, mikä muodostuisi tulorekisteristä ja siihen liittyvistä sähköisistä palveluista. Ehdotetun 1 §:n mukaan laissa säädettäisiin tulorekisteriin talletettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta sekä talletettavien tietojen välittämisestä laissa säädettyihin käyttötarkoituksiin. Laissa säädettäisiin myös tulorekisteriin liittyvistä sähköisistä palveluista. Ehdotettu laki ei koskisi tulorekisterin tietoja käyttävien tahojen itsensä ylläpitämiä tietojärjestelmiä eikä henkilörekistereitä. Laissa ei myöskään säädettäisi tulorekisterin tietoja käyttävien tahojen tiedonsaantioikeuksista tai tulorekisteristä välitettyjen tietojen käyttämisestä. Tiedonsaantioikeuksista säädetään useissa eri voimassa olevissa laeissa. Samoin tulorekisterin avulla välitettyjen tietojen käyttämiseen sovellettaisiin voimassa olevia säännöksiä.

Ehdotetussa laissa ei myöskään säädettäisi työnantajan tai muun suorituksen maksajan tiedonantovelvollisuuden sisältöä. Tiedonantovelvollisuuden sisällöstä säädetään muualla laissa. Jos muualla säädetyn tiedonantovelvollisuuden johdosta suorituksen maksajan tulee antaa 7 §:ssä tarkoitetut tiedot tiedon käyttäjälle, ne tulisi antaa ehdotetun lain 10 ja 11 §:n mukaisesti. Vastaavasti, jos suorituksen maksaja antaisi vapaaehtoisesti 8 §:ssä tarkoitetut tiedot, ne tulisi antaa 11 §:n mukaisesti. Ehdotettu laki siis säätelee muussa laissa työnantajalle tai muulle suorituksen maksajalle säädetyn tiedonantovelvollisuuden ajan ja tavan.

2 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälässä määriteltäisiin lain suhde tietojen antamista koskeviin erityissäännöksiin. Ehdotuksen mukaan 10 ja 11 §:n säännöksiä tietojen antamisen ajasta ja tavasta sovellettaisiin sen estämättä, mitä niistä on muualla laissa säädetty. Näin ollen tämän lain säännökset tietojen antamisen ajasta ja tavasta syrjäyttäisivät muut erityissäännökset.

Tulorekisteriryksikön toimintaan sovellettaisiin hallintolakia (434/2003) ja muita hyvän hallinnon periaatteita, kielilakia (423/2003) ja saamen kielilakia (1086/2003) sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003), jollei ehdotettuun lakiin otetuissa erityissäännöksissä toisin säädetä. Ehdotetun lain 11 §:ään sisältyisivät tietojen antamisen tapaan liittyvät erityissäännökset.

Tulorekisteritietojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta (lakiehdotus n:o 5). Sen mukaan tulorekisteriin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Ehdotetun lain 13 §:ään sisältyisivät erityissäännökset tietojen luovuttamisesta. Sen mukaan tulorekisterissä olevia tietoja ei luovutettaisi muuhun käyttöön.

Henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin yleislakina henkilötietolakia, jollei ehdotettuun lakiin otetuissa erityissäännöksissä toisin säädetä. Tietojen poistaminen tapahtuisi ehdotetun lain 14 §:n mukaan viimeistään 10 vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Tiedot olisi kuitenkin tätä ennen poistettava henkilötietolain mukaisesti, jos ne ovat tarpeettomia.

3 §. Määritelmät. Lain 3 §:ssä määriteltäisiin suorituksen maksaja, suorituksen saaja ja tiedon käyttäjä. Suorituksen maksaja määriteltäisiin tulorekisteriin talletettavan suorituksen tai edun perusteella. Suorituksen maksajalla tarkoitettaisiin työnantajaa tai muun kuin työsuhteen perusteella tulorekisteriin talletettavan suorituksen maksajaa. Suorituksen maksaminen voisi perustua muun muassa palvelussuhteeseen tai toimeksiantosuhteeseen, jos sen perusteella maksettu suoritus on talletettava tulorekisteriin. Samoin suorituksen maksajalla tarkoitettaisiin muun suorituksen, kuten eläkkeen taikka muun lakisääteisen etuuden tai korvauksen maksajaa, jos maksettu suoritus on talletettava tulorekisteriin. Tulorekisteriin talletettavat suoritukset määriteltäisiin 7 ja 8 §:ssä. Suorituksen maksajan oikeudellisella muodolla ei olisi merkitystä, joten suorituksen maksaja voisi olla luonnollinen henkilö, kotimainen kuolinpesä taikka oikeushenkilö. Myöskään sillä ei olisi merkitystä, onko oikeushenkilö yksityisoikeudellinen vai julkisoikeudellinen. Näin ollen kaikki oikeussubjektit voisivat olla suorituksen maksajina, jos ne maksavat rahana tai antavat muuna kuin rahana tulorekisteriin talletettavan suorituksen tai edun.

Suorituksen saajalla tarkoitettaisiin luonnollista henkilöä, kotimaista kuolinpesää taikka oikeushenkilöä, jolle on maksettu tulorekisteriin talletettava suoritus tai annettu tulorekisteriin talletettava etuus.

Tiedon käyttäjällä tarkoitettaisiin 13 §:n mukaisia viranomaisia tai julkista tehtävää hoitavia, jotka käyttävät tulorekisteriin talletettuja tietoja. Lain 13 §:n luettelo olisi tyhjentävä.

4 §. Tulotietojärjestelmä ja Tulorekisteriyksikkö. Pykälän 1 momentin mukaan tulotietojärjestelmä koostuisi ensinnäkin tulorekisteristä ja toisekseen siihen liittyvistä sähköisistä palveluista. Tulorekisterin sisällöstä säädettäisiin 2 momentissa ja sen käyttötarkoituksesta 5 §:ssä. Tulotietojärjestelmään liittyvistä sähköisistä palveluista säädettäisiin puolestaan 6 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan tulorekisteri sisältäisi 7 §:ssä tarkoitetut pakolliset tiedot ja 8 §:ssä tarkoitetut vapaaehtoiset tiedot sekä näihin tietoihin liittyvät 9 §:ssä tarkoitetut rinnakkaiset tiedot. Tulorekisteriin talletettavat tiedot olisivat tulotietoja ja muita tulon maksamiseen liittyviä tietoja sekä työn tekemiseen liittyviä tietoja. Tulorekisterin tulotiedot olisivat muun muassa palkkaa, palkkiota ja luotoisetua sekä työstä, tehtävästä tai palveluksesta maksettua korvausta koskevia tietoja. Tulotiedot voisivat olla myös eläkettä tai muuta sosiaalietuutta koskevia tietoja. Tulon maksamiseen liittyviä tietoja olisivat muun muassa suorituksen maksupäivä ja tietyistä tuloista toimitettu ennakonpidätys tai peritty lähdevero. Työn tekemiseen liittyviä tietoja olisivat muun muassa työsuhteen tai muun palvelussuhteen alku- ja loppumisajankohta sekä työntekijän ammattiluokka ja poissaolopäivien lukumäärä.

Tulorekisterin tiedot liittyisivät tyypillisesti työsuhteeseen tai virkasuhteeseen. Tiedot voisivat liittyä myös toimeksiantosuhteeseen, jossa suorituksen perusteena on työn tekeminen ilman työsuhdetta. Tulotieto voisi liittyä myös lakisääteiseen etuuteen tai korvaukseen. Etuuteen liittyvä tulotieto olisi tyypillisesti tieto eläkkeestä tai muusta sosiaalietuudesta. Osa tulorekisterin tiedoista olisi henkilötietolain tarkoittamalla tavalla arkaluontoisia tietoja, mikä tulisi ottaa huomioon tietojen käsittelyssä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tulorekisterin rekisterinpitäjistä sekä tulotietojärjestelmän ylläpitäjistä. Tulorekisterin rekisterinpitäjänä toimisi Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö, jolloin henkilötietolain rekisterinpitäjän velvollisuudet koskisivat Tulorekisteriyksikköä. Tulorekisteriyksikön tehtävänä olisi kehittää tulotietojärjestelmää ja sen käyttöä. Verohallinnon

tulisi kuitenkin vastata tulotietojärjestelmän teknisenä ylläpitäjänä muun muassa sen toimivuudesta ja tietoturvasta.

Tulorekisteriyksikkö vastaisi hallintolain mukaisesti toimivaltansa puitteissa tulotietojärjestelmän käyttämiseen liittyvästä neuvonnasta ja palveluiden asianmukaisuudesta. Tulorekisteriyksiköllä ei olisi tiedon käyttäjien toimivaltaa esimerkiksi arvioida suorituksen maksajan velvollisuutta ilmoittaa tieto tulorekisteriin tallettavaksi tai ilmoitetun tiedon juridista luonnetta. Tämän johdosta Tulorekisteriyksiköllä ei olisi toimivaltaa ohjeistaa suorituksen maksajaa muualla laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden täyttämässä. Tämän arvioiminen kuuluisi edelleen tiedon käyttäjälle muualla laissa säädettyjen toimivaltuuksien mukaisesti.

5 §. Tulorekisterin käyttötarkoitus. Pykälässä säädettäisiin tulorekisterin käyttötarkoituksesta. Tulorekisterin käyttötarkoituksena olisi vastaanottaa, tallettaa ja välittää tiedon käyttäjän käyttöön tässä laissa tarkoitettujen suorituksen maksajan ilmoittamat tiedot sekä suorituksen saajan ja tiedon käyttäjän ilmoittamat rinnakkaiset tiedot. Tulorekisteriin talletettavia tietoja ei käytettäisi Tulorekisteriyksikössä sen omaan viranomaistoimintaan, sillä rekisterin käyttötarkoituksena ja Tulorekisteriyksikön keskeisenä tehtävänä olisi rekisteriin ilmoitettujen tietojen välittäminen muuhun viranomaistoimintaan taikka julkisen tai lakisääteisen tehtävän hoitoon. Tässä tarkoituksessa tulorekisteri vastaanottaisi ja rekisteriin talletettaisiin suorituksen maksajan ilmoittamat pakolliset ja vapaaehtoiset tiedot sekä suorituksen saajan tai tiedon käyttäjän ilmoittamat rinnakkaiset tiedot. Tiedot talletettaisiin ilmoituksen mukaisina ja siinä muodossa kuin ehdotetun lain 7–9 §:ssä säädetään. Tulorekisteriyksiköllä ei ole toimivaltaa arvioida ilmoitetun tiedon sisältöä tai juridista luonnetta. Tulorekisteriyksikkö suorittaisi ainoastaan teknisen kontrollin, mikä varmistaisi tulotiedon, päivämäärätiedon tai muun tiedon ilmoittamisen oikeassa muodossa ja yksikössä. Ilmoitetut ja tulorekisteriin talletetut tiedot välitettäisiin samassa muodossa ehdotetussa laissa tarkoitettulle tiedon käyttäjälle.

Tulorekisterin tarkoituksena olisi välittää rekisteriin talletetut tiedot tiedon käyttäjille siihen käyttöön, johon suorituksen maksaja on ne ilmoittanut. Koska tulorekisterin tarkoituksena olisi tiedon välittäminen tiedon käyttäjälle, tiedon välittämisen yhteydessä ei tehtäisi henkilötietolaissa tarkoitettua tietojen luovutusta koskevaa päätöstä.

Tiedon käyttäjän käyttävät tulorekisteriin talletettuja tietoja kahdella eri tavalla. Osa tulorekisteriin talletetuista tiedoista käytetään kaikissa tilanteissa. Esimerkiksi Verohallinnon käyttöön ilmoitetut tiedot välitetään kokonaisuudessaan Verohallinnolle. Samoin eläkelaitoksille tarkoitettujen tietojen välitetään sellaisenaan eläkelaitoksen käyttöön. Osa tiedoista käytetään kuitenkin vain tietyissä tilanteissa ja niiden käyttötarve ilmenee vasta myöhemmin. Esimerkiksi tiedon käyttäjien toimeenpanemiin lakisääteisiin etuuksiin tai asiakasmaksuihin vaikuttavia tietoja käytettäisiin vain niissä tilanteissa, kun suorituksen saaja hakee tässä tarkoitettua etuutta tai kun sille määrätään tässä tarkoitettua asiakasmaksua. Tietoa ei välitettäisi ennen tätä tiedon käyttäjälle vaan tieto talletettaisiin myöhemmin ilmenevää mahdollista käyttötarkoitusta varten. Tiedon käyttäjän tulisi ilmoittaa tulorekisteriyksikölle käyttötarpeesta, minkä perusteella tietojen välittäminen tapahtuisi. Ilmoitus voisi kohdistua tiettyyn henkilöön ja tietyn ajanjakson tuloihin. Tiedot voitaisiin myös välittää viranomaisen suorittamaa jälkikäteisvalvontaa varten, kuten esimerkiksi tiettyjen henkilöiden tietyn ajanjakson mukaiset tiedot. Kaikissa tilanteissa Tulorekisteriyksikkö voisi välittää vain ne tiedot, joihin tiedon käyttäjällä on salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus.

Tulorekisteriyksikkö voi esimerkiksi välittää Verohallinnolle tai eläkelaitokselle kaikki ne tulorekisteriin talletetut tiedot, jotka Verohallinto tai eläkelaitos on oikeutettu saamaan salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä. Tietojen välittäminen voidaan toteuttaa käytännössä Tulorekisteriyksikön ja tiedon käyttäjän välisellä sopimuksella, jossa on määritelty tietojen välittäminen. Tiedot voidaan välittää tulorekisteristä reaaliaikaisesti tai sovittuina tiettyinä hetkinä. Tietojen välittäminen voidaan toteuttaa myös Tulorekisteriyksikön ja tiedon käyttäjän välisen sopimuksen ja sen jälkeen tapahtuvalla erillisellä ilmoituksella. Ilmoituksessa voidaan kohdistaa tietojen välitys tiettyyn suorituksen maksajaan, suorituksen saajaan tai tiettyihin tietoihin, ja ilmoitus voi kohdistua tietyn ajanjakson tietoihin. Vastaavalla tavalla Tulorekisteriyksikkö voi välittää eläkelaitokselle tai Eläketurvakeskukselle esimerkiksi tiettyä työntekijää koskevat muutkin kuin eläkkeen perusteena olevaksi työansioksi merkityt suoritukset sen selvittämiseksi, onko suoritus eläkkeen perusteena olevaa työansiota vai ei. Samoin Tulorekisteriyksikkö voisi välittää työtaturma- ja ammattitautivakuutusta toimeenpanevalle vakuutuslaitokselle kaikki tietyn henkilön tiettyinä aikana saamat työansiot tai vakuutuksenottajana olevan työnantajan tiettyinä aikana maksamat työansiot. Tulorekisteriyksikkö voisi välittää Työttömyysvakuutusrahastolle kaikki tietyn henkilön saamat palkat, tulospalkkiot ja vastikkeet Työttömyysvakuutusrahastolle määriteltyjen tehtävien hoitamiseksi.

Kansaneläkelaitokselle Tulorekisteriyksikkö voisi välittää esimerkiksi yksittäistä etuusratkaisua varten tarvittavat tulorekisteriin tallennetut palkkatiedot. Kansaneläkelaitos käyttäisi tulorekisterin tietoja massapyyntönä esimerkiksi opintotuen saajan omien tulojen tulovalvonnassa ja opintolainan korkoavustuksen myöntämisessä. Työttömyyskassalle voitaisiin välittää etuuden hakijoiden tulotietoja tietyltä ajalta tietoja käyttämiseksi esimerkiksi etuuden tason määrittämiseen.

Tulorekisteriyksikkö voisi välittää palkkaturvaviranomaiselle tulorekisterin tietoja palkkasaatavien perusteen ja määrän selvittämiseksi sekä väärinkäytösten estämiseksi. Työ- ja elinkeinotoimistolle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille samoin kuin työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle välitettäisiin tulorekisterin tietoja palkkatuen ja starttirahan myöntämis- ja maksamisperusteiden selvittämiseksi.

Tulorekisteriyksikkö välittää tiedon käyttäjälle välitettyyn tietoon mahdolliset myöhemmin ilmenevät korjaukset, jotka suorituksen maksaja, suorituksen saaja tai toinen tiedon käyttäjä on korjauksina ilmoittanut itsensä ilmoittamaan tietoon.

6 §. Tulotietorekisterin sähköiset palvelut. Pykälässä säädettäisiin tulorekisteriin liittyvistä sähköisistä palveluista. Ehdotetun 1 momentin mukaan tulotietojärjestelmää voitaisiin käyttää tiedon käyttäjien väliseen muiden kuin tulorekisteriin talletettujen tietojen sähköiseen luovuttamiseen. Tiedon käyttäjien välisen tiedon luovuttamisesta säädettäisiin muualla laissa ja näin ehdotettu säännös ei vaikuttaisi luovutettaviin tietoihin. Säännöksen perusteella tiedon käyttäjät voisivat siis hyödyntää tulotietojärjestelmää keskinäiseen tiedon luovuttamiseen myös siltä osin kuin tietoa ei ole talletettu tulorekisteriin. Tulotietojärjestelmän avulla luovutettavia tietoja ei talletettaisi tulorekisteriin, vaan palvelu ainoastaan välittäisi tiedot käyttäjältä toiselle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan suorituksen maksaja voisi luovuttaa tulotietojärjestelmän avulla suorituksen saajalle tarpeelliset tiedot palkan tai muun suorituksen maksamisesta, ennakonpidätyksen toimittamisesta, työajasta tai muusta rekisteriin talletettavasta tiedosta. Työnantaja voisi näin ollen palvelun avulla toimittaa palkkalaskelman tai -todistuksen työntekijälle, mikä voisi korvata erillisen nykyisin toimitettavan palkkalaskelman tai -todistuksen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan suorituksen saaja voisi puolestaan luovuttaa tulotietojärjestelmän avulla suorituksen maksajalle tarpeelliset tunniste- ja yhteystiedot sekä tiedot palkan tai suorituksen maksua, matkakustannusten korvausta, ennakonpidätyksen toimittamista ja työaikakirjanpitoa varten. Työntekijä voisi näin ollen toimittaa palkan maksamiseen liittyvät tarvittavat tiedot kuten pankki- ja muut yhteystiedot sekä verokorttiin liittyvät tiedot. Samoin palvelun avulla voitaisiin ilmoittaa tarvittavat tiedot verovapaiden kustannusten korvaamiseksi eli matkalaskussa tarvittavat tiedot.

Ehdotetussa 4 momentissa valtuutettaisiin Verohallinto antamaan tarkempia määräyksiä ja rajoituksia tulorekisteriin liittyvistä sähköisistä tässä pykälässä tarkoitetuista palveluista silloin, kun tulotietojärjestelmän tekninen toteuttaminen tai tehtävistä aiheutuvat kustannukset sitä edellyttävät. Verohallinto voisi antaa rajoituksen palvelun käytöstä, kun on tarve varmistua tulorekisterin häiriöttömästä käytöstä sen alkuvaiheessa. Samoin Verohallinto voisi ottaa sähköiset palvelut käyttöön vaiheittain, jolloin se voisi esimerkiksi rajoittaa 2 tai 3 momentissa tarkoitettujen palvelujen käyttöä, kunnes aiemman käyttöön otetun palvelun häiriötön käyttö olisi varmistettu. Muiden syiden vuoksi palvelun käyttöä ei voisi Verohallinto rajoittaa.

Ehdotetussa 5 momentissa säädettäisiin palvelun käyttämisestä. Ehdotuksen mukaan pykälässä tarkoitettujen sähköisen palvelun käyttäminen edellyttää joko osapuolten sopimusta tai lain säännöstä. Palvelua ei näin ollen voisi ryhtyä käyttämään yksipuolisella ilmoituksella, vaan se edellyttäisi joko tiedon käyttäjien välistä sopimusta, suorituksen maksajan ja suorituksen saajan välistä sopimusta taikka erillistä lain säännöstä. Ehdotettu 6 § ei luo suorituksen maksajalle, suorituksen saajalle tai tiedon käyttäjälle yksipuolista oikeutta vaatia palvelun käyttämistä.

Tässä pykälässä tarkoitettuina palveluina ei pidettäisi sellaisia sähköisiä palveluita, jotka ovat välttämättömiä tulorekisterin käytölle, joita ovat muuan muassa tiedonsiirtopalvelut maksajilta tulorekisteriin ja rekisteristä käyttäjille sekä sähköiset asiointipalvelut osapuolille ja kansalaisille. Tulorekisterin käyttöön oton yhteydessä tulotietojärjestelmä tarjoaisi kaikki tulorekisterin käyttämiseen liittyvät välttämättömät sähköiset palvelut.

7 §. Pakolliset tiedot. Pykälässä säädettäisiin tulorekisteriin talletettavista pakollisista tiedoista. Ehdotettu pykälä jakautuisi kahdeksaan momenttiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lähinnä Verohallinnon tarpeiden kautta määräytyvät pakolliset tiedot, vaikka niitä käytettäisiin myös muiden tiedon käyttäjien toiminnoissa. Tiedot talletettaisiin 7 §:n 8 momentin mukaan noudattaen, mitä Verohallinto on verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n 8 momentin, 15 a §:n 4 momentin, 16 §:n 14 momentin 17 §:n 11 momentin nojalla yleistä tiedonantovelvollisuutta koskevassa päätöksessä määrännyt. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on tämän johdosta kuvattu 7 §:n 1 ja 4 momentissa tarkoitettujen tiedot lähtökohtaisesti sen mukaisina kuin ne ovat tällä hetkellä määrätty ilmoitettavaksi Verohallinnon tiedonantovelvollisuuspäätöksessä. Päätös annetaan vuosittain, minkä johdosta talletettavat tiedot ja niiden tallettamismuoto saattavat muuttua. Esimerkiksi työsuhdematkalipun verovapaan prosentuaalisen rajan muuttuessa tuloverolaisissa euromääräiseksi rajaksi, tiedonantovelvollisuuspäätöstä muutettiin vastaavalla osin. Tämän johdosta on huomioitava, että rekisteriin talletettavat tiedot voivat muuttua ja täsmentyä sen mukaan, miten muualla laissa säädetään tiedonantovelvollisuudesta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan perusteella tulorekisteriin talletettaisiin enakkoperintälain 13 §:ssä tarkoitettujen palkat, luontoisedut ja muut veronalaiset edut, palkkaturvana maksetut suoritukset sekä

veronalaiset ansionmenetykskorvaukset sekä merityötulo ja siihen liittyvä cross-trade-aika. Lisäksi tulorekisteriin tallennettaisiin työnantajakohtaisen sairauskassan maksama täydennyspäiväraha. Rekisteriin talletettaisiin myös veronalaiset vakuutuskorvaukset, vakuutusmaksun palautukset, vakuutuksen takaisinostoarvo sekä muut veronalaiset vakuutukseen perustuvat suoritukset.

Jos palkansaaja on vakuutettu maatalousyrittäjän eläkelain tai yrittäjän eläkelain nojalla palkanmaksajan harjoittamasta toiminnasta, edellä tarkoitetuista, talletetuista palkoista talletetaan erikseen tuloverolain 39 tai 40 §:ssä tarkoitetun yhtymän osakkaan tai hänen perheenjäsenensä yhtymästä saama palkka ja perheenjäsenen tai kuolinpesän osakkaan maataloudesta tai yritystoiminnasta saama palkka sekä työntekijän osake- tai muusta yhtiöstä saama palkka. Tieto palkasta talletettaisiin, jos työntekijää ei työntekijän eläkelain 1 luvun 7 §:n mukaan pidetä osake- tai muuhun yhtiöön työsuhhteessa olevana.

Tulorekisteriin talletettaisiin ennakkoperintälain 25 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut muuna kuin palkkana pidettävät työstä, tehtävästä tai palveluksesta maksetut korvaukset (työkorvaukset), jos suorituksen saaja ei kuulu ennakkoperintärekisteriin. Lisäksi talletettaisiin tuloverolain 33 b §:n 3 momentissa tarkoitettu työpanokseen perustuva osinko tai osuuskunnasta saatu työpanokseen perustuva ylijäämä, vaikka jälkimmäisen osalta verovelvollinen henkilö kuuluisi ennakkoperintärekisteriin.

Tulorekisteriin talletettaisiin myös muut kuin edellä mainitut satunnaiset, veronalaiset esine- ja rahapalkkiot ja palkinnot, joita ovat muun muassa asiakasyrityksen henkilökunnalle annetut matkat, lahjakortit ja esineet, luottokuntayritysten ja pankkien maksamat tarkkaavaisuuspalkkiot, muut löytöpalkkiot sekä kilpailupalkinnot.

Edellä mainituista luontoiseduista talletettaisiin erikseen tieto, jos kyse on autoedusta, asuntolainan korkoedusta, työsuhdeoptiosta tai osakepalkkiosta taikka työsuhdematkalipusta. Asuntolainan korkoedusta, työsuhdeoptiosta ja osakepalkkiosta talletettaisiin saadun edun määrä. Autoedusta talletettaisiin palkkaan lisätyn raha-arvon määrä, autoedusta perityn korvauksen määrä, auton ikäryhmä, tieto siitä, onko kysymyksessä vapaa autoetu vai käyttöetu, sekä autolla ajettujen yksityiskilometrien määrä, jos työnantaja käyttää ennakonpidätyksessä kilometrikohtaista arvoa. Työsuhdematkalipusta talletettaisiin palkaksi katsottu määrä, työntekijältä perityn korvauksen määrä sekä työntekijän saaman verovapaan edun määrä. Muista luontoiseduista rekisteriin talletettaisiin edun laatu, palkkaan lisätyn luontoisedun raha-arvon määrä, luontoisedusta perityn korvauksen raha-arvon määrä sekä tieto siitä, vastaako ravintoedusta peritty korvaus luontoisedun raha-arvoa.

Tulorekisteriin talletettaisiin myös urheilijan palkat ja palkkiot. Urheilutuloa, joka maksetaan tai siirretään tuloverolain 116 a–116 c §:ssä säädetyllä tavalla ja edellytyksillä valmennusrahastoon tai urheilijarahastoon, ei kuitenkaan talletettaisi tulorekisteriin, poikkeuksena kuitenkin urheilijarahastoon maksettu palkka, koska suorituksen maksaja on velvollinen maksamaan siirretystä erästä työnantajan sosiaaliturvamaksun. Valmennus- tai urheilijarahastosta tuloutuvat veronalaiset suoritukset talletettaisiin urheilijan palkkion tavoin tulorekisteriin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan perusteella tulorekisteriin talletettaisiin myös eläkkeet, elinkorot, työttömyysturvaetuudet, sairausvakuutuslain mukaiset päivärahat ja muut veronalaiset sosiaalietuudet sekä opintoraha. Rekisteriin talletettaisiin myös reserviläispalkka, veronalainen syytinki ja veronalainen lakkoavustus.

Edellä mainittujen tietojen lisäksi tulorekisteriin talletettaisiin ennakoperintälain 25 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut käyttökorvaukset riippumatta siitä, onko niistä toimitettu ennakonpidätystä, jos suorituksen saajana on luonnollinen henkilö. Oikeushenkilölle maksetut edellä mainitut käyttökorvaukset talletettaisiin rekisteriin ainoastaan, jos niistä on toimitettu ennakonpidätys. Tässä kohdassa käyttökorvaukset talletettaisiin siltä osin kuin niitä olisi pidettävä verotuksessa ansiotulona.

Tulorekisteriin talletettaisiin erikseen tuloverolain 65 §:ssä tarkoitetut henkilöstörahaston maksamat veronalaiset rahasto-osuudet ja ylijäämät.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan perusteella tulorekisteriin talletettaisiin kansainvälisiin työskentelytilanteisiin liittyvät tiedot, kuten rajakuntatyöstä maksettu palkka, Suomen pysyvissä edustoissa työskenteleville maksettu tulo, kansainvälisten erityisjärjestöjen maksama palkka, ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain (1551/1995) mukainen avainhenkilölle maksettu palkka, ulkomaisen työnantajan maksama palkka työntekijälle, joka on oleskellut Suomessa enintään 183 päivää verosopimuksessa tarkoitettuna ajanjaksona, sekä ulkomaisen työnantajan maksama palkka työntekijälle, kun työnantaja maksaa työntekijän puolesta verot (niin sanottu nettopalkkasopimus).

Suoritukset talletetaan tulorekisteriin suorituksen maksajasta riippumatta, jos suorituksen saaja on tuloverolaissa tarkoitettu Suomessa yleisesti verovelvollinen luonnollinen henkilö tai kuolinpesä, jollei kyse ole ulkomailla tehdystä työstä maksetusta palkasta, jos suomalainen yritys harjoittaa toisessa valtiossa liiketoimintaa kiinteässä toimipaikassa, jonka tulosta rasitetaan kyseisellä palkalla. Jos suorituksen saajana on tuloverolain ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) tarkoittama rajoitetusti verovelvollinen luonnollinen henkilö tai kuolinpesä, maksettu suoritus talletetaan aiemmin kuvatulla tavalla eriteltyinä tulorekisteriin ainoastaan, jos sen maksaja on suomalainen tai maksaja on ulkomainen yritys, joka harjoittaa Suomessa liiketoimintaa kiinteässä toimipaikassa, jonka tulosta rasitetaan kyseisellä palkalla, taikka maksaja on hakeutunut säännöllisesti palkkoja maksavaksi työnantajaksi Suomessa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan perusteella tulorekisteriin talletettaisiin myös tiedot tuloverolain 10 §:n 4 c kohdassa tarkoitetusta palkasta, jos kansainvälinen sopimus ei estä veron perimistä. Tällä perusteella tulorekisteriin talletettaisiin palkkatulo, joka on saatu ulkomaiselta työnantajalta Suomessa tehdystä työstä silloin, kun ulkomainen vuokranantaja on vuokrannut työntekijän Suomessa olevalle työn teettäjälle. Palkasta talletettavat tiedot vastaisivat edellä kuvattuja tietoja sillä poikkeuksella, että palkan lisäksi tulorekisteriin talletettaisiin Suomessa työskentelyn aika.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan perusteella tulorekisteriin talletettaisiin muista tiedoista eriteltyinä julkisyhteisön rajoitetusti verovelvolliselle maksama palkka taikka rajoitetusti verovelvolliselle esiintyvälle taitelijalle henkilökohtaisesta toiminnasta maksettu korvaus sekä ulkomaisen konserniyhtiön maksama palkka ulkomailla työskentelevälle rajoitetusti verovelvolliselle, joka on Suomessa vakuutettu.

Tulorekisteriin talletettaisiin sekä yleisesti että rajoitetusti verovelvollisen saamat sidotusta pitkäaikaissäätämisestä annetussa laissa (1183/2009) tarkoitettuun sopimukseen (pitkäaikaissäätämissopimus) perustuvat suoritukset ja veronalaiset tulot. Jos edellä tarkoitettu suoritus tai veronalainen tulo taikka vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen perustuva suoritus tulisi tuloverolain 34 b §:n nojalla verottaa korotettuna, korotettava suoritus talletetaan erikseen muista suorituksista. Rekisteriin talletettaisiin myös pitkäaikaissäätämissopimuksen mukaisesti

sijoitetuille säästövaroille säästöaikana kertyvät osinkotulot, korkotulot ja omaisuuden luovutuksesta saadut tulot sekä muut tulot siltä osin kun säästövaroihin oikeutettu on rajoitetusti verovelvollinen.

Tulorekisteriin ei talletettaisi tietoa suorituksen saajalle maksetusta stipendistä, apurahasta eikä eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (236/1961) 1 §:ssä tarkoitettua apurahaa tai avustusta (kirjastokorvausta) riippumatta niiden euromäärästä.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan perusteella tulorekisteriin talletettaisiin erikseen edellä mainittuihin tuloihin sisältyvät sellaiset erät, jotka eivät kuulu päivärahamaksun perusteeseen sairausvakuutuslain 11 luvun 2 §:n 4 momentin perusteella. Tällä perusteella rekisteriin talletettaisiin erillään muista tuloista työnantajalta saatu veronalainen henkilökuntaetu, korkoetu työsuhteen perusteella saadusta lainasta sekä etu työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää alempaan hintaan, jos etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä. Samoin talletettaisiin tuloverolain 66 §:ssä tarkoitettu työsuhdeoption käyttämisestä syntyvä etu tai sellainen työsuhteeseen perustuva suoritus, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella.

Samoin tulorekisteriin talletettaisiin muista tuloista erillisenä palkkio, joka annetaan työnantajayhtiön tai sen kanssa samaan konserniin tai muuhun vastaavaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön viranomaisen valvonnan alaisessa arvopaperipörssissä noteerattuina osakkeina, sijoitustalletuksena tai muulla vastaavalla tavalla, taikka osakkeiden sijasta osin tai kokonaan rahana, edellyttäen, että tällaisen palkkiona saatavan edun arvo riippuu kyseisten osakkeiden arvon kehityksestä palkkion lupaamisen jälkeisenä, vähintään vuoden mittaisena aikana. Lisäksi rekisteriin talletettaisiin muista tuloista erillään työsopimuslain 2 luvun 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu odotusajan palkka ja työsopimuksen tai virkasuhteen päättämisestä maksettava korvaus ja muu vahingonkorvaus.

Erillään muista tuloista talletettaisiin myös työ- tai virkasuhteeseen perustumaton luento- ja esitelmäpalkkio, kokouspalkkio ja hallintoelimen jäsenyydestä saatu palkkio, jos palkkion perusteella henkilöön sovellettavien työeläkelakien mukaan ei tarvitse maksaa työntekijän eläkemaksua. Samoin muista tuloista erillään tulorekisteriin talletettaisiin henkilöstörahastolaissa (934/2010) tarkoitettut henkilöstörahastoerät ja niiden lisäosia, jotka on siirretty henkilöstörahastoon tai henkilöstörahastosta nostettu rahasto-osuus. Lisäksi erikseen talletettaisiin henkilöstörahastolaissa tarkoitettu henkilöstörahastoerät ja niiden lisäosat, jotka on nostettu henkilöstörahastolain 37 §:n perusteella käteisenä rahaston sääntöjen mukaan määräytyvänä palkkiona edellyttäen, että erä on määräytynyt yrityksen kannattavuutta ja muita toiminnan tehokkuutta mittaavien tekijöiden perusteella tai viraston taikka kunnan soveltaman tulospalkkiojärjestelmän mukaisesti.

Muista tuloista erillisenä talletettaisiin myös erät, jotka maksetaan työntekijälle yhtiökokouksen päätöksen perusteella voitonjakona tai käteisenä voittopalkkiona edellyttäen, että

- käteinen voittopalkkio maksetaan koko henkilöstölle eikä sillä pyritä korvaamaan työehtosopimuksen tai työsopimuksen edellyttämää palkkausjärjestelmää,
- käteisen palkkion määräytymisperusteet ovat edellä mainitun henkilöstörahaston edellytysten ja henkilöstörahastolain 2 §:n 2 ja 3 kohdan mukaiset ja
- yhtiön vapaan pääoman määrä on suurempi kuin yhtiökokouksessa päätettävän käteisen voittopalkkion ja osakkeenomistajille maksettavien osinkojen yhteismäärä.

Tällaisten erien erikseen tallettamisen edellytyksenä on lisäksi, että voittopalkkion maksamisesta ei ole tehty työnantajaa velvoittavaa sopimusta, että omistajat tekevät sitovan päätöksen käteisen voittopalkkion maksamisesta yhtiökokouksessa tilikauden päätyttyä ja että voittopalkkiot maksetaan tämän jälkeen. Lisäksi erikseen tallettamisen edellytyksenä on, että asia käsitellään yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) mukaisella tai muulla vastaavalla tavalla. Tässä 2 kohdassa mainittujen tuloerien sijaan tulorekisteriin voitaisiin tallettaa ainoastaan mainittujen erien yhteissumma.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan tulorekisteriin tallennettaisiin 1 ja 2 kohdassa mainittujen suoritusten lisäksi työnantajan maksama pääomatulona verotettava takausprovisio, korko tai muu vastaava pääomatulo. Tieto talletettaisiin rekisteriin, vaikka kyseessä olisi pääomatulona verotettava tulo. Muita kuin työnantajan maksamia pääomatuloja ei tämän kohdan perusteella talletettaisi tulorekisteriin.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan tulorekisteriin tallennettaisiin 1–3 kohdassa mainittujen suoritusten lisäksi ennakoperintälain 25 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut käyttökorvaukset riippumatta siitä, onko niistä toimitettu ennakonpidätystä, jos suorituksen saajana on luonnollinen henkilö. Oikeushenkilölle maksetut edellä mainitut käyttökorvaukset talletetaan rekisteriin ainoastaan, jos niistä on toimitettu ennakonpidätys. Tässä kohdassa tarkoitetut käyttökorvaukset talletettaisiin siltä osin kun niitä olisi pidettävä verotuksessa pääomatulona.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan tulorekisteriin tallennettaisiin 1–4 kohdassa mainittujen suoritusten lisäksi tuloverolain 77 §:n 1 momentissa tarkoitetusta ulkomaantyötulosta tiedot siten kuin Verohallinto on päätöksellään määrännyt. Tässä kohdassa tarkoitettuina tietona rekisteriin talletettaisiin tieto työskentelyvaltiosta, työskentelypaikkakunnasta, ulkomailla työskentelyn aloittamis- ja lopettamispäivämäärät sekä Suomessa oleskelun ajat. Samoin rekisteriin talletettaisiin tieto siitä, jos työskentelyvaltiolla on verotusoikeus ulkomaantyötuloon tai palkalla rasitetaan työnantajan työskentelyvaltiossa olevaa kiinteän toimipaikan tulosta.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan tulorekisteriin tallennettaisiin 1–5 kohdassa mainittujen suoritusten lisäksi tuloverolain 71 §:ssä tarkoitetut verovapaat matkakustannusten korvaukset. Näin ollen rekisteriin talletettaisiin suorituksen saajalle maksetut verovapaat päivärahat, ateria- sekä kilometrikorvaukset. Yleishyödyllisen yhteisön maksamat tuloverolain 71 §:n 3 momentissa tarkoitetut päivärahat, kilometrikorvaukset sekä korvausten perusteena oleva kilometrimäärä tallennettaisiin rekisteriin muista korvauksista erillään. Kaikista edellä mainituista verovapaista matkakustannusten korvauksista tallennettaisiin korvauksen laatu sekä päivärahojen ja ateriakorvausten yhteismäärä erillään kilometrikorvausten yhteismäärästä. Kilometrikorvauksista talletettaisiin myös korvausten perusteena oleva kilometrimäärä.

Verovapaiden kustannustenkorvausten lisäksi tulorekisteriin talletettaisiin veronalaiset kustannuksen korvaukset riippumatta siitä, ovatko ne maksettu tai vähennetty palkasta ennen ennakonpidätyksen toimittamista pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaisesti.

Perhe- ja omaishoitajalle sekä perhepäivähoitajalle maksetut kustannusten korvaukset talletetaan tulorekisteriin erikseen muista korvauksista. Samoin rekisteriin talletettaisiin muista korvauksista erikseen myös rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetussa laissa (1015/2005) tarkoitetusta sovittelusta rikos- ja riita-asioiden sovittelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (267/2006) mukaiset kulukorvaukset, jotka maksetaan vapaaehtoiselle sovittelijalle .

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan tulorekisteriin tallennettaisiin 1–5 kohdassa mainittujen suoritusten lisäksi 1 momentin 1–6 kohdassa mainituista eristä toimitettu ennakonpidätys ja peritty lähdevero.

Pykälän 1 momentin 8 kohdan mukaan tulorekisteriin tallennettaisiin ulkomaille lähetetyn työntekijän osalta tieto, joka on tarpeen vakuutetun sairausvakuutusmaksun määrittämistä varten. Tiedot talletettaisiin rekisteriin siinäkin tapauksessa, että palkan maksaa sen kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluva ulkomainen emo-, tytär- tai sisaryritys taikka sellainen ulkomainen yritys, jossa suomalaisella työnantajalla on määräämisvalta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi niistä tulorekisteriin tallettavista tiedoista, joita tarvitaan työeläketurvan toimeenpanossa.

Pykälässä viitattaisiin työntekijän eläkelain 3 §:ssä lueteltuihin työeläkelakeihin. Sen mukaan työeläkelakeja ovat työntekijän eläkelaki, merimieseläkelaki, yrittäjän eläkelaki ja maatalousyrittäjän eläkelaki, julkisten alojen eläkelaki, ortodoksisesta kirkosta annettu laki (985/2006), Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 11 §:n 2 momentin 6 kohdan nojalla annettu eläkesääntö ja eräiden valtakunnassa voimassa olevien valtion eläkkeitä koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annettu maakuntalaki (ÅFS 54/2007). Tulorekisteriin ei talletettaisi yrittäjän eläkelain eikä maatalousyrittäjän eläkelain mukaista työtuloa.

Tulorekisteriin talletettaisiin tiedot työeläkelakien mukaisista työntekijän eläkkeen perusteena olevista työansioista. Eläkkeen perusteena olevista työansioista säädetään työntekijän eläkelain 70 §:ssä. Muissa työeläkelaeissa (lukuun ottamatta yrittäjäeläkelakeja) on mainittua pykälää vastaavat säännökset. Pykälän mukaan eläkkeen perusteena olevaa työansiota on palkka, tulospalkkio tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Työntekijän eläkelain 70 §:ssä on myös luettelo niistä suorituksista, joita ei pidetä vastikkeena työstä. Vastikkeena työstä ei pidetä esimerkiksi henkilökuntaetua tai työsopimuksen päättämisestä maksettavaa korvausta tai muuta vahingonkorvausta. Jos syntyy epäselvyyttä siitä, mitä ansioita pidetään eläkkeen perusteena olevina työnansioina, ratkaistaan asia työeläketurvan toimeenpanossa työeläkelakien mukaan kuten nykyisin.

Pykälän 2 momentin perusteella myös vakuutuspalkkaa koskevat tiedot talletettaisiin tulorekisteriin eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevinä tietoina. Vakuutuspalkasta säädetään työntekijän eläkelain 72 §:ssä. Muissa työntekijöitä koskevissa työeläkelaeissa on vastaavat säännökset.

Tulorekisterin tietoihin talletettaisiin myös muut työeläketurvan toimeenpanossa tarvittavat ansio-, etuus- ja palvelussuhdetiedot. Rekisteriin tallettavilla ansiotiedoilla tarkoitettaisiin muun muassa Eläketurvakeskuksen valvontaa varten tarvitsemia muitakin ansiotietoja kuin eläkkeen perusteena olevia työansioita koskevia tietoja (esimerkiksi verotietoja). Eläketurvakeskuksen valvontaa varten saamista tiedoista säädetään työntekijän eläkelain 199 §:ssä ja yrittäjän eläkelain 151 §:ssä. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi säädetään maatalousyrittäjän eläkelain 138 ja 143 §:ssä.

Tulorekisteriin tallettavilla etuustiedoilla tarkoitettaisiin muiden tiedon käyttäjien, kuten Kansaneläkelaitoksen tai tapaturmavakuutusyhtiön maksamia eläke- ja muita etuustietoja, joita tarvitaan työeläketurvan toimeenpanossa. Etuustietoja tarvitaan muun muassa palkattomista ajoista karttuvan eläkkeen laskemiseen, liikenne- ja tapaturmakorvausten ja työeläkkeen yhteensovittamiseen sekä päällekkäisten etuuksien selvittelyihin (regressit). Työntekijän eläkelain

197 ja 198 §:n mukaan eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus saada toimeenpanossaan tarpeelliset etuustiedot. Muissa työeläkelaeissa on tätä vastaavat säännökset.

Tulorekisteriin talletettavilla palvelussuhdetiedoilla tarkoitettaisiin muun muassa julkisten alojen eläkelain 153 §:n mukaisia palvelussuhteita koskevia tietoja. Näitä ovat muun muassa palvelussuhteen alkamis- ja päättymispäivät. Palvelussuhteen määritelmä kattaa työsuhteet, virkasuhteet ja julkisten alojen eläkelain mukaiset toimeksiantosuhteet.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että tulorekisteriin talletettaisiin edellä mainitut tiedot siltä osin kuin ne eivät sisälly jo 1 momentissa säädettyihin tietoihin. Pykälän 2 momentin mukaan tulorekisteriin tulisi tallettaviksi siten sellaisia työeläketurvan toimeenpanossa tarvittavia tietoja, joita ei tarvitsisi ilmoittaa tulorekisteriin verotusta varten.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niiden tietojen tallettamisesta, joista säädetään työtapaturma- ja ammattitautilaisissa sekä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa. Näissä laeissa säädetyt tietoja olisivat palkka, tulospalkkio tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Nämä työansiotiedot ovat välttämättömiä sekä tapaturmavakuutusmaksun että työttömyysvakuutusmaksun määrittämiseksi. Mainittujen lakien mukaiset työansiot vastaavat työntekijän eläkelain 70 §:ssä tarkoitettuja työansioita, jotka oikeuttavat eläkkeeseen. Kaikissa näissä laeissa on yhtenevästi luetteloitu myös eräitä suorituksia, joita ei pidetä lakien tarkoittamina työansioina. Jos viimeksi mainittu suoritus talletetaan tulorekisteriin muuta tarvetta varten, se tulee eritellä mainittujen vakuutusmaksujen perusteena käytettävistä suorituksista.

Pykälän 4 momentin mukaan tulorekisteriin tallennettaisiin 1–3 momentissa mainittujen suoritusten lisäksi tieto työnantajan tai muun suorituksen maksajan perimistä työntekijän verotuksessa vähennyskelpoisten eläkemaksujen, merimieseläkemaksujen ja työttömyysvakuutusmaksujen sekä työntekijältä perittyjen kollektiivisen lisäeläketurvan maksujen yhteismäärästä. Kollektiivisen lisäeläketurvan maksut talletetaan tässä kohdassa tarkoitettuna tietona, jos työntekijä on tullut kollektiivisen lisäeläketurvan piiriin ennen 6 päivää toukokuuta 2004. Samoin tulorekisteriin tallennettaisiin 1–3 momentissa mainittujen suoritusten lisäksi tieto työnantajan työntekijältä peritystä vakuutusmaksusta ja työnantajan itsensä maksamista maksuista, jos työntekijä on tullut kollektiivisen lisäeläketurvan piiriin 6 päivänä toukokuuta 2004 tai sen jälkeen. Vakuutusmaksutietoa ei talletettaisi rekisteriin, jos kollektiivisen lisäeläketurvan maksut maksaa kokonaan työnantaja.

Samoin 4 momentin perusteella tulorekisteriin tallennettaisiin 1–3 kohdassa mainittujen suoritusten lisäksi tieto työnantajan työntekijälle otetun vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksut. Siltä osin kuin työnantaja on maksanut eläkevakuutusmaksuja yli 8 500 euroa vuodessa tai jos työnantajan maksamia eläkevakuutusmaksuja on muulla perusteella pidettävä veronalaisena palkkatulona, ei tietoa talletettaisi tulorekisteriin 6 kohdan perusteella vaan tieto sisältyisi 1 momentin 1 kohdassa mainittuun tietoon palkasta. Tulorekisteriin talletettaisiin myös työnantaja työntekijän palkasta perimä työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksu ja työttömyyskassamaksu.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin eräistä tiedoista, jotka eivät muutoin tulisi tallettavaksi tämän pykälän nojalla. Tulorekisteriin talletettaisiin työntekijän ammattiluokka, joka on välttämätön tieto työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksessa vakuutusmaksun määrittämistä varten. Ammattiluokalla tarkoitettaisiin tilastokeskuksen ylläpitämän ammattiluokituksen mukaista ammattiluokkaa. Momentissa säädettäisiin tallettavaksi myös niiden palkallisten ja palkattomien poissaolopäivien

lukumäärä, jotka sisältyvät palkanmaksukauteen. Poissaolotietoja tarvitaan lakisääteisen sosiaalivakuutuksen etuuksien määrittelyssä. Tämän johdosta rekisteriin talletettaisiin vain sellaisten poissaolopäivien lukumäärä, jotka vaikuttavat tiedon käyttäjien toimeenpanemiin lakisääteisiin etuuksiin. Lisäksi tulorekisteriin talletettaisiin 5 momentin perusteella työttömyysvakuutuksen määräämisessä välttämätön tieto siitä, että suorituksen saaja on työttömyysturvalain tarkoittama osaomistaja.

Pykälän 6 momentin 1 kohdan mukaan suorituksen saajasta ja suorituksen maksajasta talletettaisiin yritys- ja yhteisötunnus taikka luonnollisen henkilön henkilötunnus tai, milloin henkilölle ei ole voitu antaa henkilötunnusta, hänen syntymäaikansa ja sukupuoli. Jos suorituksen saajalla tai suorituksen maksajalla ei olisi edellä mainittuja tunnuksia, tulorekisteriin talletettaisiin muu vastaava tunnus. Tällainen tunnus voisi olla esimerkiksi yhdistysrekisterinumero.

Pykälän 6 momentin 2 kohdan mukaan suorituksen saajasta ja suorituksen maksajasta talletettaisiin asuinvaltion antama vero- tai henkilötunnus tai, jos näitä tietoja ei ole, muu vastaava tunnus.

Pykälän 6 momentin 3 kohdan mukaan suorituksen saajasta ja suorituksen maksajasta talletettaisiin yhteystiedot sekä Suomessa että asuinvaltiossa.

Pykälän 6 momentin 4 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi niistä tunnistetiedoista, joita tarvitaan työeläketurvan toimeenpanossa siltä osin kuin ne eivät jo sisälly 1-3 kohtiin. Tällaisella tunnistetiedolla tarkoitetaan muun muassa työnantajan eläkejärjestelynumeroa. Eläkejärjestelynumeron perusteella tulorekisteriin talletetut tiedot välittyvät oikealle eläkelaitokselle. Eläkejärjestelynumero on sama kuin työeläkevakuutusyhtiön vakuutusnumero. Työeläketurvan toimeenpanossa tarvittavista tunnistetiedoista on säädetty työntekijän eläkelain 144 ja 147 §:ssä. Muissa työeläkelaeissa on tätä vastaavat säännökset.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin suorituksen maksajaa koskevista yhteenvetotiedoista. Tällä perusteella tulorekisteriin talletettaisiin ensinnäkin sijaismaksajan maksamat palkat, joista työnantaja maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksusta annetussa laissa (366/1963) tarkoitetun sairausvakuutusmaksun. Tämän lisäksi rekisteriin talletettaisiin maksajakohtaiset työnantajan sairausvakuutusmaksusta annetussa laissa tarkoitetun sairausvakuutusmaksusta tehtävät vähennykset.

Pykälän 8 momentin mukaan tulorekisteriin talletettaisiin tiedon käyttäjien toimeenpanemiin lakisääteisiin etuuksiin tai asiakasmaksuihin vaikuttavat välttämättömät maksettujen lakisääteisten etuuksien tiedot. Tiedot talletettaisiin tämän kohdan perusteella, jos ne eivät sisälly jo edellä 1–7 momentissa mainittuihin tietoihin. Tällaisia pakollisia etuustietoja olisivat muun muassa Kansaneläkelaitoksen myöntämä lapsilisä, äitiysavustus, adoptiotuki, leskeneläke, rintamamieslisä, sotilasavustus ja perustoimeentulotuki. Samoin tulorekisteriin talletettaisiin muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämä starttiraha sekä tapaturmavakuutusyhtiön maksama haittaraha ja kuntoutuskorvaus sekä vakuutuskeskuksen maksamat verovapaat kulukorvaukset. Samoin rekisteriin talletettaisiin niiden verovuoden korvauspäivien lukumäärä, joilta verovelvolliselle on maksettu tuloverolain 93 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaisesti korvausta.

Pykälän 9 momentin mukaan 1 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot talletettaisiin siten kuin Verohallinto on tiedonantovelvollisuuden osalta määrännyt, eli tiedot talletettaisiin sen mukaan eriteltyinä ja siinä muodossa kuin Verohallinto on määrännyt.

Näin ollen tulorekisterin pakollinen tietosisältö määräytyisi 7 §:n perusteella, mutta tietojen tallettamiseen tulorekisteriin vaikuttaisi se, missä tilanteessa suorituksen maksaja olisi velvollinen antamaan tiedon ehdotetussa laissa tarkoitettulle tiedon käyttäjälle. Ehdotettu laki ei säätelisi varsinaista tiedonantovelvollisuutta, vaan siitä säädetään muualla laissa. Kun suorituksen maksajalle muodostuu muualla laissa säädetty tiedonantovelvollisuus, tieto tulee tallettavaksi tulorekisteriin. Jos sitä vastoin suorituksen maksajalla ei olisi tiedonantovelvollisuutta, ei tietoa tallettaisi rekisteriin pakollisena tietona, koska suorituksen maksajalla ei olisi ylipäätään tiedonantovelvollisuutta.

Edellä esitetyn tietosisällön perusteella voidaan kuvata kaksi esimerkkitalannetta pientyönantajan ja kotitalouden maksamiin palkkoihin liittyvistä pakollisista tiedoista.

Esimerkki 1

Pientyönantaja, joka maksaa työntekijälle rahapalkkaa

Seuraavassa on lueteltu ne pakolliset tiedot, jotka suorituksen maksajan tulisi ilmoittaa tulorekisteriin, kun tämä maksaa työntekijälle palkkaa ja kun työntekijä on eläke- ja tapaturma- ja työttömyysvakuutettava:

- 1) Maksajan y- tai henkilötunnus
- 2) Tulonsaajan y- tai henkilötunnus
- 3) Palkanmaksukausi
- 4) Maksupäivä
- 5) Palkan euromäärä yhteensä
- 6) Ennakonpidätys
- 7) Työntekijän eläkevakuutusmaksu
- 8) Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu
- 9) Ammattiluokka
- 10) Palkkajaksoon sisältyvien poissaolopäivien lukumäärä
- 11) Eläkevakuutuksen laji: Esim. Tyel
- 12) eläke- ja tapaturmavakuutusten vakuutusnumerot tai näiden puuttuessa tieto siitä, ettei maksaja ole eläke- ja tapaturmavakuutuksen osalta sopimustyönantaja.

Kotitalouden ei tarvitsisi kuitenkaan toimittaa ja näin ollen ilmoittaa ennakonpidätystä, jos työntekijälle kalenterivuoden aikana maksettu palkka on enintään 1 500 euroa.

Esimerkki 2

Pientyönantaja, joka maksaa työntekijälle rahapalkkaa ja antaa luontoisetuna puhelimen ja ravintoedun

Jos edellä kuvatussa esimerkissä työnantaja antaisi työntekijälle luontoisetuna puhelimen ja ravinnon sekä maksaisi tälle verovapaita kustannusten korvauksia, tulisi edellä mainittujen tietojen lisäksi ilmoittaa seuraavat tiedot:

- 1) Luontoisetujen euromäärä yhteensä
- 2) Luontoisedun luonne: puhelin, ravinto

- 3) Verovapaan kilometrikorvauksen euromäärä yhteensä
- 4) Kilometrimäärä
- 5) Verovapaan päivärahan euromäärä yhteensä
- 6) Päivärahan tyyppi: kokopäiväraha, osapäiväraha, ulkomaan päiväraha tai ateriakorvaus.

8 §. Vapaaehtoiset tiedot. Pykälässä säädettäisiin tiedoista, jotka talletettaisiin tulorekisteriin suorituksen maksajan vapaaehtoisesti ilmoittamina.

Pykälän 1 momentin mukaan vapaaehtoisina tietoina tulorekisteriin talletettaisiin sellaisia etuuksien myöntämisessä tai asiakasmaksujen määräämisessä tarvittavia välttämättömiä tietoja, jotka eivät sisälly 7 §:ssä mainittuihin tietoihin.

Tässä tarkoitettuja tiedon käyttäjiä olisivat Kansaneläkelaitos, kunnat, työttömyyskassat, Koulutusrahasto sekä vakuutusyhtiöt ja muut eläke- ja vakuutuslaitokset, kuten Valtiokonttori ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksena toimiva Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

Vapaaehtoiset tiedot olisivat työnantajien ilmoittamia pakollisia tietoja täydentäviä lisätietoja, jotka ovat saatavissa palkkahallinnon tietojärjestelmistä. Tällaisia tietoja olisivat esimerkiksi palkattoman ja palkallisen poissaolon ajanjakso, palkattoman poissaolon syy, palkallisen poissaolon ajalta maksetun palkan peruste sekä tulospalkkion tai suorituspalkan ansainta-aika.

Edellä mainitut tiedot ovat etuuksien myöntämisessä ja asiakasmaksujen määräämisessä sinänsä välttämättömiä, mutta osalle työnantajista näiden tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin olisi aiheuttanut siinä määrin hallinnollista taakkaa, ettei niiden pakollista tallettamista nähty perustelluksi. Etuuksien toimeenpanija joutuu siten pyytämään nämä tiedot edelleen nykyiseen tapaan työnantajalta, jos niitä ei ole ilmoitettu tulorekisteriin. Jos työnantaja ilmoittaa vapaaehtoiset tiedot tallettavaksi tulorekisteriin, niitä ei 21 §:n nojalla enää voitaisi pyytää työnantajalta muulla tavoin.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettu tieto talletettaisiin tulorekisteriin vain kerran, vaikka sama tieto vaikuttaisi eri etuuksien toimeenpanossa. Tieto talletettaisiin vapaaehtoisena tietona vain, jos se ei sisälly edellä 7 §:ssä tarkoitettuihin pakollisiin tietoihin.

Pykälän 2 momentin mukaan tulorekisteriin talletettaisiin tilastolain (280/2004) 15 §:n 3 momentissa tarkoitettut tiedot, siltä osin kuin ne eivät sisälly 7 §:n tai 1 momentissa tarkoitettuihin tietoihin.

9 §. Rinnakkaiset tiedot. Pykälässä säädettäisiin rinnakkaisista tiedoista. Rinnakkainen tieto voitaisiin tallettaa tulorekisteriin tiedon käyttäjän tai suorituksen saajan ilmoituksen perusteella. Suorituksen maksaja ei voisi ilmoittaa ilmoittamaansa tietoon rinnakkaista tietoa. Suorituksen maksaja ei myöskään voisi ilmoittaa tiedon käyttäjän tai suorituksen saajan ilmoittamaan rinnakkaiseen tietoon omaa uutta rinnakkaista tietoa. Suorituksen maksajan ilmoitukset käsiteltäisiin aina aiemmin ilmoitetun tiedon korjauksina.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tulorekisteriin tallettavasta tiedon käyttäjän ilmoittamasta rinnakkaisesta tiedosta. Tulorekisteriin talletettaisiin rinnakkaisena tietona tiedon käyttäjän muutoksenhakukelpoisen päätöksen tai työeläketurvan toimeenpanossa tehdyn selvityksen perusteena käytetty tieto, jos se poikkeaa rekisteristä tiedon käyttäjälle välitetystä suorituksen

maksajan antamasta tiedosta. Muutoksenhakukelpoisella päätöksellä tarkoitettaisiin muun muassa verotusmenettelystä annetun lain mukaisen verotuksen muutoksenhakukelpoista päätöstä sekä Kansaneläkelaitoksen antamaa etuuspäätöstä. Muutoksenhakukelpoisella päätöksellä tarkoitettaisiin myös Työttömyysvakuutusrahaston asiassa antamaa lopullista päätöstä.

Työttömyysvakuutusrahaston päätös voi vielä muuttua lopullisen päätöksen antamisen jälkeen Työttömyysvakuutusrahaston suorittamassa jälkikäteisessä valvonnassa.

Työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaisi rinnakkaisen tiedon tulorekisteriin työnantajatasolla, poiketen tulorekisterin suorituksen maksajan ilmoittamasta suorituksensaajakohtaisesta tiedosta. Samoin muutoksenhakukelpoisella päätöksellä tarkoitettaisiin esimerkiksi työttömyyskassan antamaa etuuspäätöstä. Työeläketurvan toimeenpanoon liittyvä selvitys olisi muun muassa työsuhdeseelvittely tai eläkkeen perusteena olevien työansioden selvittely, jonka perusteella tulorekisterissä oleva tulotieto todettaisiin virheelliseksi. Työeläkealalla tällaiset selvittelyjen lopputulokset voidaan antaa esimerkiksi neuvontavastauksina, jotka eivät ole muutoksenhakukelpoisia päätöksiä. Muutoksenhakukelpoisen päätöksen saa pyydettäessä. Myös neuvontavastauksien lopputuloksena korjattu tulotieto talletettaisiin tulorekisteriin, jos työnantaja ei korjaa itse tallettamaansa tulotietoa.

Rinnakkainen tieto voitaisiin tallettaa rekisteriin eri tavalla eriteltynä, kuin mitä suorituksen maksajan antaman tiedon tallettamisesta säädetään. *Esimerkki:* Verohallinnon käyttöön on tulorekisteristä välitetty luonnollisen henkilön tulotietoina kahden eri työnantajan ilmoittamia tulotietoja 1.1.–31.12. yhteensä 36 000 euroa. Työnantaja A on ilmoittanut mainitun ajanjakson aikana 12 kertaa 1 000 euron suorituksen. Toinen työnantaja on ilmoittanut vastaavassa ajassa 12 kertaa 2 000 euron suorituksen. Verotuksen toimittamisen yhteydessä ilmenee, että henkilön tulorekisteriin talletettavien tulojen määrä on rekisteritiedoista poiketen 46 000 euroa. Koska Verohallinto on muutoksenhakukelpoisen päätöksen perusteena käyttänyt 46 000 euroa 36 000 euron sijaan, talletetaan tulorekisteriin 36 000 euron rinnakkaiseksi tiedoksi 46 000 euroa. Rinnakkainen tieto voidaan tallettaa eri tavalla eriteltynä eli poikkeavaa 10 000 euron tulotietoa ei tarvitse kohdistaa tietyn työnantajan ilmoittamaan tietoon tai tiettyyn maksuerään, vaan rinnakkainen tieto kohdistettaisiin 36 000 euron tulotietoon ajanjaksona 1.1.–31.12. Vastaavalla tavalla voisi Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmetä, että työnantajan alun perin ilmoittama tieto on virheellinen tai puutteellinen ja etuudenhakija pystyy osoittamaan tämän eikä työnantaja suostu korjaamaan virheellistä tietoa. Toisaalta työeläketurvan toimeenpanon yhteydessä voisi ilmetä, että eläkkeen perusteena olevana työansiona pidetään työeläkelakien mukaan eri euromäärää kuin minkä työnantaja on tallettanut tulorekisteriin. Jos työnantaja ei korjaa aiemmin ilmoittamaansa tietoa, eläkelaitos ilmoittaa tiedon rinnakkaisena tietona tulorekisteriin tallettavaksi.

Rinnakkaisen tiedon ilmoittaminen perustuisi muutoksenhakukelpoiseen päätökseen tai lakisääteisen vakuuttamisen toimeenpanossa tehtyyn selvitykseen. Rinnakkaisen tiedon tallettaminen ei olisi riippuvainen siitä, mistä johtuen tulorekisteristä välitetty tieto poikkeaa päätöksen tai selvityksen perusteena käytetystä tiedosta. Tiedon poikkeamisen syynä voi olla esimerkiksi se, että suorituksen maksaja on ilmoittanut tietyn suorituksen virheellisenä. Poikkeama voi myös johtua siitä, että suorituksen maksaja on jättänyt kokonaan ilmoittamatta rekisteriin talletettavaa suoritusta. Poikkeaminen voi johtua myös molemmista edellä mainituista syistä. Koska poikkeamisen syyt ovat moninaiset tai poikkeamaa ei voida välttämättä kohdistaa tietyn suorituksen maksajan ilmoittamaan erään, voitaisiin rinnakkainen tieto tallettaa eri tavalla eriteltynä, kuin mitä suorituksen maksajan antaman tiedon tallettamisesta säädetään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin suorituksen saajan ilmoittaman rinnakkaisen tiedon tallettamisesta. Tulorekisteriin talletettaisiin rinnakkaisena tietona suorituksen saajan itsensä antama 7 ja 8 §:ssä tarkoitettu tieto. Myös suorituksen saajan ilmoittama rinnakkainen tieto voitaisiin tallettaa eri tavalla eriteltynä, kuin mitä suorituksen maksajan antaman tiedon tallettamisesta säädetään. Tämä mahdollistaisi suorituksen saajan ilmoittamaan esimerkiksi tietyn työnantajan koko vuoden tulotiedon, vaikka työnantaja on kohdistanut ilmoittamansa tiedot maksupäivien mukaisesti. Tarve suorituksen saajan rinnakkaiselle ilmoitukselle voisi johtua suorituksen maksajan laiminlyönnin tai virheen johdosta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeus 2 momentin tilanteisiin. Sen mukaan 2 momentista poiketen rinnakkaista tietoa ei voisi tallettaa viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan tahoin ilmoittamaan tietoon. Lähtökohtaisesti tällainen tieto on oikein ja tarvittaessa suorituksen saaja voi hakea muutosta päätökseen, jonka perusteella tieto on talletettu tulorekisteriin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rinnakkaisen tiedon tallettamisesta. Rinnakkainen tieto talletettaisiin suorituksen maksajan ilmoittaman tiedon rinnalle eikä se näin ollen korvaisi tai poistaisi suorituksen maksajan ilmoittamaa tietoa. Rinnakkaisen tiedon tallettaminen ei myöskään vaikuttaisi eli esimerkiksi estäisi suorituksen maksajaa korjaamasta ilmoittamaansa tietoa, mikä olisi aina ensisijainen tapa sisällöllisesti virheellisen tiedon oikaisemiseksi.

10 §. Tietojen antamisaika. Pykälässä säädettäisiin tietojen antamisen ajankohdasta sekä valtuutettaisiin Verohallinto pidentämään tietojen antamisen aikaa tietyissä tilanteissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tietojen antamisen aikaan liittyvä pääsääntö. Tiedot olisi 1 momentin mukaan annettava viiden päivän kuluessa suorituksen maksupäivästä. Maksupäivä olisi päivä, jonka aikana suorituksen maksajan maksupalvelulaissa (290/2010) tarkoitettua maksutiliä olisi veloitettu. Useimmissa tilanteissa maksupäivä olisi käytännössä niin sanottu palkkapäivä. Poikkeustapauksessa maksupäivänä pidettäisiin kuitenkin päivää, jolloin maksupalvelulaissa tarkoitettu palveluntarjoaja vastaanottaa suorituksen maksajalta varoja. Tällöin kyse olisi lähinnä tilanteesta, jossa maksajalla ei ole tiliä ja maksaja suorittaa maksun käteisellä palveluntarjoajan välityksellä (rahanvälitys). Jos suoritus maksetaan käteisellä, maksupäivänä pidettäisiin edellä mainituista poiketen päivää, jolloin konkreettinen maksu on tapahtunut.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentin määräaikoihin liittyvästä poikkeuksesta, joka koskisi kotitalouksia ja kuolinpesiä niiden maksaessa tulorekisteriin talletettavia suorituksia. Ennakkoperintälain 31 §:ssä tarkoitettuun työnantajarekisteriin kuulumattoman luonnollisen henkilön ja kuolinpesän on 1 momentista poiketen annettava tiedot kuukausittain viimeistään maksukuukautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Säännös ei näin ollen koskisi niin sanottuun työnantajarekisteriin merkittyjä kotitalouksia tai kuolinpesiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tietojen antamisen ajasta tilanteessa, jossa suorituksen saajalle ei maksettaisi lainkaan rahasuoritusta, mutta tälle on annettu muuna kuin rahana tulorekisteriin talletettava etuus tai suoritus. Näissä tilanteissa suorituksen maksajan tulisi antaa tieto annetusta edusta tai suorituksesta viimeistään seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Tiedot annettaisiin kuukausittain kalenterikuukauden pituiselta ajanjaksolta. Säännös olisi tarpeellinen, koska näissä tilanteissa ei olisi 1 momentin mukaista maksupäivää. Jos esimerkiksi työnantaja ei maksa lainkaan työntekijälle rahasuoritusta, mutta työntekijälle on annettu luontoisetuauto ja -asunto, työnantajan on annettava tiedot luontoiseduista kuukausittain viimeistään seuraavan kuukauden viides päivä. Jos suorituksen saajalle olisi luontoisedun lisäksi maksettu rahasuoritus,

tulisi kaikki rekisteriin talletettavat tiedot antaa 1 momentin pääsäännön mukaan viiden päivän kuluessa suorituksen maksupäivästä. Tällöin siis ilmoitettaisiin maksettu suoritus ja annettu etu. Momentissa tarkoitettu muuna kuin rahana annettu etu ja suoritus voisi olla muun muassa korkoetu työsuhteen perusteella saadusta lainasta, etu työsuhteoptiosta tai muu luontoisetu. Säännöstä sovellettaisiin myös 7 §:n 5 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamisessa, jos suorituksen saajalle ei samassa yhteydessä maksettaisi lainkaan rahasuoritusta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ennakkoperintälain 31 §:ssä tarkoitettuun työnantajarekisteriin merkityn suorituksen maksajan velvollisuudesta antaa tieto siitä, ettei se ole kalenterikuukauden aikana maksanut tai antanut muuna kuin rahana tulorekisteriin talletettavaa suoritusta tai etua. Edellä tarkoitettu tieto siitä, ettei säännönmukaisesti suorituksia maksavalla suorituksen maksajalla ole tulorekisteriin annettavia tietoja, tulisi antaa viimeistään kohdekuukautta seuraavan kuukauden viidentenä päivänä. Tieto voitaisiin antaa etukäteen. Säännös koskisi vain ennakkoperintälain 31 §:ssä tarkoitettuun työnantajarekisteriin merkittyä suorituksen maksajaa eli niin sanottuja säännöllisesti palkkoja maksavaa työnantajaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin takaisin perityn eläkkeen tai muun lakisääteisen etuuden ilmoittamisajankohdasta. Suorituksen maksajan olisi annettava Tulorekisteriyksikölle tieto eläkkeen tai muun lakisääteisen etuuden takaisin peritystä määrästä viiden päivän kuluessa siitä, kun tämä on saanut tiedon maksusta, sen maksajasta ja siitä, mihin etuuteen tai korvaukseen maksu liittyy. Määräaika laskettaisiin siitä, kun kaikki edellä mainitut seikat olisivat alkuperäisen suorituksen maksajan tiedossa. Näin ollen esimerkiksi silloin, kun eläkkeensaaja maksaa eläkkeen takaisin virheellisellä viitetiedolla, eläkelaitoksella saattaa kulua pidempi aika suorituksen oikeaan kohdentamiseen.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin tiedon käyttäjän velvollisuudesta ilmoittaa rinnakkainen tieto. Se olisi annettava ilman aiheetonta viivytystä.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin edellä suorituksen maksajan vapaaehtoisen tiedon ja suorituksen saajan rinnakkaisen tiedon antamisen ajankohdasta. Koska näiden tietojen antaminen olisi vapaaehtoista, voitaisiin tiedot antaa 1–3 momenteissa säädetyistä määräajoista riippumatta. Rinnakkaista tietoa ei voisi antaa sen jälkeen kun suorituksen maksajan ilmoittama tieto olisi poistettu tulorekisteristä. Tietojen poistamisesta säädettäisiin 14 §:ssä. Tämän mukaan rekisteriin talletetut tiedot poistettaisiin viimeistään 10 vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Säännöksessä ei otettaisi kantaa siihen, miten tiedot välitetään ja miten käyttäjä käyttää tässä tarkoitettuja tietoja. Tietojen käyttämisestä säädetään 13 §:n mukaan muualla laissa.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin Verohallinnon toimivallasta pidentää tiettyjen tietojen antamisen aikaa. Verohallinto voisi päätöksellään määrätä, että tietyt esimerkiksi kalenterivuoden mukaisesti määräytyvät tiedot taikka vain kalenterivuosittaisina tietoina käytettävät tiedot voisi antaa pääsäännöstä poiketen viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä. Verohallinnon määräyksen antaminen edellyttäisi kuitenkin kaikissa tilanteissa, että kaikki tietoa käyttävät tiedon käyttäjät antaisivat siihen hyväksynnän. Jos esimerkiksi tulorekisteriin talletettava tiettyä tietoa käyttäisivät sekä Kansaneläkelaitos että eläkelaitokset, edellyttäisi Verohallinnon määräyksen antaminen näiden tietojen osalta kaikkien näiden tiedon käyttäjien hyväksyntää. Ainoastaan tilanteessa, jossa tiettyä tietoa käyttäisi vain Verohallinto, voisi Verohallinto pidentää tietojen antamisen aikaa 1–3 momentissa tarkoitetuista määräajoista ilman muiden tiedon käyttäjien hyväksyntää. Tällainen tieto olisi esimerkiksi luontoisetuna annetun auton yksityisajojen kilometrimäärä tai ulkomaantyötuloon liittyvänä tietona ulkomailla työskentelyn aika ja paikka.

Nämä tiedot voitaisiin määrätä annettavaksi esimerkiksi viimeistään seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä.

Pykälän 9 momentissa säädettäisiin hallintolaista poiketen, että postitse saapunut ilmoitus katsotaan oikeaan aikaan annetuksi, jos ilmoituksen sisältävä postilähetyks on tässä pykälässä määrätyssä ajassa jätetty postiin Tulorekisteriyksikölle osoitettuna. Säännös olisi tarpeen niitä poikkeustilanteita varten, joissa tiedot on annettu paperilomakkeella postitse.

11 §. Tiedonantotapa. Pykälässä säädettäisiin tietojen antamisesta sähköisesti.

Pykälän 1 momentin mukaan tulorekisteriin talletettavat tiedot olisi annettava Tulorekisteriyksikölle sähköisesti. Velvollisuus antaa tiedot sähköisesti ei kuitenkaan koskisi luonnollista henkilöä eikä kuolinpesää, jollei kyse ole elinkeinotoimintaan taikka maa- tai metsätalouteen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta. Näin ollen elinkeinotoimintaan taikka maa- tai metsätalouteen liittyvät tiedot tulisi antaa sähköisesti, ellei 2 momentista muuta johdu. Sähköinen tiedonantovelvollisuus ei koskisi missään tilanteessa kotitalouksia tai kuolinpesiä, jotka ilmoittavat muuhun kuin elinkeinotoimintaan taikka maa- tai metsätalouteen liittyviä tietoja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeus sähköisestä ilmoittamisesta. Sen mukaan erityisestä syystä tiedot voidaan antaa lomakkeella. Erityisinä syinä pidettäisiin muun muassa sitä, että tiedonantovelvollisella ei olisi käytettävissä sähköistä tietoverkkoa tai sähköiseen ilmoittamiseen tarvittavia välineitä tai osaamista. Pelkästään tiedonantovelvollisuuden täyttämistä varten ei tulisi edellyttää sähköisen ilmoittamiseen vaadittavia laitteita tai osaamista. Niissä tilanteissa, joissa suorituksen maksaja hoitaa muutoinkin asiansa sähköisesti, tältä voidaan edellyttää lähtökohtaisesti sähköistä ilmoittamista.

12 §. Salassa pidettävien tietojen antaminen ja tietojen maksuttomuus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Tulorekisteriyksikön oikeudesta saada salassa pidettävä tulorekisteriin talletettava tieto. Tulorekisteriyksikön oikeuteen saada tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä sovelletaan, mitä muualla laissa säädetään tiedon käyttäjän oikeudesta saada tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä suorituksen maksajalta. Näin ollen Tulorekisteriyksikön oikeuteen saada verotusmenettelystä annetun lain kolme luvussa tarkoitettu tulorekisteriin talletettava tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä sovelletaan, mitä verotusmenettelystä annetun lain 22 §:n 4 momentissa säädetään.

Samoin Tulorekisteriyksikön oikeuteen saada työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettujen työeläkelakien mukaiset ansiota ja etuuksia koskevat tulorekisteriin talletettavat tiedot sovelletaan, mitä työntekijän eläkelain 198, 199 §:ssä ja muiden työeläkelakien vastaavissa pykälissä säädetään.

Tulorekisteriyksikön oikeuteen saada työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettujen työeläkelakien mukaiset työansiota koskevat tulorekisteriin talletettavat tiedot sovelletaan, mitä työeläkelaeissa säädetään. Vastaavalla tavalla määräytyisi Tulorekisteriyksikön oikeus saada tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä työtapaturma- ja ammattitautilain 81 §:n ja 168 §:n 2 momentin mukaisista työansioista sekä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 19 §:n mukaisesta palkasta, tulospalkkiosta ja muusta vastikkeesta, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Myös muiden tietojen osalta Tulorekisteriyksikön tiedonsaantioikeuteen sovelletaan, mitä muualla laissa säädetään tiedon

käyttäjän oikeudesta saada tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä suorituksen maksajalta.

13 §. *Tietojen välittäminen tulorekisteristä ja tiedon käyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin tietojen välittämisestä tulorekisteristä tiedon käyttäjille. Pykälän 1 momentin mukaan tulorekisteristä välitettäisiin tiedot pykälässä luetelluille tiedon käyttäjille:

- 1) Verohallinnolle;
- 2) työntekijän eläkelain 2 §:ssä tarkoitetulle eläkelaitokselle;
- 3) Merimieseläkekassalle;
- 4) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle,
- 5) Kevalle;
- 6) Eläketurvakeskukselle;
- 7) työttömyysvakuutusrahastolle;
- 8) työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tarkoitetulle vakuutuslaitokselle;
- 9) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle;
- 10) liikennevakuutuslaissa tarkoitetulle vakuutusyhtiölle;
- 11) Liikennevakuutuskeskukselle;
- 12) potilasvahinkolaisissa tarkoitetulle vakuutusyhtiölle;
- 13) Potilasvakuutuskeskukselle;
- 14) Tapaturmavakuutuskeskukselle;
- 15) Valtiokonttorille;
- 16) Kansaneläkelaitokselle;
- 17) kunnalle;
- 18) kuntayhtymälle;
- 19) työttömyyskassalain (603/1984) 1 §:ssä tarkoitetulle työttömyyskassalle;
- 20) Koulutusrahastolle;
- 21) työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitetulle työsuojeluviranomaiselle;
- 22) tilastokeskukselle; ja
- 23) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, työ- ja elinkeinotoimistolle sekä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten samoin kuin työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle.

Edellä oleva lista on tarkoitettu tyhjentäväksi, eli tulorekisteristä ei välitettäisi tietoja muille tahoille riippumatta niiden juridisesta luonteesta tai muualla laissa säädetystä tiedonsaantioikeudesta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tiedon käyttäjän oikeudesta saada salassa pidettävä tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä. Ehdotuksen mukaan tiedon käyttäjällä olisi oikeus saada tieto tulorekisteristä salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä siten kuin tiedon käyttäjällä on oikeus saada tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä suorituksen maksajalta, suorituksen saajalta, viranomaiselta tai toiselta tiedon käyttäjältä. Näin ollen tiedon käyttäjän tiedonsaantioikeus rekisterissä olevaan tietoon voi perustua siihen, että 1 momentin mukainen tiedon käyttäjä on oikeutettu saamaan salassa pidettävän tiedon salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä suorituksen maksajalta, joka voi olla esimerkiksi työnantaja tai suorituksen saajalta, joka voi olla esimerkiksi työntekijä. Toisekseen tiedon käyttäjän tiedonsaantioikeus voi perustua siihen, että 1 momentissa tarkoitettu tiedon käyttäjä on oikeutettu saamaan salassa pidettävän tiedon salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä viranomaiselta. Tulorekisteriyksikkö olisi muualla laissa tarkoitettu

viranomainen. Näiden lisäksi tiedon käyttäjän tiedonsaantioikeus tulorekisterissä olevaan tietoon voi perustua siihen, että 1 momentin mukainen tiedon käyttäjä on oikeutettu saamaan salassa pidettävän tiedon salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä toiselta tiedon käyttäjältä, joka on usein toinen viranomainen tai julkista tehtävää hoitava. Viimeksi mainittu tiedonsaantioikeus koskisi toisen tiedon käyttäjän ilmoittamaa rinnakkaista tietoa.

Työeläkealalla tiedonsaantioikeus perustuisi työntekijän eläkelain 14 lukuun ja muiden työntekijöitä koskevien työeläkelakien vastaaviin säännöksiin ja se koskisi mm. työeläketurvan toimeenpanossa ja lakisääteisten tehtävien hoitamisessa työeläkelakien mukaan tarvittavia tietoja.

Pykälän 3 momentin mukaan tässä laissa ei säädettäisi tiedon käyttämisestä. Tiedon käyttämisestä säädettäisiin muualla laissa. Verohallinto voisi näin ollen käyttää tulorekisteristä välitettyä tietoa verotuksen toimittamisessa. Eläkelaitos voisi puolestaan käyttää tulorekisteristä välitettyä tietoa työeläketurvan toimeenpanoon ja muihin laissa säädettyihin tarkoituksiin, joihin se tietoja nykyisinkin käyttää. Kansaneläkelaitos voi käyttää tulorekisterin tietoja etuuslaeissa erikseen säädettyjen etuuksien toimeenpanossa. Kansaneläkelaitoksen tehtävistä on säädetty Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa. Työttömyyskassat voisivat käyttää tulorekisterin tietoja ansioturvan ja siihen liittyvien ylläpitokorvausten sekä vuorottelukorvausten maksamiseen jäsenilleen sekä tarvittaessa jäsenmaksuperintään. Työtapaturma- ja ammattitautilain, liikennevakuutuslain ja potilasvahinkolain mukaiset vakuutus-laitokset voisivat käyttää tulorekisteristä välitettyä tietoa käsitellessään mainitun lain mukaisia vakuutus-, korvaus- ja valvontatehtäviä. Vakuutuslaitokset voisivat käyttää tulorekisterin tietoja myös muun muassa toimeenpannessaan sotilaiden, maatalousyrittäjien ja urheilijoiden tapaturmaturvasta annettuja lakeja. Työttömyysvakuutusrahasto voisi käyttää tulorekisteristä välitettyä tietoa muun muassa työttömyysvakuutusmaksujen määräämiseen, perintään ja valvontaan. Työsuojeluviranomaiset voisivat käyttää tulorekisteristä välitettyä tietoa suorittaessaan esimerkiksi työsopimuslain ja työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain mukaisia valvontatehtäviä.

Palkkaturvaviranomainen saisi tulorekisterin tietoja palkkasaatavien perusteen ja määrän selvittämiseksi sekä väärinkäytösten estämiseksi. Uudenmaan ELY-keskukselle on osoitettu palkkaturvahakemusten käsittely ja päätösten tekeminen. Tulorekisteriyksikkö välittäisi TE-toimistolle ja KEHA-keskukselle tulorekisterin tietoja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitetun palkkatuen ja starttirahan myöntämisen- ja maksamisperusteiden selvittämiseksi. Palkkatukea hakeva työnantaja ja starttirahaa hakeva henkilöasiakas on valtiovastuun lain (688/2001) 10 ja 12 §:n nojalla velvollinen antamaan palkkatuen myöntämiseksi ja maksamiseksi tarvittavat tiedot. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 6 §:n mukaan työ- ja elinkeinotoimistolla, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksella ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanossa välttämättömät tiedot muulta valtion viranomaiselta, kunnan viranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työttömyysvakuutusrahastolta, julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen palveluntuottajalta sekä 4 luvussa tarkoitetun työkokeilun järjestäjältä. Lisäksi valtiovastuun lain 31 §:n mukaan on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä muilta viranomaisilta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja valtiovastuun hakijan ja saajan taloudellisesta asemasta, valtiovastuun hakijan ja saajan julkisista tuista sekä valtiovastuun hakijaa ja saajaa koskevista muista seikoista, joilla on olennaista merkitystä valtiovastuun noudattamisen varmistamiseksi valtiovastuun myöntämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa. Työttömyysturvalain 13 luvun 1 §:ssä

säädetään tietojen saamista ja luovuttamista koskevista säännöksistä. Kansaneläkelaitoksella, työ- ja elinkeinotoimistolla, työttömyyskassalla sekä tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain tai Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;
- 3) työnantajalta, toimeksiantajalta tai muulta työn teettäjältä, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitetulta koulutuspalvelujen tuottajalta ja muulta oppilaitokselta;
- 4) muulta työllistymistä edistävän palvelun järjestäjältä.

Palkkaturvalain (866/1998) 28 §:ssä ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 26 §:ssä säädetään tiedonsaannista ja virka-avusta. Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. ELY-keskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työ- ja elinkeinotoimistoilta palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten välttämättömät tiedot.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että tulorekisterin tietoja ei luovutettaisi muuhun käyttöön. Tietoja ei luovutettaisi muille kuin 1 momentissa mainituille tahoille, riippumatta mitä muualla laissa säädettäisiin esimerkiksi viranomaisen oikeudesta saada salassa pidettävä tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä toiselta viranomaiselta. Näin ollen Tulorekisteriyksikkö ei luovuttaisi rekisterissä tarkoitettuja tietoja esimerkiksi poliisilain (493/1995) nojalla poliisille, ulosottokaaren (705/2007) nojalla ulosottoviranomaiselle eikä tullilain (/) nojalla Tullille, vaikka mainittujen säännösten nojalla kyseisellä viranomaisella olisi oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä tieto toiselta viranomaiselta. Ehdotetun lain 13 §:n 4 momentti tulisi aina muun lain säännöksestä riippumatta sovellettavaksi, eikä tietoja luovutettaisi muuhun käyttöön. Samoin tietoja ei luovutettaisi henkilötietolain nojalla muuhun käyttöön. Säännös ei kuitenkaan estä tulorekisteristä välitettyjen tietojen luovuttamista tiedon käyttäjiltä muuhun käyttöön, jos siitä muualla laissa säädetään.

14 §. Tietojen poistaminen tulorekisteristä. Tulorekisteriin talletetut tiedot olisi poistettava viimeistään 10 vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta. Tietojen poistamisen osalta olisi kuitenkin huomioitava, että tiedot olisi poistettava henkilötietolain perustella ennen edellä mainittua määräaika, kun henkilötiedot ovat tulorekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeettomia.

15 §. Valitusoikeus. Valitusoikeudesta säädettäisiin hallintolainkäyttölaissa sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Lähtökohtaisesti Tulorekisteriyksikön tehtäviin ja toimivaltaan ei kuulu päättää kenenkään edusta, oikeudesta tai velvollisuuksista. Tältä osin hallintolainkäyttölain valittamista koskeva säännös ei tulisi sovellettavaksi. Tilanne, joissa Tulorekisteriyksikkö jättäisi asian tutkimatta toimivaltaan kuulumattomana asiana, olisi käytettävissä hallintolainkäyttölaissa tarkoitettu valituskelpoinen päätös. Tällöin valittaminen olisi

mahdollista hallintolainkäyttölain mukaisesti. Sen sijaan toimenpide, jolla Tulorekisteriyksikkö on vastaanottanut, tallettanut tai välittänyt tässä laissa tarkoitetun tiedon, ei kuitenkaan ole hallintolainkäyttölain 5:ssä tarkoitettu valituskelpoinen päätös tai toimenpide. Tällä perusteella suorituksen maksaja, suorituksen saaja tai tiedon käyttäjä ei voisi valittaa siitä, että Tulorekisteriyksikkö on vastaanottanut tai jättänyt vastaanottamatta sille annetun tiedon. Samoin kukaan edellä mainituista tahoista ei voisi valittaa siitä, että tieto on talletettu tai jätetty tallettamatta tulorekisteriin taikka missä muodossa tieto on tulorekisteriin talletettu. Samoin suorituksen maksaja, suorituksen saaja tai tiedon käyttäjä ei voisi valittaa siitä, että Tulorekisteriyksikkö on välittänyt tai jättänyt välittämättä tiedon tai kenelle tieto on välitetty. Näin ollen rekisteriin talletetun tiedon luonne ja oikeellisuus ei voi tulla koskaan arvioiduksi lain 15 §:n perusteella. Kysymys esimerkiksi siitä, onko tiettyä tuloa pidettävä verovapaana vai veronalaisena, ratkaistaan verotusta koskevien muutoksenhakusäännöksiin. Samoin ratkaisuun siitä, onko jokin ansio työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettujen työeläkelakien mukaista työansiota, sovelletaan työeläkelaeissa olevia muutoksenhakusäännöksiä. Näin ollen suorituksen maksajan, suorituksen saajan tai tiedon käyttäjän oikeusturva tulee arvioiduksi muualla laissa säädettyjen oikeusturvasäännösten perusteella.

Ehdotetusta 15 §:stä riippumatta Tulorekisteriyksikkö voisi korjata tiedon tallettamisessa tapahtuneet virheet hallintolain säännösten mukaisesti. Samoin 15 §:n säännöksistä riippumatta suorituksen maksaja, suorituksen saaja tai tiedon hyödyntäjä voisivat tehdä hallintolaissa tarkoitetun kantelun tai saattaa asian muutoin laillisuusvalvojan tietoon. Samoin henkilötietojen ohjaukseen ja valvontaan sovelletaan henkilötietolain säännöksiä valitusoikeudesta riippumatta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti annetun päätöksen muutoksenhausta säädetään mainitussa laissa. Näin ollen tiedon luovuttamista koskevaan päätökseen muutoksenhausta noudatetaan, mikä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 33 §:ssä säädetään.

16 §. Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmä. Pykälässä säädettäisiin Tulorekisteriyksikköön perustettavasta yhteistyöryhmästä, joka toimisi Tulorekisteriyksikön, tiedon käyttäjien ja suorituksen maksajien välisenä yhteistyöelimenä. Yhteistyöryhmässä käsiteltäisiin tulotietojärjestelmän ja siinä olevan tulorekisterin kehittämissuuntia sekä toimintalinjoja. Yhteistyöryhmässä käsitellään tiedon käyttäjien ja suorituksen maksajien sekä Tulorekisteriyksikön välistä yhteistyötä tulotietojärjestelmään ja tulorekisteriin liittyvissä tehtävissä. Yhteistyöryhmässä käsiteltäisiin 1 momentin perusteella myös tulotietojärjestelmän ja siinä olevan tulorekisterin kehittämiseen liittyviä asioita.

Pykälän 2 momentin mukaan yhteistyöryhmässä käsiteltäisiin myös suorituksen maksajan ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin perusteella Verohallinnon toimivaltaan kuuluvien hallinnollisten sanktioinnin perusteita. Tällaisia pykälässä tarkoitettuja sanktioita olisivat muun muassa oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetussa laissa tarkoitettu myöhästymismaksu tai verotusmenettelystä annetussa laissa tarkoitettu laiminlyöntimaksu. Hallinnollisten sanktioiden määräytymisen perusteiden käsittelyllä yhteistyöryhmässä turvataan eri tiedon käyttäjien näkemysten huomioiminen ja vaikutusmahdollisuudet tulorekisterin tietojen kattavuudessa ja oikeellisuudessa. Verohallinnon tai muun tiedon käyttäjän toimivaltaan kuuluva sanktio voi vaikuttaa tosiasiallisesti tulorekisteriin talletettavien tietojen ilmoittamisvelvollisuuteen tai ilmoitettujen tietojen korjaamiseen.

Samoin yhteistyöryhmässä käsiteltäisiin myös muita sellaisia tiedon käyttäjien tehtäviä tai toimintoja, jotka vaikuttavat tosiasiallisesti tulorekisteriin talletettaviin tietoihin ja niiden

hyödynnettävyyteen eri viranomaistoiminnoissa, julkisen tai laissa säädetyn tehtävän hoitamisessa. Yhteistyöryhmässä käsiteltäisiin myös tehtäviin ja toimintoihin liittyviä suunnitelmia. Tällaisia muita asioita olisivat muun muassa eri käyttäjien asiakaspalvelun laatuun tai saatavuuteen liittyvät huomiot sekä lainsäädäntömuutokset.

Yhteistyöryhmän asema suhteessa Tulorekisteriyksikköön olisi toimintaa tukeva, eikä sillä siten olisi varsinaista päätösvaltaa Tulorekisteriyksikköä tai sen toimintaa koskeissa asioissa. Yhteistyöryhmän asema vastaisi siten pitkälti sitä asemaa, joka Verohallinnon neuvottelukunnalla on suhteessa Verohallintoon. Pykälän 3 momentin mukaan yhteistyöryhmän toimikausi olisi neljä vuotta. Esityksen voimaantulosäännöksen mukaan yhteistyöryhmän ensimmäinen toimikausi päättyisi kuitenkin jo 31 päivänä joulukuuta 2018. Tarkoituksena olisi, että yhteistyöryhmän ja Verohallinnon neuvottelukunnan toimikaudet olisivat jatkossa samat. Yhteistyöryhmässä olisi edustettuna tulotietojärjestelmän ja tulorekisterin toiminnan kannalta keskeiset tahot. Jäsenistä yhden tulisi olla Verohallinnon, yhden Kansaneläkelaitoksen ja yhden x:n [täsmenny myöhemmin]nimeämä. Näiden lisäksi yhden jäsenistä tulisi edustaa suorituksen maksajia ja yhden suorituksen saajaa. Yhteistyöryhmä edustuksen ja osaamisen tulisi olla mahdollisimman laaja ja edustaa tulotietojärjestelmän toimintaan nähden tasapuolisesti eri toimijoita. Työryhmän jäsenet ja puheenjohtajan nimeäisi valtiovarainministeriö Verohallinnon esityksestä.

17 §. *Tulorekisteriyksikön tulostavoitteet.* Verohallinnosta annetun lain 4 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Tulorekisteriyksikkö olisi muista Verohallinnon yksiköistä erillinen ja sillä olisi verotuksesta ja verotuksen toimittamisesta riippumaton laajempi yhteiskunnallinen tehtävä. Säännös merkitsee muun ohella sitä, että Tulorekisteriyksikön tietojen käsittely olisi itsenäistä suhteessa Verohallinnon muihin yksikköihin ja sen pääjohtajaan. Tulorekisteriyksikön itsenäisen ja muista Verohallinnon toiminnoista erillisen aseman turvaamiseksi 25 §:ssä säädettäisiin Tulorekisteriyksikön tulostavoitteiden asettamisessa noudatettavasta menettelystä.

Valtiovarainministeriö asettaisi osana Verohallinnon tulostavoitteita Tulorekisteriyksikön tulostavoitteet, määrärahat ja muut resurssit. Toimivalta olisi siten valtiovarainministeriöllä eikä Verohallinnon pääjohtajalla. Tulorekisteriyksikön määrärahat esitettäisiin valtion talousarvioissa omalla menomomentillaan erillään Verohallinnon ja sen muiden yksiköiden tai toimielinten määrärahoista. Ennen tulostavoitteiden, määrärahojen ja muiden resurssien asettamista Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmää olisi kuultava. Sääntely vahvistaisi eri tiedon käyttäjien ja suorituksen maksajien vaikutusmahdollisuuksia tulotietojärjestelmän ja siinä olevan tulorekisterin toimintalinjoista ja kehittämissuunnista päätettäessä.

18 §. *Tulorekisteriyksikön toimintaa koskeva raportointi.* Pykälän 1 momentin mukaan Tulorekisteriyksikön tulisi laatia vuosittain toiminnastaan kertomus Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmälle. Tällä tavoin varmistettaisiin se, että Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmällä on riittävästi tietoa tulotietojärjestelmän ja siinä olevan tulorekisterin toimivuudesta sekä Tulorekisteriyksikön toiminnasta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin seuraavaa vuotta käsittävistä toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä kolmea seuraavaa vuotta käsittävistä kehittämissuunnitelmasta. Seuraavan vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmassa tulisi esittää lyhyemmän ajan kehittämissuunnitelmat sekä seuraavan vuoden keskeiset toiminnot ja tavoitteet. Seuraavan vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmassa tulisi esimerkiksi kuvata talletettaviin ja edelleen luovutettaviin tietoihin kohdistuvat muutokset. Seuraavaa kolmea vuotta käsittävässä kehittämissuunnitelmassa kuvattaisiin tulotietojärjestelmän ja tulorekisteriyksikön laajempia ja pidemmän ajan kehittämissuunnitelmia. Kehittämissuunnitelmassa

tuotaisiin esille suunniteltujen lainsäädäntömuutosten vaikutuksia tulorekisteriyksikön toimintaan sekä tulotietojärjestelmän laajempaan tekniseen kehittämiseen liittyviä tarpeita. Edellä mainittujen suunnitelmien tarkoituksena on turvata tulorekisterin keskeisten toimijoiden vaikuttamismahdollisuudet tulotietojärjestelmän samoin kuin siinä olevan tulorekisterin toiminnassa ja sen kehittämisessä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen lausuntomenettelystä. Lausuntomenettelyn tarkoituksena olisi turvata mahdollisimman laajasti eri sidosryhmien näkemysten huomioiminen ja vaikuttamismahdollisuus tulotietojärjestelmän käytössä ja kehityksessä. Tulorekisteriyksikön tulisi pyytää lausunto toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä kehittämissuunnitelmasta kaikilta tiedon käyttäjiltä sekä keskeisiltä suorituksen maksajaa edustavilta tahoilta. Tällaisia olisivat esimerkiksi Suomen Taloushallintoliitto ry, Suomen Yrittäjät ry, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry, Valtiokonttori sekä Suomen Kuntaliitto ry.

19 §. Laiminlyönnin seuraamukset ja rangaistussäännökset. Pykälässä viitattaisiin hallinnollisten sanktioiden sekä rekisterimerkintärikoksen osalta muun lain säännöksiin. Pakollisten tietojen antamiseen liittyvien hallinnollisten sanktioiden määräämisestä säädettäisiin muualla laissa. Tällaisia säännöksiä olisi muun muassa verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:ssä sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 7 luvussa.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisterimerkintärikoksesta säädetään rikoslain 16 luvun 7 §:ssä.

20 §. Tulotietojärjestelmän käytöstä perittävät maksut. Pykälässä säädettäisiin Tulotietojärjestelmän käytöstä perittävistä maksuista. Tulorekisteriyksikkö ei perisi maksua tulotietojärjestelmän käyttämisestä. Näin ollen sekä tulorekisterin että siihen liittyvien palveluiden käyttö olisi sekä suorituksen maksajalle että tiedon käyttäjälle maksutonta. Suorituksen maksajan tulisi kuitenkin kustannuksellaan huolehtia, että (LISÄÄ järjestelmien yhteensovittaminen). Samoin tiedon käyttäjän tulisi vastata niistä kustannuksista, jotka muodostuvat (LISÄÄ järjestelmien yhteensovittaminen).

21 §. Tulotietojärjestelmän käytön vaikutukset suorituksen maksajan ja suorituksen saajan velvollisuuksiin. Pykälässä säädettäisiin tulotietojärjestelmän käytön vaikutuksista suorituksen maksajan ja suorituksen saajan velvollisuuksiin.

Pykälän 1 momentin mukaan suorituksen maksajalla ei olisi velvollisuutta antaa tulorekisteriin ilmoittamaansa samaa tietoa toiseen kertaan tiedon käyttäjälle. Tiedon käyttäjän oikeudesta pyytää suorituksen maksajalta täydentäviä tietoja ja -selvityksiä säädettäisiin kuitenkin muualla laissa. Tällaisia säännöksiä olisi muun muassa verotusmenettelystä annetussa laissa sekä työeläkelaeissa. Esimerkiksi työsuhdeselvittelyssä ja eläkkeen perusteena olevan työansion selvittelyssä sekä valvottaessa työeläkevakuuttamisen oikeellisuutta voitaisiin siten olla yhteydessä työnantajaan. Samoin siinä tilanteessa, jossa tietoa ei ole saatavissa tulorekisteristä. Säännös on tarpeellinen myös sen vuoksi, että työeläkealalla on velvollisuus varautua häiriöihin ja poikkeusoloihin työeläkevakuutusyhtiöstä annetun lain (354/1997) 12 b §:n ja vakuutusyhtiölain 31 luvun 13 §:n perustella. Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaan Työttömyysvakuutusrahastolla olisi oikeus saada edelleen tarpeelliset tiedot työnantajalta työttömyysvakuutusmaksun määräämisestä, perintää ja valvontaa varten, mikäli Työttömyysvakuutusrahasto ei olisi saanut tehtäviensä hoitamiseksi riittäviä tietoja Tulorekisteriyksiköltä. Siltä osin, kun tulorekisteristä ei ilmene laissa säädettyjä etuuden laskemiseksi välttämättömiä tietoja, työttömyyskassat joutuvat pyytämään täydentäviä tietoja muun muassa työnantajilta. Myös Kansaneläkelaitoksella on oikeus

saada suorituksen maksajalta etuuden myöntämiseksi tarvittavat tiedot, joita ei ole tallennettu tulorekisteriin.

Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen tai muut tahon suorittamasta tarkastuksesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä siinä esitettävästä aineistosta säädettäisiin muualla laissa. Tällaisia säännöksiä olisi muun muassa verotusmenettelystä annetun lain 14 §:ssä sekä verotusmenettelystä annetussa asetuksessa (763/1998). Tässä tarkoitettusta valvonnasta säädetään myös työeläkelaeissa. Samoin Työttömyysvakuutusrahastolla säilyisi edelleen mahdollisuus tarkastaa työnantajan asiakirjoista työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 21 b §:n, 21 c §:n 4 momentin 22 §:n 1 momentin 3 kohdan, 24 §:n 3 momentin ja 24 c §:n mukaisen tietojenantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen oikeellisuus. Samoin tässä tarkoitettusta viranomaisvalvonnasta säädetään.

Pykälän 3 momentin mukaan tulotietojärjestelmän käyttö ei vaikuttaisi suorituksen maksajan muiden lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseen tai suorituksen saajan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseen. Näin ollen suorituksen maksajan tulisi huolehtia verojen ja muiden lakisääteisten maksujen suorittamisesta oikeanaikaisesti sekä muiden ilmoitusten antamisesta. Samoin suorituksen saajan tulisi huolehtia omien lakisääteisten velvoitteiden hoitamisesta siitä riippumatta, että suorituksen maksaja on ilmoittanut tulorekisteriin sinne talletettavan tiedon tai suorituksen saaja on itse ilmoittanut tulorekisteriin rinnakkaisen tiedon, jos tiedon käyttäjä ei ole käyttänyt ilmoitettua tietoa. Näin ollen suorituksen saajan tulee verovelvollisena huolehtia ilmoittamisvelvollisuuden täyttämisestä verotusmenettelystä annetun lain mukaisesti. Samoin eläkevakuutetulla on oikeus tarkistaa työeläkeote työeläkelakien mukaisesti. Suorituksen maksajan, tiedon hyödyntäjän tai tiedon käyttäjän velvollisuudesta saattaa asia vireille viranomaisessa säädetään muualla laissa. Tulotietojärjestelmän käyttö ei vaikuttaisi määräaikojen laskemiseen eikä esimerkiksi muutoksenhakuasia tulisi vireille sillä perusteella, että suorituksen saaja olisi ilmoittanut tulorekisteriin tallettavaksi rinnakkaisen tiedon.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin suorituksen maksajan vastuusta tämän käyttäessä tulotietojärjestelmää. Ehdotuksen mukaan suorituksen maksaja ei olisi velvollinen korvaamaan sellaista vahinkoa, joka aiheutuisi tulotietojärjestelmässä olevasta virheestä. Tulorekisteriyksikön ja Verohallinnon vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

22 §. Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian. Lakia sovellettaisiin vuoden 2019 alusta annettaviin tietoihin, lukuun ottamatta eläketuloa ja muuta etuustuloa koskevia säännöksiä, joita sovellettaisiin kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2020. Tietoja luovutettaisiin 13 §:ssä 17–23 kohdissa tarkoitetuille toimijoille 1 päivästä tammikuuta 2020. Yhteistyöryhmän ensimmäinen toimikausi päättyisi 31 päivänä joulukuuta 2018. Ennen tämän lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin, joten tulotietojärjestelmää voitaisiin muun muassa pitää rajoitetun, eri suorituksen maksajia edustavan kohderyhmän käytössä koekäyttöä varten.

1.2 Laki Verohallinnosta annetun lain muuttamisesta

4 §. Yksiköt. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maininta Tulorekisteriyksiköstä ja viitattaisiin tulotietojärjestelmästä annettuun lakiin.

1.3 Laki verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

21 §. Tietojen antaminen Tulorekisteriyksikölle. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 21 a §. Sen mukaan tulotietojärjestelmästä annetun laissa tarkoitetut tiedot on annettava Tulorekisteriyksikölle siten kuin mainitussa laissa säädetään. Säännös olisi ensisijainen suhteessa verotusmenettelystä annetun lain muihin säännöksiin nähden.

22 a §. Laiminlyöntimaksu. Pykälän 1 momentin 3 kohtaan ehdotetaan lisättävän maininta siitä, jos tiedonantovelvollinen on antanut tiedot muulla tavalla kuin laissa on säädetty.

1.4 Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta

18 §. Verohallinnon oikeus tietojen oma-aloitteiseen antamiseen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 11 kohta. Sen mukaan Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa oma-aloitteisesti verotustietoja verovelvollista koskevana tunnistetietoineen Tulorekisteriyksikölle Tulotietojärjestelmästä annetun lain 11 §:ssä tarkoitetut rinnakkaiset tiedot, kun muutoksenhakukelpoisen päätöksen perusteena käytetty tieto poikkeaa tulorekisteristä välitetystä suorituksen maksajan antamasta tiedosta

1.5 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta

24 §. Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 a kohta, jonka mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun tulorekisteriin talletetut tiedot.

2 Voimaatulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian ja niitä sovellettaisiin vuodelta 2019 annettaviin tietoihin. Eläketuloa ja muuta etuustuloa koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2020. Tietoja luovutettaisiin 13 §:n 17-23 kohdissa tarkoitetuille toimijoille 1 päivästä tammikuuta 2020.

Yhteistyöryhmän ensimmäinen toimikausi päättyisi 31 päivänä joulukuuta 2018.

Tulotietojärjestelmää koskevan lain voimaantulo edellyttää, että ennen uudistuksen voimaantuloa voitaisiin ryhtyä täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Ennen voimaantuloa tulotietojärjestelmää tulisi voida pitää rajoitetun, eri suorituksen maksajia edustavan kohderyhmän käytössä koekäyttöä varten.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Suomen perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Säännöksen lakiviittaus henkilötietojen suojasta edellyttää perusoikeusuudistuksen tarkoituksen mukaisesti (PeVM 25/1994 vp, s.6/I) lainsäätäjän säätävän tästä oikeudesta, mutta se jättää sääntelyn yksityiskohdat lainsäätäjän harkintaan. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan (PeVL 51/2002 vp, s. 2/I, PeVL 6/2003 vp, s. 2/I) lainsäätäjän liikkuma-alaa rajoittaa kuitenkin se, että henkilötietojen suoja osittain sisältyy samassa momentissa turvattuun yksityiselämän piiriin. Lainsäätäjän tulee turvata tämä oikeus tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden kannalta. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan lukien tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekisterissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen sääntelemisen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla.

Perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella syntyneessä lainsäädännössä on hyväksytty tarkkuudeltaan kahdentyyppistä tietojen saamista ja luovuttamista koskevaa sääntelyä. Tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus voivat liittyä esimerkiksi jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin, jolloin tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi (PeVL 17/1998 vp). Sääntelyssä, jossa tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu (PeVL 7/2000 vp ja PeVL 7a/2000 vp) sisältyy vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta. Perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan lain tasolla on myös säädettävä siitä, että tiedonsaantioikeus koskee salassa pidettäviä tietoja (PeVL 19/2005 vp).

Ehdotettu laki sisältää säännökset rekisterin käyttötarkoituksesta, rekisteriin tallettavista tiedoista tai tietoryhmistä sekä tietojen poistamisesta. Vapaaehtoisten tietojen osalta on esitetty, että rekisteriin talletettaisiin tiedon käyttäjien toimeenpanemiin lakisäätteisiin etuuksiin tai asiakasmaksuihin vaikuttavat välttämättömät tiedot.

Pakolliset tiedot olisivat kaikilta osin tarpeellisia viranomaistoiminnassa tai hoidettaessa julkista tehtävää. Osa rekisteriin talletetuista vapaaehtoisista tiedoista jäisi sitä vastoin joissain tilanteissa tarpeettomiksi. Joihinkin vapaaehtoisiin tietoihin ei kohdistuisi niiden säilyttämisaikana tietotarpeita, koska tiedolle ei ole ilmennyt konkreettista käyttöä yhdenkään tiedon käyttäjän toiminnassa. Tietojen tarpeellisuus ilmenisi vasta hakemuksen tai muun asian vireille tulon perustella. Koska vapaaehtoiset tiedot liittyisivät kuitenkin kiinteästi pakollisiin tietoihin, niiden käyttö olisi todennäköistä ja talletettava tietomäärä olisi rajallinen ja ennalta määrätty, voitaisiin vapaaehtoisten tietojen tallettamista tulorekisteriin pitää yksityisyyden suojan näkökulmasta hyväksyttävänä.

Suomen perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Hallintolain 2 luvussa säädettyihin hyvän hallinnon takeisiin kuuluvat muun ohella hallintolain 6 §:ssä säädetty hallinnon oikeusperiaatteet ja lain 7 §:ssä säädetty palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuuden vaatimus. Hallintolain 2 luvussa säädettyihin hyvän hallinnon perusteisiin kuuluu viranomaisen

velvollisuus kohdella hallinnossa asioivia tasapuolisesti. viranomaisen on pyrittävä turvaamaan hallinnon asiakkaiden yhdenvertaiset mahdollisuuden asioiden hoitamiseen. Asioinnin järjestämisen keinoja ja laajuutta on arvioitava erityisesti palveluiden käyttäjinä olevien henkilöiden ja yhteisöjen tarpeiden kannalta, Kaikille palveluita tarvitseville on pyrittävä turvaamaan yhtäläinen mahdollisuus asiansa hoitamiseen palvelun laadusta riippumatta. Palveluita järjestettäessä on kiinnitettävä huomiota muun ohella palveluiden saatavuuteen ja hallinnossa asioivien valinnanvapauteen. Asiointi on järjestettävä myös alueellisesti yhtäläisellä tavalla.

Ehdotettu laki sisältää säännökset sähköisestä asioinnista. Tietojen ilmoittamisessa pääsääntö olisi sähköinen ilmoittaminen. Pääsääntöön esitetään kuitenkin lievennystä, jonka mukaan erityisestä syystä tiedot voidaan antaa lomakkeella. Erityiset syyt on täsmennetty esityksen perusteluissa. Tiedot voisi antaa paperilomakkeella, jos sähköinen asiointi ei ole mahdollista, joten sääntely ottaisi asianmukaisella tavalla huomioon perustuslain hyvän hallinnon vaatimukset.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädettäisiin lailla tai asetuksella. Erityisiä syitä ovat perustuslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan lähinnä tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Lisäksi sääntelyn kohteeseen liittyvät erityiset syyt saattavat edellyttää usein ja nopeasti muuteltavien säännösten antamista. Esitys sisältää kolme normiantovaltuussäännöstä, joiden nojalla Verohallinto antaisi tarkemmat määräykset tulorekisteriin ja tulotietojärjestelmän sähköisten palveluiden käyttöön liittyvistä yksityiskohdista, joista ei olisi tarkoituksenmukaista säätää lain tai asetuksen tasolla.

Valtuuksissa olisi kyse laissa säädettyjä tietoja täsmällisemmistä ja teknisluonteisista määräyksistä, joita olisi todennäköisesti tarpeen muuttaa usein. Valtuussäännökset vastaisivat voimassa olevan verotusmenettelylain sekä pientyönantajan maksu ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annetun lain valtuussääntelyä. Edellä mainituilla perusteilla ja riittävän täsmällisesti rajattuina valtuussäännökset voitaisiin hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotuksen voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, mutta asian merkityksellisyyden vuoksi hallitus ehdottaa, että asiasta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki tulotietojärjestelmästä

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään tulorekisteristä, siihen tallettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta sekä talletettavien tietojen välittämisestä laissa säädettyihin tarkoituksiin sekä tulorekisteriin liittyvistä sähköisistä palveluista.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Poiketen siitä, mitä muualla laissa säädetään tässä laissa tarkoitettujen tietojen antamisen ajasta ja tavasta, sovelletaan tämän lain 10 ja 11 §:n säännöksiä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *suorituksen maksajalla* työnantajaa taikka muuta tulorekisteriin talletettavan suorituksen maksajaa tai muuna kuin rahana annetun etuuden antajaa;
- 2) *suorituksen saajalla* luonnollista henkilöä tai kuolinpesää, jolle tulorekisteriin talletettava suoritus on maksettu tai annettu, taikka ennakkoperintärekisteriin kuulumatonta oikeushenkilöä, jolle on maksettu ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:ssä tarkoitettua työkorvausta;
- 3) *tiedon käyttäjällä* 13 §:ssä tarkoitettua viranomaista tai julkista tehtävää hoitavaa, joka käyttää tulorekisteriin talletettuja tietoja.

4 §

Tulotietojärjestelmä ja Tulorekisteriyksikkö

Tulotietojärjestelmä muodostuu tulorekisteristä ja siihen liittyvistä sähköisistä palveluista.

Tulorekisteri sisältää tässä laissa määritellyt tulotiedot ja muut tulon maksamiseen sekä työn tekemiseen liittyvät tiedot.

Tulorekisterin rekisterinpitäjä toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö, jonka tehtävänä on kehittää tulotietojärjestelmää ja sen käyttöä. Verohallinto ylläpitää tulotietojärjestelmää.

5 §

Tulorekisterin käyttötarkoitus

Tulorekisterin käyttötarkoituksena on vastaanottaa, tallettaa ja välittää tiedon käyttäjän käyttöön tässä laissa tarkoitettujen suorituksen maksajan ilmoittamat tiedot sekä suorituksen saajan ja tiedon käyttäjän ilmoittamat rinnakkaiset tiedot.

6 §

Tulotietojärjestelmän sähköiset palvelut

Tulotietojärjestelmää voidaan käyttää tiedon käyttäjien väliseen muiden kuin tulorekisteriin talletettujen tietojen sähköiseen luovuttamiseen.

Suorituksen maksaja voi luovuttaa tulotietojärjestelmän avulla suorituksen saajalle tarpeelliset tiedot palkan tai muun suorituksen maksamisesta, ennakonpidätyksen toimittamisesta, työajasta tai muusta rekisteriin talletettavasta tiedosta.

Suorituksen saaja voi luovuttaa tulotietojärjestelmän avulla suorituksen maksajalle tarpeelliset tunniste- ja yhteystiedot sekä tiedot palkan tai suorituksen maksua, matkakustannusten korvausta, ennakonpidätyksen toimittamista ja työaikakirjanpitoa varten.

Verohallinto antaa edellä 1–3 momentissa tarkoitetuista palveluista tarkempia määräyksiä ja rajoituksia silloin, kun tulotietojärjestelmän tekninen toteuttaminen tai tehtävistä aiheutuvat kustannukset sitä edellyttävät.

Palvelun käyttäminen edellyttää osapuolten sopimusta tai lain säännöstä.

Rekisteriin talletettavat tiedot

7 §

Pakolliset tiedot

Tulorekisteriin talletetaan suorituksen saajasta seuraavat tulo- ja muut tiedot:

- 1) palkat, palkkiot ja luontoisedut sekä työstä, tehtävästä tai palveluksesta maksetut korvaukset sekä eläkkeet ja muut sosiaalietuudet sekä muut tuloverolain (1535/1992) 61 §:ssä tarkoitettujen verotettavien ansiotulot;
- 2) työtulot, jotka eivät kuulu sairausvakuutuksen päivärahamaksun perusteeseen sairausvakuutuslain (1224/2004) 11 luvun 2 §:n 4 momentin perusteella;
- 3) työnantajan työntekijälle maksamat tuloverolain 32 §:ssä tarkoitettujen veronalaisien pääomatulot;
- 4) pääomatulona verotettavat tekijänoikeudesta, patentista, kaivosoikeudesta tai muusta sen kaltaisesta oikeudesta maksetut korvaukset (käyttökorvaukset);
- 5) tiedot tuloverolain 77 §:n 1 momentissa tarkoitettua ulkomaantyötulosta;
- 6) tuloverolain 71 §:ssä tarkoitettujen verovapaat matkakustannusten korvaukset;
- 7) edellä 1–6 kohdassa mainituista eristä toimitettu ennakonpidätys ja peritty lähdevero; ja
- 8) ulkomaille lähetetyn työntekijän osalta verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 17 §:n 5 momentissa tarkoitettujen tiedot vakuutetun sairausvakuutusmaksun määräämistä varten

Tulorekisteriin talletetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä tarkoitettujen työeläkelakien mukaiset työansiota koskevat tiedot, lukuun ottamatta yrittäjän eläkelaiassa (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelaiassa (1280/2006) tarkoitettua työtuloa sekä muut työeläketurvan toimeenpanossa tarvittavat ansio-, etuus-, palvelussuhdetiedot, siltä osin kuin ne eivät sisälly 1 momentin tietoihin.

Tulorekisteriin talletetaan työtaturma- ja ammattitautilain 81 §:n ja 168 §:n 2 momentin mukaiset työansiot sekä työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 19 §:n mukainen palkka, tulospalkkio tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä, siltä osin kuin ne eivät sisälly 1 ja 2 momentin tietoihin.

Tulorekisteriin talletetaan tieto työntekijältä peritystä tuloverolain 96 ja 96 a §:ssä tarkoitetuista pakollisista vakuutusmaksuista, kollektiivisen lisäeläketurvan maksuista, tuloverolain 54 d §:ssä tarkoitetuista vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksuista sekä työnantaja työntekijän palkasta perimä työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksu ja työttömyyskassamaksu.

Tulorekisteriin talletetaan työntekijän ammattiluokka ja palkanmaksukauteen sisältyvien sellaisten poissaolopäivien lukumäärä, jotka vaikuttavat tiedon käyttäjien toimeenpanemiin lakisääteisiin etuuksiin sekä tieto siitä, että suorituksen saaja on työttömyysturvalain tarkoittama osaomistaja.

Tulorekisteriin talletetaan seuraavat suorituksen saajaa ja suorituksen maksajaa koskevat tunnistetiedot:

- 1) yritys- ja yhteisötunnus taikka henkilötunnus tai niiden puuttuessa syntymäaika tai muu vastaava tunnus;
- 2) asuinvaltion antama vero- tai henkilötunnus tai, jos näitä tietoja ei ole, muu vastaava tunnus;
- 3) yhteystiedot sekä Suomessa että asuinvaltiossa; ja
- 4) työeläketurvan ja muun lakisääteisen vakuuttamisen toimeenpanossa tarvittavat tunnistetiedot, siltä osin kuin ne eivät sisälly 1–3 kohdissa mainittuihin tietoihin.

Tulorekisteriin talletetaan seuraavat suorituksen maksajaa koskevat yhteenvetotiedot:

- 1) sijaismaksajan maksamat palkat, joista työnantaja maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksusta annetussa laissa (366/1963) tarkoitetun sairausvakuutusmaksun; ja
- 2) maksajakohtaiset työnantajan sairausvakuutusmaksusta annetussa laissa tarkoitetun sairausvakuutusmaksusta tehtävät vähennykset.

Tulorekisteriin talletetaan tiedon käyttäjien toimeenpanemiin lakisääteisiin etuuksiin tai asiakasmaksuihin vaikuttavat välttämättömät maksettujen lakisääteisten etuuksien tiedot, siltä osin kuin ne eivät sisälly edellä mainittuihin tietoihin sekä etuusjaksoon sisältyvien sellaisten päivien lukumäärä, jolloin suorituksen saaja on saanut työttömyyden perusteella lakisääteistä etuutta.

Edellä 1 ja 4 momentissa tarkoitettut tiedot talletetaan noudattaen, mitä Verohallinto on verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n 8 momentin nojalla tiedonantovelvollisuuspäätöksellä määrännyt.

8 §

Vapaaehtoiset tiedot

Tulorekisteriin talletetaan tiedon käyttäjien toimeenpanemiin lakisääteisiin etuuksiin tai asiakasmaksuihin vaikuttavat välttämättömät tiedot, siltä osin kuin ne eivät sisälly 7 §:n tietoihin.

Tulorekisteriin talletetaan tilastolain 15 §:n 3 momentissa tarkoitettut tiedot, siltä osin kuin ne eivät sisälly 7 §:n tai 1 momentissa tarkoitettuihin tietoihin.

9 §

Rinnakkaiset tiedot

Tulorekisteriin talletetaan rinnakkainen tieto, jota on käytetty muutoksenhakukelpoisen päätöksen perusteena tai lakisääteisen vakuuttamisen toimeenpanossa, jos tieto poikkeaa tulorekisteristä välitetyistä suorituksen maksajan antamasta tiedosta. Rinnakkainen tieto voidaan tallettaa eri tavalla eriteltynä, kuin mitä suorituksen maksajan antaman tiedon tallettamisesta säädetään.

Tulorekisteriin talletetaan rinnakkaisena tietona suorituksen saajan itsensä antama 7 ja 8 §:ssä tarkoitettu tieto. Rinnakkainen tieto voidaan tallettaa eri tavalla eriteltynä, kuin mitä suorituksen maksajan antaman tiedon tallettamisesta säädetään.

Edellä 2 momentista poiketen rinnakkaista tietoa ei talleteta viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan tahoin ilmoittamaan tietoon.

Rinnakkainen tieto talletetaan tulorekisteriin suorituksen maksajan antaman tiedon lisäksi ja sen estämättä, että suorituksen maksaja ei ole ilmoittanut tietoa.

Tietojen antaminen

10 §

Tietojen antamisaika

Suorituksen maksajan on annettava Tulorekisteriyksikölle 7 §:ssä tarkoitettut tiedot viiden päivän kuluessa suorituksen maksupäivästä. Maksupäivällä tarkoitetaan päivää, jonka aikana suorituksen maksajan maksupalvelulaissa (290/2010) tarkoitettua maksutiliä on veloitettu, rahanvälityspalvelua käytettäessä päivää, jolloin maksupalvelulaissa tarkoitettu palveluntarjoaja vastaanottaa suorituksen maksajalta varoja, ja käteismaksussa päivää, jolloin maksu tapahtuu.

Ennakkoperintälain 31 §:ssä tarkoitettuun työnantajarekisteriin kuulumattoman luonnollisen henkilön ja kuolinpesän on 1 momentista poiketen annettava tiedot kuukausittain viimeistään maksukuukautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä.

Lain 7 §:n 5 momentissa tarkoitettu sekä muuna kuin rahana annettujen etujen ja suoritusten osalta tiedot on annettava kuukausittain viimeistään seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä, jos suorituksen saajalle ei samassa yhteydessä makseta rahasuoritusta.

Ennakkoperintälain 31 §:ssä tarkoitettuun työnantajarekisteriin merkityn suorituksen maksajan on annettava viimeistään kohdekuukautta seuraavan kuukauden viidentenä päivänä tieto siitä, ettei Tulorekisteriyksikölle annettavia tietoja ole.

Suorituksen maksajan on annettava Tulorekisteriyksikölle tieto eläkkeen tai muun lakisääteisen etuuden takaisin peritystä määrästä viiden päivän kuluessa siitä kun tämä on saanut tiedon maksusta, sen maksajasta ja siitä, mihin etuuteen tai korvaukseen maksu liittyy.

Tiedon käyttäjällä on velvollisuus antaa rinnakkainen tieto ilman aiheetonta viivytystä.

Suorituksen maksaja voi ilmoittaa 8 §:ssä tarkoitetun tiedon ja suorituksen saaja rinnakkaisen tiedon edellä mainituista määräajoista riippumatta.

Verohallinto voi pidentää tietojen antamisen aikaa, kun kaikki tietoa käyttävät ovat antaneet siihen hyväksynnän.

Postitse saapunut ilmoitus katsotaan oikeaan aikaan annetuksi, jos ilmoituksen sisältävä postilähetys on tässä pykälässä määrättyssä ajassa jätetty postiin Tulorekisteriyksikölle osoitettuna.

11 §

Tiedonantotapa

Edellä 7–9 §:ssä tarkoitetut tiedot on annettava Tulorekisteriyksikölle sähköisesti. Velvollisuus antaa tiedot sähköisesti ei koske luonnollista henkilöä eikä kuolinpesää, jollei kyse ole elinkeinotoimintaan taikka maa- tai metsätalouteen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, erityisestä syystä tiedot voidaan antaa lomakkeella.

12 §

Salassa pidettävien tietojen antaminen ja tietojen maksuttomuus

Tässä laissa tarkoitettujen tietojen antamiseen Tulorekisteriyksikölle salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä sovelletaan, mitä muualla laissa säädetään tiedon käyttäjän oikeudesta saada tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä suorituksen maksajalta.

Tulorekisteriyksiköllä on oikeus saada tiedot maksutta.

Tietojen välittäminen ja poistaminen

13 §

Tietojen välittäminen tulorekisteristä ja tiedon käyttäminen

Tulorekisteriyksikkö välittää tulorekisterin tietoja ainoastaan:

- 24) Verohallinnolle;
- 25) työntekijän eläkelain 2 §:ssä tarkoitetulle eläkelaitokselle;
- 26) Merimieseläkekassalle;
- 27) Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle,
- 28) Kevalle;
- 29) Eläketurvakeskukselle;
- 30) työttömyysvakuutusrahastolle;
- 31) työtapaturma- ja ammattitautilaisissa tarkoitetulle vakuutuslaitokselle;

- 32) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle;
- 33) liikennevakuutuslaissa (/2016) tarkoitetulle vakuutusyhtiölle;
- 34) Liikennevakuutuskeskukselle;
- 35) potilasvahinkolaissa (585/1986) tarkoitetulle vakuutusyhtiölle;
- 36) Potilasvakuutuskeskukselle;
- 37) Tapaturmavakuutuskeskukselle;
- 38) Valtiokonttorille;
- 39) Kansaneläkelaitokselle;
- 40) kunnalle;
- 41) kuntayhtymälle;
- 42) työttömyyskassalain (603/1984) 1 §:ssä tarkoitetulle työttömyyskassalle;
- 43) Koulutusrahastolle;
- 44) työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006) tarkoitetulle työsuojeluviranomaiselle;
- 45) tilastokeskukselle; ja
- 46) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Tiedon käyttäjän oikeuteen saada tieto tulorekisteristä salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä sovelletaan, mitä muualla laissa on säädetty tiedon käyttäjän oikeudesta saada tieto salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä suorituksen maksajalta, suorituksen saajalta, viranomaiselta tai toiselta tiedon käyttäjältä.

Tiedon käyttämisestä säädetään muualla laissa.

Poiketen siitä, mitä muualla laissa säädetään, Tulorekisteriyksikkö ei luovuta tietoja muuhun käyttöön.

14 §

Tietojen poistaminen tulorekisteristä

Tulorekisteriin talletetut tiedot on poistettava viimeistään 10 vuoden kuluttua tiedon tallettamisvuotta seuraavan vuoden alusta.

Valitusoikeus

15 §

Valitusoikeus

Valitusoikeudesta säädetään hallintolainkäyttölaissa. Toimenpide, jolla Tulorekisteriyksikkö on vastaanottanut, tallettanut tai välittänyt tässä laissa tarkoitetun tiedon, ei kuitenkaan ole hallintolainkäyttölain 5:ssä tarkoitettu valituskelpoinen päätös tai toimenpide.

Yhteistyöryhmä

16 §

Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmä

Tulorekisteriyksikössä on sen toiminnan tukena yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmä käsittelee tulotietojärjestelmän kehittämissuuntia ja toimintalinjoja sekä suorituksen maksajien, tiedon käyttäjien ja tulorekisteriyksikön välistä yhteistyötä tulotietojärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvässä tehtävässä.

Yhteistyöryhmä käsittelee lisäksi tulorekisteriin ilmoitettavien tietojen ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin perusteella Verohallinnon toimivaltaan kuuluvien hallinnollisten sanktioiden määräämisen perusteita. Yhteistyöryhmä käsittelee myös muita sellaisia tiedon käyttäjien tehtäviä tai toimintoja, jotka vaikuttavat tosiasiallisesti tulorekisteriin talletettaviin tietoihin ja niiden hyödynnettävyyteen, sekä tehtäviin ja toimintoihin liittyviä suunnitelmia.

Yhteistyöryhmässä on puheenjohtaja ja enintään kaksitoista muuta jäsentä, jotka valtiovarainministeriö nimeää Verohallinnon esityksestä määrääjäksi, kuitenkin enintään neljäksi vuodeksi. Jäsenistä yhden tulee olla Verohallinnon, yhden Kansaneläkelaitoksen ja yhden x:n nimeämä. Sen lisäksi yksi jäsen edustaa suorituksen maksajia ja yksi suorituksen saajia.

17 §

Tulorekisteriyksikön tulostavoitteet

Osana Verohallinnon tulostavoitteita valtiovarainministeriö, kuultuaan Tulorekisteriyksikön yhteistyöryhmää, asettaa vuosittain Tulorekisteriyksikön tulostavoitteet, määrärahat ja muut resurssit.

18 §

Tulorekisteriyksikön toimintaa koskeva raportointi

Tulorekisteriyksikön on vuosittain laadittava toiminnastaan kertomus yhteistyöryhmälle.

Lisäksi Tulorekisteriyksikkö laatii seuraavaa vuotta käsittävän toiminta- ja taloussuunnitelman sekä seuraavaa kolmea vuotta käsittävän kehittämissuunnitelman.

Kertomuksesta ja suunnitelmista pyydetään lausunto tiedon käyttäjältä. Asiakirjat lausuntoineen käsitellään yhteistyöryhmässä.

Erinäisen säännökset

19 §

Laiminlyönnin seuraamukset ja rangaistussäännökset

Pakollisten tietojen antamiseen liittyvien hallinnollisten sanktioiden määräämisestä säädetään muualla laissa.

Rekisterimerkintärikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 16 luvun 7 §:ssä.

20 §

Tulotietojärjestelmän käytöstä perittävät maksut

Tulorekisteriyksikkö ei peri maksua tulotietojärjestelmän käyttämisestä.

21 §

Tulotietojärjestelmän käytön vaikutukset suorituksen maksajan ja suorituksen saajan velvollisuuksiin

Suorituksen maksajalla ei ole velvollisuutta antaa tulorekisteriin ilmoittamaansa samaa tietoa toiseen kertaan tiedon käyttäjälle. Tiedon käyttäjän oikeudesta pyytää suorituksen maksajalta täydentäviä tietoja ja -selvityksiä säädetään muualla laissa.

Viranomaisen tai muut tahon suorittamasta tarkastuksesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä siinä esitettävästä aineistosta säädetään muualla laissa.

Tulotietojärjestelmän käyttö ei vaikuta suorituksen maksajan muiden lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseen tai suorituksen saajan lakisääteisten velvoitteiden täyttämiseen.

Suorituksen maksaja ei ole velvollinen korvaamaan sellaista vahinkoa, joka aiheutuu tulotietojärjestelmässä olevasta virheestä.

Voimaantulo

22 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain eläketuloa ja muuta etuustuloa koskevia säännöksiä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2020.

Tietoja luovutetaan 13 §:n 17–23 kohdissa tarkoitetuille toimijoille 1 päivästä tammikuuta 2020.

Yhteistyöryhmän ensimmäinen toimikausi päättyisi 31 päivänä joulukuuta 2018.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Ennen lain voimaantuloa tulotietojärjestelmää voidaan pitää rajoitetun, eri suorituksen maksajia edustavan kohderyhmän käytössä koekäyttöä varten.

2.

Laki Verohallinnosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1208/2010, seuraavasti:

4 §
Yksiköt

Veronsaajien oikeudenvallontayksiköstä säädetään 24 §:ssä. Harmaan talouden selvitysyksiköstä säädetään Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetussa laissa (1207/2010) ja Tulorekisteriyksiköstä säädetään tulontietojärjestelmästä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa / 2016, ja

lisätään lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

21 a §

Tietojen antaminen Tulorekisteriyksikölle

Tulotietojärjestelmästä annetun lain (/) x §:ssä tarkoitetut tiedot on annettava Tulorekisteriyksikölle siten kuin mainitussa laissa säädetään.

22 a §

Laiminlyöntimaksu

Tiedonantovelvolliselle voidaan määrätä enintään 2 000 euron suuruinen laiminlyöntimaksu, jos:

- 1) tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi annettavassa ilmoituksessa, muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus tai virhe eikä tiedonantovelvollinen ole noudattanut todistettavasti lähetettyä kehotusta sen korjaamiseksi;
- 2) tiedonantovelvollinen on ilman pätevää syytä antanut ilmoituksen, tiedon tai asiakirjan myöhässä; taikka
- 3) tiedonantovelvollinen on antanut tiedot muulla tavalla kuin laissa on säädetty tai Verohallinto on määrännyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . _____

4.

Laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 18 §:n 1 momentin 10 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1146/2015, ja

lisätään 18 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 525/2009, 1500/2011, 988/2012, 499/2015 ja 1146/2015, uusi 11 kohta seuraavasti:

18 §

Verohallinnon oikeus tietojen oma-aloitteiseen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan verotustietoja verovelvollista koskevine tunnistetietoineen:

 10) Patentti ja rekisterihallituksen Tilintarkastusvalvonnalle verovalvonnassa tai muutoin havaituista tilintarkastajaan, tilintarkastajan toimintaan ja muuhun verovelvolliseen liittyvistä seikoista, joilla saattaa olla merkitystä tilintarkastajan valvonnan kannalta;

11) Tulosrekisteriyksikölle tulotietojärjestelmästä annetun lain (/) 11 §:ssä tarkoitetut rinnakkaiset tiedot, kun muutoksenhakukelpoisen päätöksen perusteena käytetty tieto poikkeaa tulorekisteristä välitetystä suorituksen maksajan antamasta tiedosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . _____

5.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1151/2001, 1060/2002, 281/2004, 713/2007, 274/2009, 458/2011, 528/2011, 91/2015, 405/2015, 756/2015 ja 19/2016, uusi 23 a kohta seuraavasti:

23 a §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

 23 a) tulotietojärjestelmästä annetussa laissa (/) tarkoitettuun tulorekisteriin talletetut tiedot;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä päivänä kuuta 20

Pääministeri
Valtiovarainministeri

Liite

Rinnakkaistekstit

2.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1208/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Yksiköt

Yksiköt

Veronsaajien oikeudenvallontayksiköstä säädetään 24 §:ssä. Harmaan talouden selvitysyksiköstä säädetään Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetussa laissa (1207/2010).

Veronsaajien oikeudenvallontayksiköstä säädetään 24 §:ssä. Harmaan talouden selvitysyksiköstä säädetään Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetussa laissa (1207/2010) ja Tulorekisteriyksiköstä säädetään tulontietojärjestelmästä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa / 2016, ja *lisätään* lakiin uusi 21 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 a §

Tietojen antaminen Tulorekisteriyksikölle

Tulotietojärjestelmästä annetun lain (/) x §:ssä tarkoitetut tiedot on annettava Tulorekisteriyksikölle siten kuin mainitussa laissa säädetään.

22 a §

Laiminlyöntimaksu

Tiedonantovelvolliselle voidaan määrätä enintään 2 000 euron suuruinen laiminlyöntimaksu, jos:

1) tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi annettavassa ilmoituksessa, muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus tai virhe eikä tiedonantovelvollinen ole noudattanut todistettavasti lähetettyä kehotusta sen korjaamiseksi;

2) tiedonantovelvollinen on ilman pätevää syytä antanut ilmoituksen, tiedon tai asiakirjan myöhässä; taikka

3) tiedonantovelvollinen on antanut tiedot muulla tavalla kuin Verohallinto on määrännyt.

22 a §

Laiminlyöntimaksu

Tiedonantovelvolliselle voidaan määrätä enintään 2 000 euron suuruinen laiminlyöntimaksu, jos:

1) tiedonantovelvollisuuden täyttämiseksi annettavassa ilmoituksessa, muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus tai virhe eikä tiedonantovelvollinen ole noudattanut todistettavasti lähetettyä kehotusta sen korjaamiseksi;

2) tiedonantovelvollinen on ilman pätevää syytä antanut ilmoituksen, tiedon tai asiakirjan myöhässä; taikka

3) tiedonantovelvollinen on antanut tiedot muulla tavalla kuin *laissa on säädetty tai* Verohallinto on määrännyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki**verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 18 §:n 1 momentin 10 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1146/2015, ja

lisätään 18 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 525/2009, 1500/2011, 988/2012, 499/2015 ja 1146/2015, uusi 11 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

18 §

Verohallinnon oikeus tietojen oma-aloitteiseen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan verotustietoja verovelvollista koskevine tunnistetietoineen:

10) Patentti ja rekisterihallituksen Tilintarkastusvalvonnalle verovalvonnassa tai muutoin havaituista tilintarkastajaan, tilintarkastajan toimintaan ja muuhun verovelvolliseen liittyvistä seikoista, joilla saattaa olla merkitystä tilintarkastajan valvonnan kannalta.

Ehdotus

18 §

Verohallinnon oikeus tietojen oma-aloitteiseen antamiseen

Verohallinto voi salassapitosäännösten estämättä antaa omasta aloitteestaan verotustietoja verovelvollista koskevine tunnistetietoineen:

10) Patentti ja rekisterihallituksen Tilintarkastusvalvonnalle verovalvonnassa tai muutoin havaituista tilintarkastajaan, tilintarkastajan toimintaan ja muuhun verovelvolliseen liittyvistä seikoista, joilla saattaa olla merkitystä tilintarkastajan valvonnan kannalta;

II) Tulosrekisteriyksikölle tulotietojärjestelmästä annetun lain (/) II §:ssä tarkoitetut rinnakkaiset tiedot, kun muutoksenhakukelpoisen päätöksen perusteena käytetty tieto poikkeaa tulorekisteristä välitetystä suorituksen maksajan antamasta tiedosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .